

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

RAPORT
PRIVIND SITUAȚIA MACROECONOMICĂ
PE ANUL 2016
ȘI PROIEȚIA ACESTEIA PE ANII
2017-2019

CUPRINS

Capitolul 1	Coordonate ale cadrului general extern și intern al politicii fiscal bugetare în anul 2016
Capitolul 2	Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2016 2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2016 2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu
Capitolul 3	Evoluții macroeconomice și bugetare 3.1. Execuția bugetară în 2014 și pe primele 10 luni ale anului 2015 3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2015-2019 3.3. Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate construcției bugetare pe anul 2016 și orizontul 2017-2019 3.4. Cheltuieli fiscale
Capitolul 4	Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală 4.1. Politica fiscală și bugetară 4.2. Politica de administrare fiscală
Capitolul 5	Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2016 5.1. Politici publice 5.2. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale 5.3. Investițiile publice semnificative prioritizate
Capitolul 6	Datoria publică, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții
Capitolul 7	Perspective bugetare pentru perioada 2017-2019 7.1. Politica fiscal-bugetară pe termen mediu 7.2. Finanțări de la Uniunea Europeană 7.3. Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Capitolul 1 Coordonate ale cadrului general extern și intern al politicii fiscal bugetare în anul 2016

Perspectivile creșterii economice mondiale și ale comerțului mondial s-au deteriorat considerabil începând din primăvară, din cauza **declinului economiilor de piață emergente, în special al Chinei**. Este de așteptat ca economiile de piață emergente să atingă cel mai scăzut nivel în cursul acestui an și să înceapă redresarea în 2016.

În ceea ce privește țările membre ale Uniunii Europene (UE) *redresarea economică s-a dovedit a fi rezilientă* și s-a manifestat în toate statele membre, dar a fost lentă, fiind susținută de factori temporali: scăderea prețului petrolului, politica monetară flexibilă și valoarea externă relativ slabă a monedei euro.

Se estimează ca ritmul de creștere să reziste provocărilor din 2016 și 2017, datorită mai bunei ocupări a forței de muncă cu consecințe benefice asupra venitului disponibil real, condițiilor de creditare mai relaxate, progreselor în reducerea efectului de levier financiar și investițiilor mai mari.

Cererea internă este în creștere în acest an în majoritatea statelor membre din zona euro, iar activitatea economică ar trebui să se intensifice în întreaga UE în 2016 și 2017.

Consumul privat este în creștere ca urmare a veniturilor nominale mai mari și a unui nivel scăzut al inflației.

Se preconizează ca investițiile să crească într-o anumită măsură, ca urmare a majorării veniturilor disponibile ale gospodăriilor, a îmbunătățirii marjelor de profit ale corporațiilor, a condițiilor de finanțare favorabile și a unei mai bune perspective a cererii.

Conform previziunilor, PIB-ul real al zonei euro va crește cu 1,6 % în 2015, cu 1,8 % în 2016 și cu 1,9 % în 2017. Pentru UE în ansamblul său, se așteaptă o creștere a PIB-ului real cu 1,9 % în acest an, cu 2,0 % în 2016 și cu 2,1 % în 2017.

Obiectivul principal pentru perioada următoare îl reprezintă consolidarea redresării prin politici îndrăznețe și decisive, prin reinstaurarea finanțelor publice responsabile, *stimularea investițiilor și aplicarea de reforme structurale pentru creșterea competitivității, cu fermitate și în mod colectiv, în special în contextul perspectivei globale incerte este o necesitate*.

Principalele evoluții macroeconomice și bugetare care se manifestă la nivelul țărilor membre ale UE pe perioada 2015-2017

		2015	2016	2017
P.I.B. - %	Zona EURO	1,6	1,8	1,9
	UE -28	1,9	2,0	2,1
Rata șomajului - %	Zona EURO	11,0	10,6	10,3
	UE -28	9,5	9,2	8,9
Deficit bugetar -%	Zona EURO	2,0	1,8	1,5
	UE -28	2,5	2,8	1,6
Datorie brută - %	Zona EURO	94,0	92,9	91,3
	UE -28	87,8	87,1	85,8

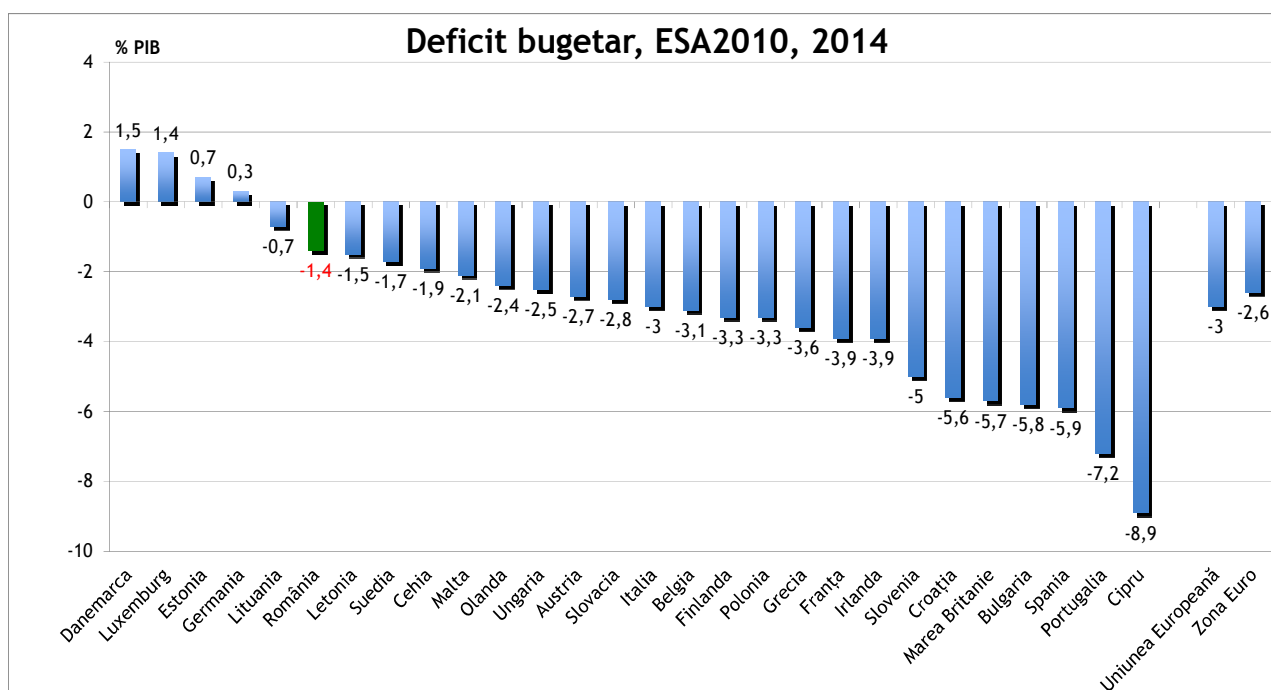
Sursă: Previziunile de toamnă ale Comisiei Europene 2015

Se remarcă că atât la nivelul zonei EURO cât și la nivelul țărilor membre UE perspectiva finanțelor publice s-a îmbunătățit datorită întăririi economiei și politicii monetare flexibile, iar șomajul scade gradual în linie cu redresarea economică.

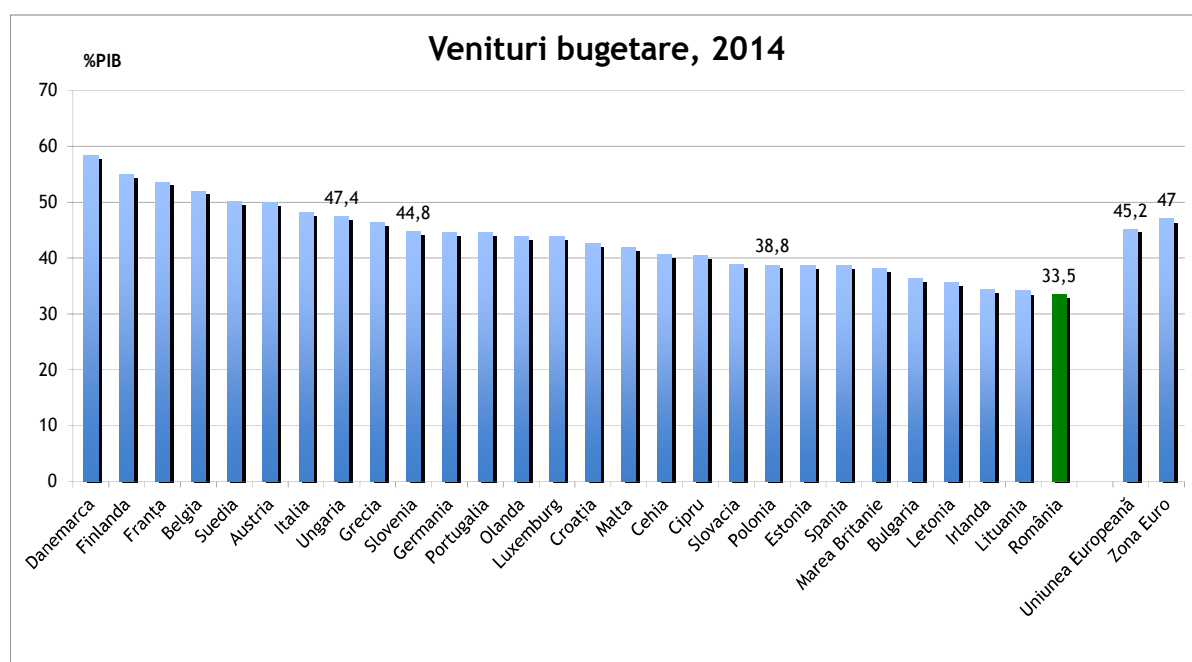
România în context european – comparații

Deficitul bugetar comparativ cu alte state ale UE

În anul 2014, Danemarca, Luxemburgul, Estonia și Germania au înregistrat excedent, iar cele mai mici deficite ca procent în PIB au fost înregistrate de Lituania(-0,7%),România(-1,4%), Letonia (-1,5%), Suedia(-1,7%) și Republica Cehă (-1,9%). Paisprezece state au avut deficite egale sau mai mari de 3% din PIB: Cipru, Portugalia, Spania, Bulgaria, Regatul Unit, Croația, Slovenia, Irlanda, anța, Grecia, Polonia, Finlanda, Belgia și Italia.

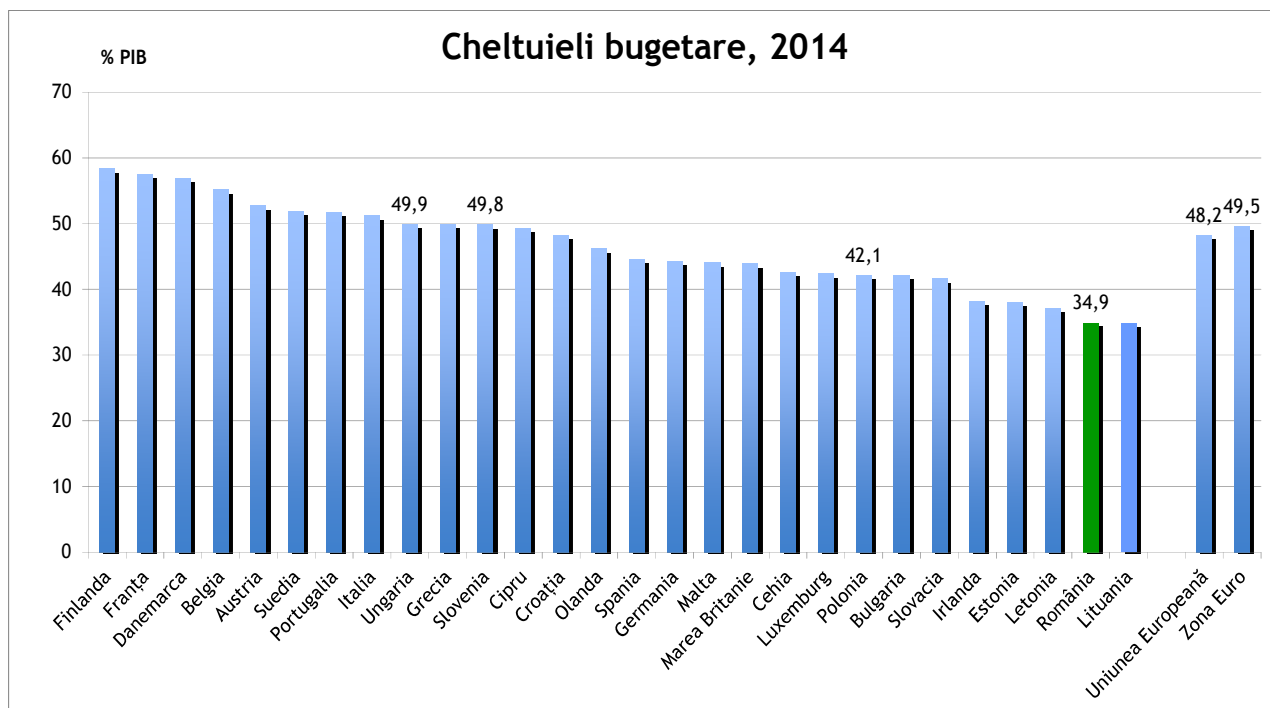

Sursa:EUROSTAT

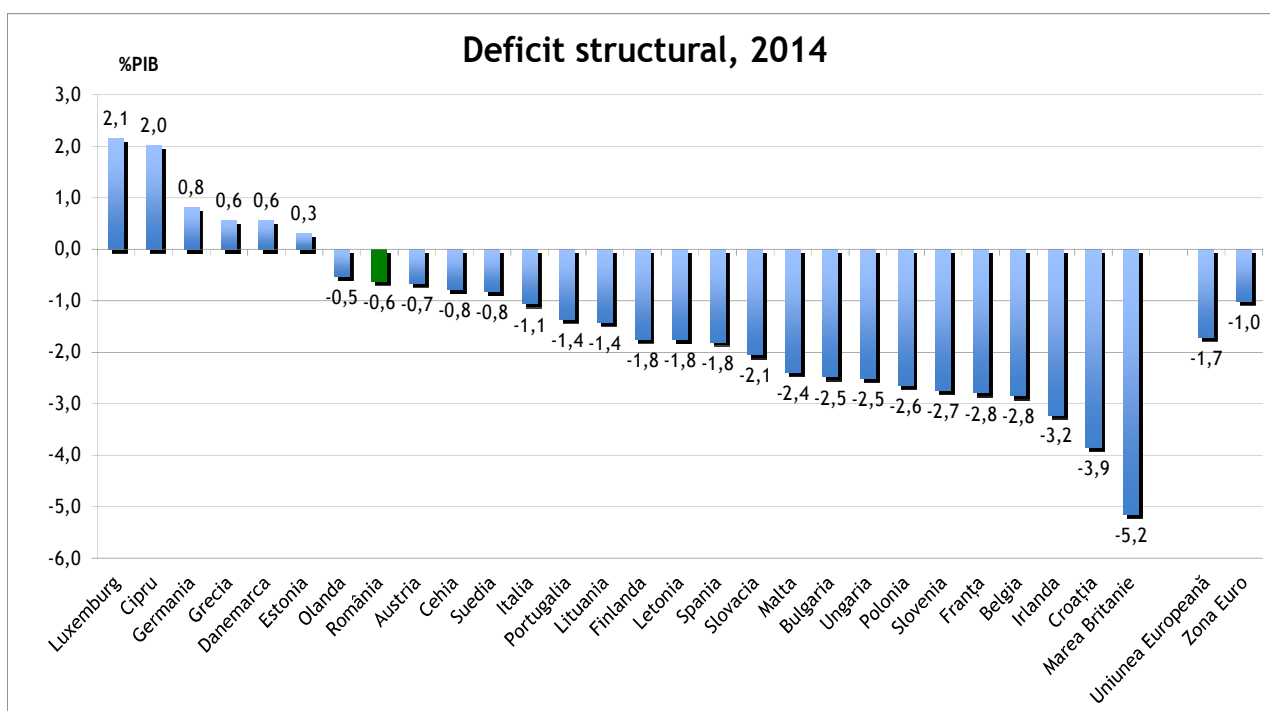
Sursa:EUROSTAT

În cadrul țărilor membre ale UE, România se situează pe ultimul loc în ceea ce privește ponderea veniturilor bugetare în produsul intern brut, respectiv 33,5%.

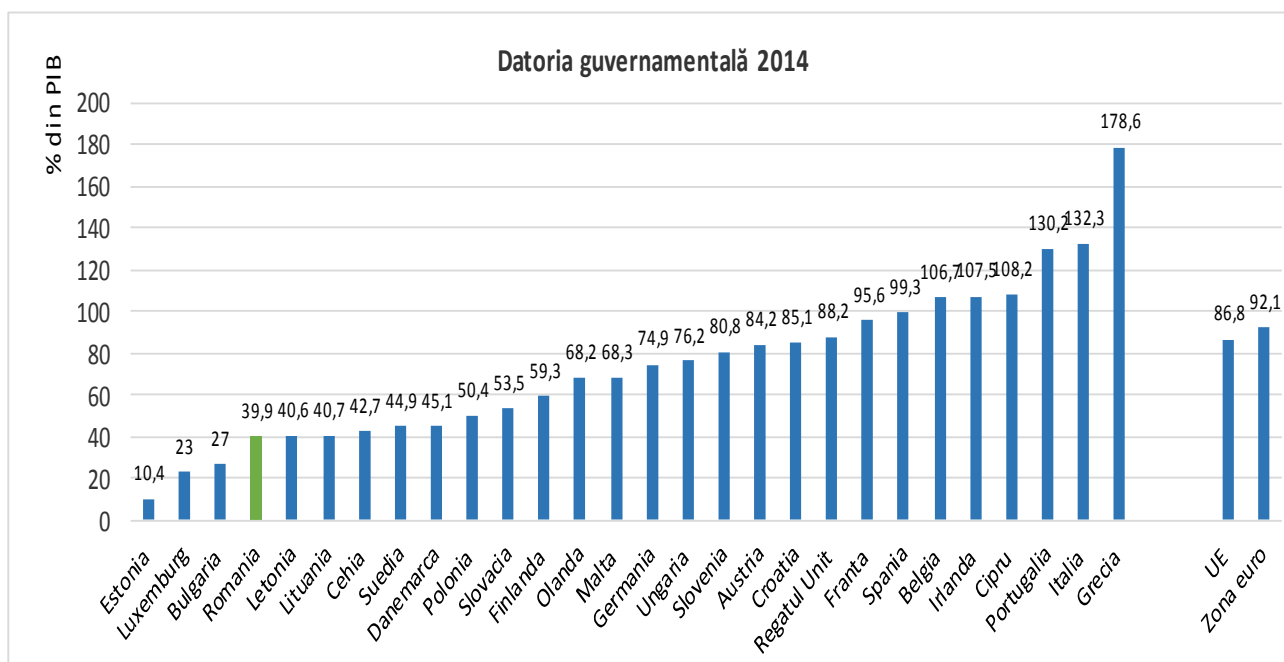
Sursa:EUROSTAT

În ceea ce privește ponderea cheltuielilor bugetare calculate ca procent în produsul intern brut, România înregistrează 34,9% situându-se pe penultimul loc în cadrul țărilor membre ale UE.

Sursa:EUROSTAT

Deficitul structural al României pentru anul 2014 se situează la 0,6% din produsul intern brut, fiind unul dintre cele mai mici deficite înregistrate la nivelul țărilor membre UE.

Sursa : EUROSTAT

La sfârșitul anului 2014 cele mai mici procente de datorie în PIB au fost înregistrate de Estonia, Luxemburg, Bulgaria, România (39,9%), Letonia și Lituania. Cele mai mari procente de datorie au fost înregistrate în Grecia (178,6%), Italia (132,3%), Portugalia (130,2%), Cipru (108,2%), Irlanda (107,5%) și Belgia (106,7%).

Cadrul economic intern – principalele realizări 2014-2015

În perioada 2009 – 2011, România a înregistrat cele mai mari deficite bugetare ca urmare a consecințelor crizei economico-financiare și a politicii fiscale pro-ciclice din anii de dinaintea crizei, ceea ce a generat riscuri importante pentru creșterea și stabilitatea economică.

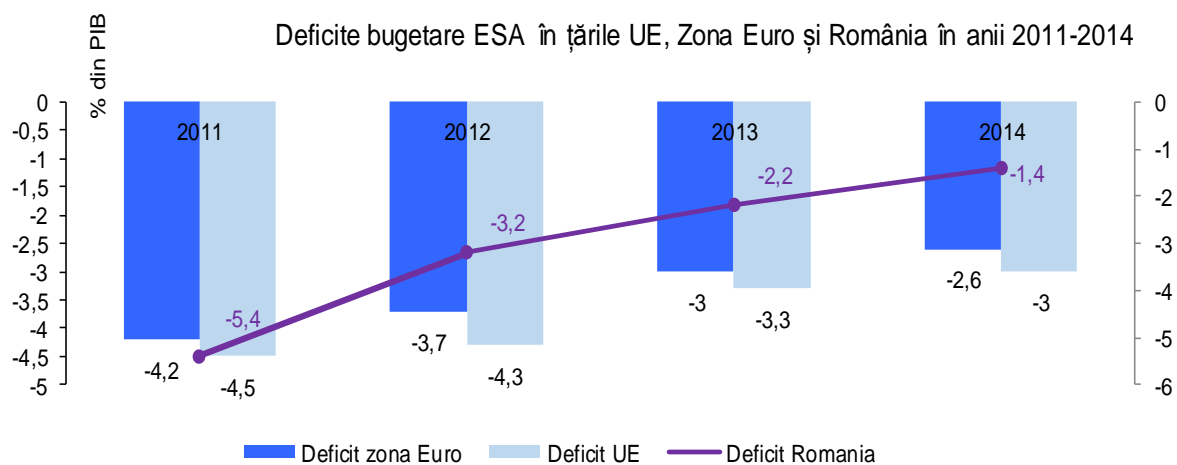
În aceste condiții, implementarea măsurilor de consolidare fiscală au vizat reducerea deficitului bugetar și îmbunătățirea situației finanțelor publice.

- ✓ Cadrul macroeconomic intern a continuat să sprijine stabilitatea financiară. În anul 2014, în România, creșterea economică a fost de 2,8%, fiind al patrulea an de creștere (1,1% în 2011, 0,6% în 2012 și 3,5% în 2013), ceea ce consolidează tendința de revenire din criza economică și financiară.
- ✓ Evoluțiile au asigurat menținerea echilibrului macroeconomic redobândite după declanșarea crizei financiare internaționale. Dintre cele 16 țări din UE identificate de Comisia Europeană ca având unele provocări macroeconomice, România este inclusă în categoria țărilor cu riscuri care pot fi gestionate relativ ușor (din această grupă mai fac parte Belgia, Olanda, Finlanda, Suedia și Marea Britanie).¹

¹ BNR - Raport asupra stabilității financiare 2015

- ✓ Deficitul de cont curent, vulnerabilitate importantă la debutul crizei financiare în anul 2008, este acum la valori sustenabile (ajungând la 0,5% din PIB în anul 2014). România nu are probleme privind balanța de plăți.
- ✓ În perioada 2012-2014, prin politica bugetară caracterizată de un management prudent al cheltuielilor publice și de îmbunătățire semnificativă a managementului datoriei publice, s-au înregistrat progrese importante în vederea reducerii riscurilor.

Deficitul bugetar calculat conform metodologiei europene s-a redus de la 5,4 % în anul 2011 la 1,4 % în anul 2014, respectiv o diminuare considerabilă de 4,0 puncte procentuale în condițiile în care creșterea economică a fost relativ modestă comparativ cu ratele de creștere de dinaintea crizei, fapt ce confirmă continuarea procesului de consolidare fiscală și încadrarea în parametrii stabiliți, ca urmare a unei politici bugetare prudente și sustenabile

Sursa: EUROSTAT

După cum se observă în graficul de mai sus, deficitul calculat pe baza metodologiei europene (ESA) în anii 2012 -2014 pentru România a fost mai mic decât cele înregistrate la nivelul Zonei Euro și Uniunii Europene, ceea ce reprezintă un progres remarcabil pe linia evoluției finanțelor publice în țara noastră

Recomandările de țară pentru România specifică faptul că au fost înregistrate o serie de progrese în ceea ce privește cadrul bugetar al României care este în general solid, reforma sistemului de pensii, lansată în 2010, a adus deja unele îmbunătățiri, recenta reducere a contribuțiilor la asigurările sociale plătite de angajatori a diminuat sarcina fiscală asupra costului forței de muncă, s-au făcut primii pași în reorganizarea administrației fiscale din România, proces preconizat a fi de durată.

Principalele recomandări formulate de Comisie în cadrul semestrului european au în vedere:

- ✓ Întreprinderea de măsuri necesare pentru ca România să finalizeze programul de asistență financiară.
- ✓ Limitarea abaterii de la obiectivul bugetar pe termen mediu din 2015 la maximum 0,25 % din PIB, astfel cum se specifică în cadrul programului de asistență pentru balanța de plăți 2013-2015 și, în 2016, să revină la obiectivul pe termen mediu.
- ✓ Aplicarea strategiei cuprinzătoare de respectare a obligațiilor fiscale, să consolideze sistemele de control pentru a combate munca nedeclarată și să continue procesul de egalizare a vârstei de pensionare pentru bărbați și femei.
- ✓ Consolidarea măsurilor privind piața forței de muncă, în special în cazul tinerilor neînregistrați și al șomerilor pe termen lung.
- ✓ Adoptarea legii privind reformarea guvernancei corporative a întreprinderilor de stat.

Cadrul macroeconomic intern - principalele realizări 2014-2015

Continuarea consolidării fiscale

- ✓ Deficitul bugetar calculat conform metodologiei europene s-a redus de la 5,4% în anul 2011 la 1,4% în anul 2014, respectiv o diminuare considerabilă de 4,0 puncte procentuale. Deficitul cash s-a redus de la 2,5 % în anul 2013 la 1,7 % în anul 2014, o reducere de 0,8 puncte procentuale. Deficitul structural în 2014 a fost de 0,6 % din PIB, ceea ce corespunde Tratatului fiscal de încadrare în OTM;
- ✓ Ieșirea României din procedura de deficit excesiv în anul 2013;
- ✓ Deficitul bugetar ESA în perioada 2012-2014 este mai mic decât cele realizate în zona Euro și UE în aceeași perioadă.
- ✓ În execuția bugetară pe anul 2015 se estimează că deficitul cash va fi de 1,2 % din PIB față de 1,86 % din PIB cât era prevăzut în programare.

Stimularea creșterii economice

- ✓ Stimularea mediului de afaceri prin schemele de ajutoare de stat. În total, din anul 2008 și până la 31.12.2014, Ministerul Finanțelor Publice a plătit un ajutor de stat în valoare de 2.094,364 milioane lei din valoarea totală a ajutorului de stat aprobat pentru susținerea investițiilor de 3.610,853 milioane lei.
- ✓ Alocarea substanțială de fonduri din partea Uniunii Europene pentru cadrul financiar multianual (CFM) 2007-2013 a reprezentat o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen mediu și lung a economiei naționale.
- ✓ O realizare importantă a fost creșterea semnificativă a ratei de absorbție curente în perioada 2014 – august 2015, respectiv valoarea aplicațiilor de plată transmise CE de către România raportată la alocarea 2007 – 2013. Suma solicitată în această perioadă reprezintă 40% din suma solicitată în perioada 2007-2015;

Reforma investițiilor publice

Cadrul legislativ în domeniul investițiilor evidențiat de adoptarea OUG nr.88/2013 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare pentru îndeplinirea unor angajamente convenite cu organismele internaționale, precum și Hotărârea Guvernului nr.225/2014 pentru aprobarea normelor metodologice privind prioritizarea investițiilor publice prevede mai buna prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative.

Măsuri de politică fiscal-bugetară cu efect asupra asigurării protecției sociale pentru categoriile de populație cu venituri reduse și asupra stimulării mediului de afaceri;

- ✓ reducerea contribuțiilor de asigurări sociale de stat cu 5 pp pentru angajator, scutirea de impozit pe profit a profitului reinvestit, reducerea cotei impozitului pe construcții de la 1,5% la 1%.
- ✓ majorarea salariilor personalului didactic și didactic auxiliar din învățământ cu 5% de la 1 martie 2015 și cu încă 5% de la 1 septembrie 2015.
- ✓ majorarea salariului minim de la 1 ianuarie 2015: 975 lei și de la 1 iulie 2015: 1050 lei.
- ✓ indexarea valorii punctului de pensie cu 5%; creșterea indemnizației sociale pentru pensionari de la 350 la 400 lei; creșterea alocației pentru susținerea familiilor cu venituri pe membru de familie sub 530 lei, cu 42 lei pentru fiecare copil;
- ✓ creșterea alocației de plasament la 600 lei; majorarea alocației de hrană pentru adulți cu dizabilități și persoane vârstnice din centre de asistență socială, de la 8 la 16 lei pe zi; restituirea eșalonată a debitelor recuperate de la pensionari și persoanele aflate în concediu de creștere a copilului ;
- ✓ majorarea salariilor personalului din sănătate și asistență socială, cu 100 lei, din luna ianuarie 2015, cu excepția personalului care în anul 2015 beneficiază de majorarea salariului de bază cu sume mai mari decât 100 lei, ca urmare a majorării salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată;
- ✓ majorarea salariilor personalului din unitățile sanitare și din sistemul de asistență socială cu 25% din luna octombrie a.c.;
- ✓ majorarea salariilor cadrelor didactice cu 15 % începând cu 1 decembrie 2015;

Continuare

Măsuri de politică fiscal-bugetară cu efect asupra asigurării protecției sociale pentru categoriile de populație cu venituri reduse și asupra stimulării mediului de afaceri

- ✓ dublarea alocație de stat pentru copii;
- ✓ dublarea indemnizației persoane persecutate din motive politice și etnice;
- ✓ pensii de serviciu personal auxiliar instanțe și parchete, aviatori, personal diplomatic și consular, funcționari publici parlamentari;
- ✓ majorarea cu 12% a salariilor personalului din autoritățile administrației locale;
- ✓ majorarea cu 10 % a salariilor personalului bugetar cu excepția celui din unitățile sanitare, sistemul de asistență socială și din unitățile de învățământ

Managementul adecvat al datoriei publice

În anul 2015 cu excepția unor perioade de volatilitate generate de factori externi (cum ar fi tensiunile din Grecia), randamentele s-au situat în continuare pe un trend descrescător cu reduceri mai pronunțate pe segmentul maturităților pe termen scurt. Astfel, în luna noiembrie, randamentele pentru titlurile de stat cu scadență de până la 1 an se situau în jur de 1,2%, pentru cele pe termen mediu (5 ani) în jur de 2,7%, iar cele pe termen lung (peste 10 ani) în jur de 3,5%-4,0%.

2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2016

În ciuda eforturilor întreprinse la nivel național și european, după declanșarea crizei financiare, perspectivele de redresare sunt mai modeste decât se estima.

În acest context, prioritatea cheie a Analizei Anuale a Creșterii 2015 la nivel european o reprezintă acțiuni urgente pentru **reimpulsionarea creșterii** în întreaga Uniune Europeană (UE) pentru a angrena o nouă dinamică a schimbării.

România se înscrie în această tendință și **stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pe anul 2016 și orizontul 2017-2019:**

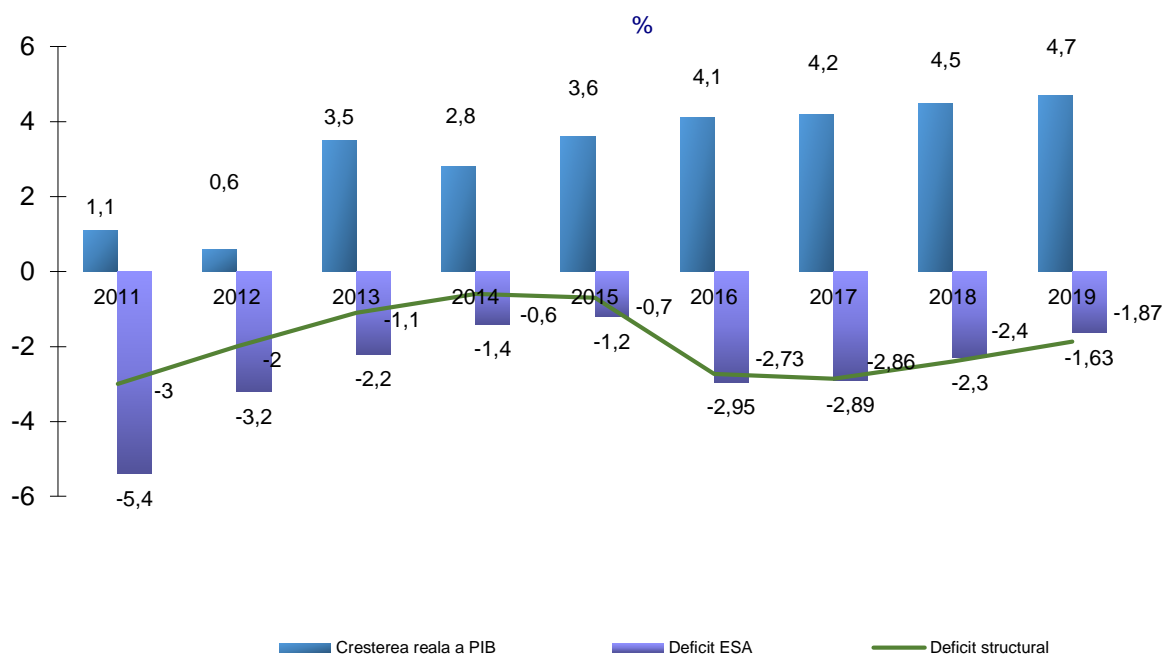
1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea creșterii economice și crearea de noi locuri de muncă, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească pentru a majora substanțial potențialul de creștere;
2. Continuarea reformei investițiilor publice prin alocări de fonduri pentru cofinanțarea proiectelor europene și prioritizarea investițiilor publice semnificative care au efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;
3. Crearea unei politici fiscale predictibile într-un cadru fiscal-bugetar pentru creșterea încrederii mediului de afaceri și stimularea investițiilor, simplificarea fiscalității;
4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului concomitent cu asigurarea protecției sociale pentru categoriile de populație cu venituri reduse;
5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;
6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare.

FUNDAMENTAREA OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR MACROECONOMICI

1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea creșterii economice, crearea de noi locuri de muncă;

Proiectul de buget pe anul 2016 și perspectiva 2017-2019 are la bază o nouă viziune, un angajament ferm în favoarea schimbării care să stimuleze creșterea economică, înlăturarea disparităților și tensiunilor sociale, crearea de noi locuri de muncă pentru asigurarea dezvoltării durabile.

Evolutia deficitelor bugetare și a creșterii economice în perioada 2011-2019

Deficite bugetare în perioada 2011-2019

- % din PIB

Deficite bugetare	2011	2012	2013	2014	2015*	2016	2017	2018	2019
Deficit ESA	-5,4	-3,2	-2,2	-1,4	-1,2	-2,95	-2,89	-2,30	-1,63
Deficit Structural	-3,0	-2,0	-1,1	-0,6	-0,7	-2,73	-2,86	-2,40	-1,87
Deficit cash	-4,2	-2,5	-2,5	-1,7	-1,2	-2,8	-2,77	-2,30	-1,62

sursă : EUROSTAT, Previziunile de toamnă ale CE, MFP și CNP

*) datele la 2015 reprezintă execuție preliminară.

Construcția bugetară pentru anul 2016 se bazează pe prognoza principalilor indicatori macroeconomici, precum și pe toate actele normative, adoptate atât de către Parlament cât și de către Guvern în anul 2015 care au impact asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare în anul 2016.

Cheltuielile bugetului general consolidat sunt în sumă de 252,0 miliarde lei reprezentând 33,8% din PIB.

La estimarea cheltuielilor au fost luate în calcul măsurile care au fost adoptate atât de către Parlament cât și de către Guvern în anul 2015, care au ca efect în anul 2016 **majorarea cheltuielilor bugetare cu cca. 13 miliarde lei.**

Măsurile cu impact asupra cheltuielilor bugetului general consolidat pe anul 2016 sunt: dublarea alocației de stat pentru copii (1,8 miliarde lei), majorarea indemnizațiilor veteranilor de război și ale persoanelor persecutate din motive etnice și politice (0,6 miliarde lei), majorarea cu 25% a salariilor pentru personalul din unitățile sanitare (1,8 miliarde lei), majorarea cu 15% a salariilor pentru personalul din sistemul de învățământ (1,7 miliarde lei), majorarea cu 12% a salariilor pentru personalul din instituțiile publice de subordonare locală (1,3 miliarde lei), majorarea cu 25% a salariilor pentru personalul din sistemul de asistență socială (556 milioane lei) inclusiv a indemnizațiilor persoanelor cu handicap (240,6 milioane lei), majorarea cu 10% a salariilor pentru restul personalului bugetar (3.026 milioane lei), actualizare normă de hrană și echipament pentru militari și polițiști (1 miliard lei), instituire pensii de serviciu pentru grefieri, personal navigant, personal diplomatic și consular, funcționari publici parlamentari (0,3 miliarde lei).

De asemenea, la estimarea cheltuielilor bugetare s-a avut în vedere majorarea pensiilor cu 5%.

Precizăm totodată că, la construcția bugetară s-au avut în vedere :

- menținerea și în anul 2016 a unor măsuri adoptate în anii anteriori, precum: neacordarea pentru personalul bugetar de tichete de masă (1,5 miliarde lei), tichete/vouchere de vacanță (8,4 miliarde lei), premii și ore suplimentare (1,5 miliarde lei), tichete cadou (2,9 miliarde lei) și indemnizații la ieșirea la pensie/trecere în rezervă (0,2 miliarde lei);
- finanțarea drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav, în cuantum de cel mult 90% din bugetul de stat (față de cel puțin 90% cât este în prezent);
 - majorarea vărsămintelor pentru Pilonul II de pensii cu 0,1 puncte procentuale în anul 2016, urmând ca diferența până la 1 punct procentual să se asigure începând cu anul 2017;
 - menținerea și în anul 2016 a măsurilor de impozitare a resurselor naturale aplicate în anii 2014-2015.

Proiecția bugetară pentru anul 2016 relevă un **deficit bugetar (cash) de 2,8%** din PIB, ceea ce corespunde unui **deficit ESA de 2,95%** din PIB și unui **deficit structural de 2,73%** din PIB.

Veniturile bugetului general consolidat sunt în sumă de 231,1 miliarde lei reprezentând 31% din PIB.

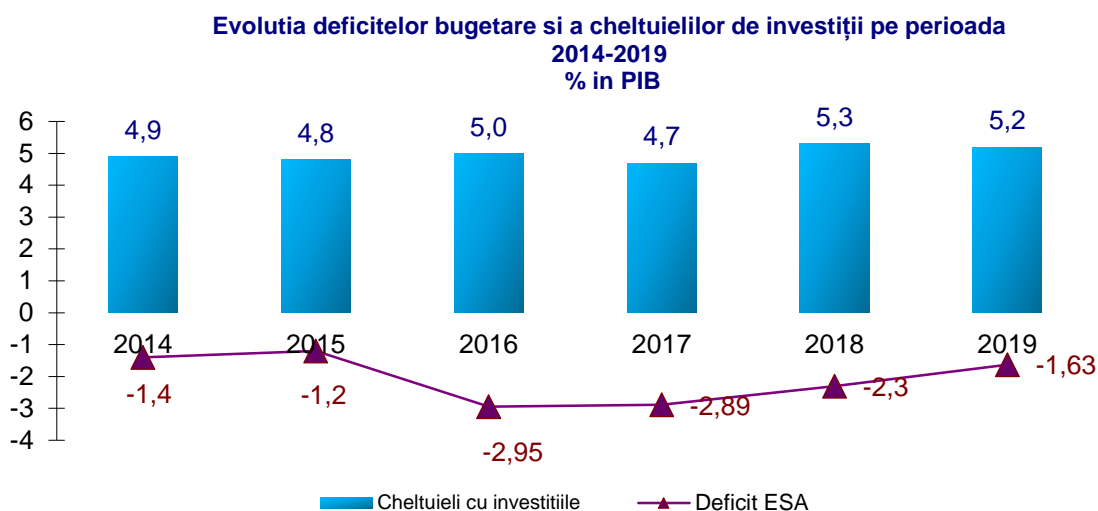
Noul Cod fiscal adoptat în acest an prin Legea nr.227/2015, precum și devansarea aplicării unor măsuri din acesta au ca impact diminuarea veniturilor bugetare pe anul 2016 cu cca. **10,2 miliarde lei.**

Menținerea unui deficit bugetar strâns ar putea afecta negativ creșterea economică, având în vedere și posibilele șocuri externe determinate de vulnerabilitățile mediului internațional, relevante fiind perspectivele de evoluție a zonei euro și a principalelor economii emergente – cu precădere China (tendința de încetinire a creșterii economice din această țară), modul de

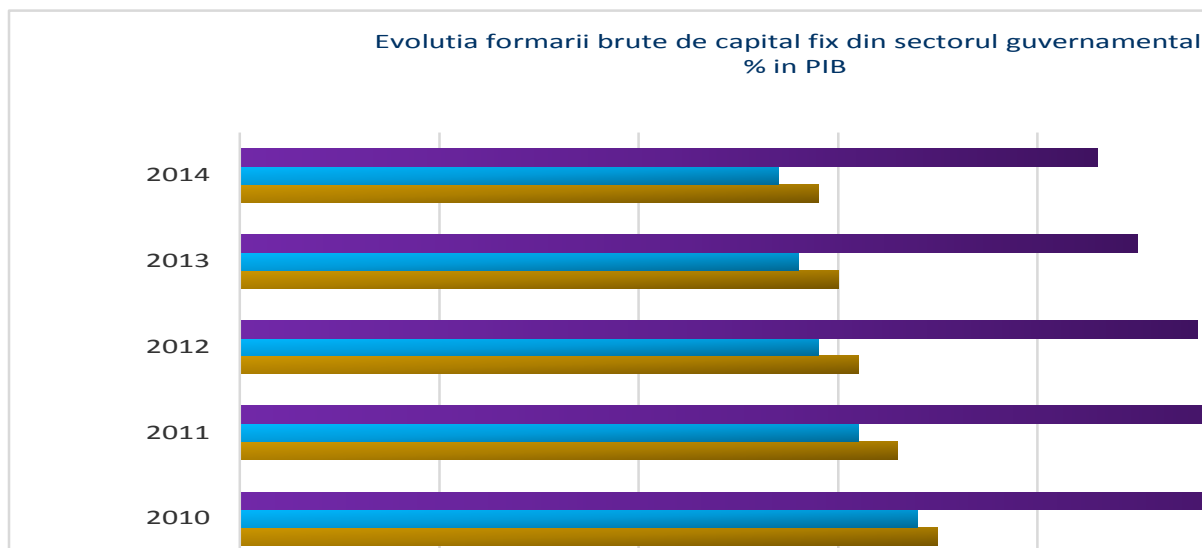
gestionare a crizei datoriei suverane a Greciei, precum și probabilitatea sporită de manifestare a unor divergențe în conduitele politicilor monetare ale principalelor bănci centrale ale lumii.

De remarcat că deficitul ESA de 2,95% din PIB, precum și datoria guvernamentală brută de 39,8% din PIB estimate pentru anul 2016 **nu depășesc valoarea de referință de 3% din PIB și respectiv 60% din PIB prevăzute de Tratatul de la Maastricht**. Începând cu anul 2017 deficitul ESA începe să scadă înregistrând o valoare de 1,63% din PIB în perspectiva anului 2019.

- România are în anul 2014 al patrulea cel mai mic nivel al datoriei după Estonia, Luxemburg, Bulgaria.
- Se remarcă **pe întreg orizontul 2016-2019 că nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute** se va situa sub 41,0% din PIB, și **nu depășește pragul critic de 45% stabilit prin Legea nr.69/2010 a responsabilității fiscal bugetare, republicată** care stabilește praguri ale datoriei publice de 45%, 50% și respectiv 55% din PIB și măsuri ferme din partea Ministerului Finanțelor Publice și a Guvernului cu scopul de a preveni situația de depășire a limitei de 60% stipulată de Tratatul de la Maastricht, în caz în care se întâmplă o astfel de deviere. Deteriorarea procentului de datorie publică în PIB ar conduce la creșterea aversiunii față de risc a investitorilor, precum și creșterea costurilor de finanțare și refinanțare a datoriei.
- În perioada 2014-2019, **România respectă regula de aur a finanțelor publice** și anume volumul investițiilor este mai mare decât nivelul deficitului bugetar, având în vedere efectul de antrenare al acestora în economie pe termen mediu și lung. Investițiile susținute din fonduri naționale și europene, dar și măsurile conținute de noul Cod fiscal pot determina încurajarea mediului de afaceri să investească.

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

Sursa Eurostat

Creșterea alocărilor bugetare pentru investiții se va reflecta în majorarea ponderii formării brute de capital fix din sectorul public în formarea brută de capital fix din economie de la 19,4% în anul 2014 la aproximativ 20% în anul 2019.

Corespunzător, rata investiției publice, respectiv formarea brută de capital fix din sectorul guvernamental, se va menține peste cea din UE.

Capacitatea sporită a economiei românești de a-și asigura resurse investiționale pentru dezvoltare – urmare a dinamicii cheltuielilor bugetare cu investițiile precum și a stimulilor oferți de noul cod fiscal – se va reflecta în îmbunătățirea ratei de economisire și ratei de investiții.

	% în PIB									
	2010		2014		2015		2016		2017	
	UE	RO	UE	RO	UE	RO	UE	RO	UE	RO
Rata de economisire	21,3	22,3	22,3	23,1	22,7	23,4	23,1	23,5	23,4	23,9
Rata de investiție *	20,1	25,9	19,4	22,0	19,5	22,6	19,8	22,8	20,2	23,1

* Rata de investiții reprezintă ponderea FBCF în PIB.

Sursa: CNP, CE

Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor, mai sus enumerate, **proiecția bugetului general consolidat estimează o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (OTM) în anii 2016, 2017, 2018 și 2019**, respectiv un deficit bugetar structural de maxim 1% din PIB, așa cum este prevăzut în calendarul de ajustare agreat cu instituțiile europene.

Se estimează că obiectivul bugetar pe termen mediu (în engleză MTO) în anul 2016, definit în termeni de deficit structural va fi de 2,73% din PIB, însă începând cu anul 2018 începe să intre pe o traiectorie de ajustare și să înregistreze valori mai mici, respectiv 2,40% din PIB în anul 2018 și, respectiv 1,87 % în anul 2019, recuperând din devierea estimată.

Înregistrarea de către deficitul ESA și a celui structural a unor valori mai mici către sfârșitul intervalului de prognoză față de anul 2016, **va avea în vedere să nu pună în pericol echilibrele macroeconomice restaurate cu atâta efort a căror prezervare reprezintă condiție esențială a unui proces sustenabil de convergență reală.**

Noul Cod fiscal aprobat prin Legea nr.227/2015 își va produce principalele efecte de stimulare a economiei în anul 2016. Prin măsurile de relaxare fiscală din Noul Cod fiscal, agenții economici sunt stimulați, pe de o parte să majoreze câștigurile salariale sau să creeze noi locuri de muncă, iar pe de altă parte să facă noi investiții. În condițiile reducerii prețurilor ca urmare a măsurii de scădere a cotei de TVA, populația va putea cumpăra mărfuri mai multe. În timp, pentru asigurarea cererii suplimentare, agenții economici se vor preocupa pentru creșterea producției inclusiv prin noi capacități de producție.

Eforturile de revenire pe traiectoria de ajustare a deficitului structural sunt tratate în subcapitolul 2.2. din raport.

Evoluția estimată pentru anul 2016 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari este următoarea:

INDICATORI MACROECONOMICI AI CONSTRUCȚIEI BUGETARE	
PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ	
Indicatori	Anul 2016
PIB - milioane lei	746.600
Creștere economică %	4.1
Inflația medie anuală %	0.5
Curs mediu lei/euro	4.44
Venituri BGC - milioane lei	231.125
Pondere veniturilor totale în PIB	31,0
Cheltuieli BGC - milioane lei	252.031
Pondere cheltuielilor totale în PIB	33,8
Deficit - milioane lei	20.906
Deficit - pondere în PIB	2,8
Șomeri (număr total persoane)	450.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	1.950

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2015	2016
PRODUSUL INTERN BRUT	3,6	4,1
Cererea internă	4,6	4,7
Consum final	3,0	3,2
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	2,8	3,0
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	2,8	2,9
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,2	0,3
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,2	0,2
Formarea brută de capital	1,6	1,4
- Formarea brută de capital fix	1,7	1,4
- Modificarea stocurilor	0,0	0,0
Exportul net	-1,0	-0,6
Exportul de bunuri și servicii	3,0	2,4
Importul de bunuri și servicii	4,0	3,0

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2015	2016
Industrie	0,7	1,2
Agricultură, silvicultură, pescuit	-0,1	0,1
Construcții	0,4	0,4
Total servicii	2,2	1,8
Impozite nete pe produs	0,5	0,6
PRODUS INTERN BRUT	3,6	4,1

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2016 este estimată la 4,1% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export și în sectorul construcțiilor, care poate fructifica necesarul de infrastructură existent.
- ✓ **Ritmul de creștere a formării brute de capital fix** va fi de 6,2%
- ✓ **Cheltuielile cu consumul final al populației** se vor majora cu 4,7%.
- ✓ **Măsuri care să asigure o mai bună participare pe piața muncii**, fiind și una din recomandările de țară pentru România. Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 3,5%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 4,8% la sfârșitul anului 2016.
- ✓ Finanțarea **unor scheme privind ajutorul de stat** finanțate prin următoarele programe multianuale :

→ Programului multianual „Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor pentru investiții în care a gestionat 5 scheme de ajutor de stat.

În total, din anul 2008 și până la 31.12.2014, Ministerul Finanțelor Publice a plătit un ajutor de stat în valoare de 2.094,364 milioane lei din valoarea totală a ajutorului de stat aprobat pentru susținerea investițiilor de 3.610,853 milioane lei.

→ Programul multianual „transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la accize pentru motorină utilizată drept combustibil” - 2015

H.G. nr. 537/2014 instituie o schemă deschisă, pentru plata ajutorului de stat în baza deciziilor de aprobare a cererilor de restituire a accizei emise de Autoritatea Rutieră Română, până la data de 31.03.2019.

- Bugetul schemei este de 3.021,60 milioane lei, echivalentul a 637,73 milioane euro.
- Se estimează un număr mediu anual de peste 20.114 de operatori economici care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei.

Prin Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal, începând cu data de 01.01.2017 a fost diminuat nivelul accizelor aplicabil pentru motorină până la nivelul minim prevăzut în Directiva 2003/96/CE. Urmare a acestei măsuri, s-a impus concomitent eliminarea ajutorului de stat prevăzut în H.G. nr. 537/2014.

→ Programului multianual „ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor pentru investiții” - 2015

H.G. nr. 807/2014 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie

În prezent, în cadrul schemei instituite au fost aprobate 8 proiecte de investiții în valoare totală de 816,89 milioane lei, care vor genera un număr de peste 3.212 noi locuri de muncă și pentru care se va plăti un ajutor de stat în valoare totală de 370,36 milioane lei.

H.G. nr. 332/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

În prezent în cadrul acestei scheme de ajutor de stat au fost aprobate 13 proiecte de investiții în valoare totală de 64,47 mil. lei, care vor genera un număr de peste 2.603 de noi locuri de muncă, iar în analiză sunt 21 proiecte de investiții în valoare totală de 78,02 mil. lei, care vor genera un număr de peste 2879 de noi locuri de muncă dintre care 856 locuri de muncă pentru lucrători defavorizați.

- Bugetul maxim al schemei este de 2.700 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 600 milioane euro, cu posibilitatea suplimentării.
- Bugetul anual maxim al schemei este de 450 milioane lei, respectiv echivalentul a 100 milioane euro.
- Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza acestei scheme este de 1.700.
- Prin această schemă se intenționează încurajarea participării active a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și redresarea economiei românești, prin realizarea de investiții și crearea a peste 35.000 de noi locuri de muncă.

Impactul economic al schemelor :

- Crearea de noi locuri de muncă direct la nivelul societăților beneficiare și indirect, pe plan local, la nivelul furnizorilor/beneficiarilor de bunuri și servicii;
 - Contribuții la bugetul general consolidat și bugetele locale ca urmare a realizării investițiilor;
 - Efect multiplicator (contribuții indirecte la bugetul general consolidat și la bugetele locale prin antrenarea altor companii pe plan local – furnizori / beneficiari);
 - Contribuții la balanța import/export a României (mare parte din producția realizată în urma acestor investiții este destinată exportului);
 - Know-how industrial (procese tehnologice de mare complexitate);
 - Creșterea nivelului de trai al populației.
- ✓ Se vor face resimtite efectele unor măsuri adoptate anterior, precum **reducerea contribuțiilor de asigurări sociale de stat cu 5 pp pentru angajator**, care va avea în vedere crearea unui mediu de afaceri prietenos, creșterea numărului locurilor de muncă și stimularea investițiilor private.
- ✓ **Investiții direcționate și reforme structurale în sectoare cu rol în consolidarea unui model sustenabil de creștere economică** (sănătate, educație, cercetare, dezvoltarea infrastructurii etc.).
- **Reformele structurale vor conduce la creșterea potențialului economiei românești, susținerea viabilității acesteia** – inclusiv în perspectiva aderării la zona euro – prin creșterea flexibilității și a rezistenței la șocuri, pentru a avea o convergență rapidă la nivelul țărilor UE, mai ales din punct de vedere al indicatorilor din zona nivelului de trai.
 - **Programul național de dezvoltare locală** structurat pe trei subprograme, program multianual în domeniul infrastructurii gestionat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice beneficiază de o alocare de 18,5 miliarde lei.
- ✓ **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune; Alocarea României pentru CFM 2014-2020 este de peste 43 miliarde euro** din care 22,9 miliarde Euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde Euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

Fondurile europene reprezintă un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestora. Crearea cadrului legislativ și instituțional în domeniul fondurilor ESI va permite creșterea absorbției pe orizontul de referință, cu rol de stimulare a activității economice.

Proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2016 conține reguli bugetare de asigurare a sumelor necesare finanțării proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020 atât în bugetul ordonatorilor principali de credite cât și în cadrul instituțiilor publice subordonate finanțate integral sau parțial de la bugetul de stat.

2. Reforma investițiilor publice prin alocări substanțiale a fondurilor pentru cofinanțarea proiectelor europene și prioritizarea investițiilor publice semnificative

Cheltuielile de investiții în perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	realizari	execuție preliminară	propuneri	estimări	estimări	estimari
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	225.808	236.178	252.031	258.858	273.417	283.352
- % din PIB	33,9	33,5	33,8	32,6	32,2	31,3
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	32.732	33.711	37.656	37.701	44.720	47.231
% din cheltuieli totale	14,5	14,3	14,9	14,6	16,4	16,7
- % in PIB	4,9	4,8	5,0	4,7	5,3	5,2

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, prioritizare și implementare a investițiilor publice, pentru a spori absorbția fondurilor europene, în vederea desconggestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice. În aceste condiții, Guvernul României și-a asumat o reformă majoră care are drept scop îmbunătățirea managementului investițiilor publice și creșterea absorbției fondurilor UE.

Reforma în domeniul managementului investițiilor publice a demarat prin adoptarea de către Guvernul României a O.U.G. nr.88/2013 și, ulterior, a normelor metodologice de aplicare a acestuia. Aceste acte normative stabilesc, respectiv detaliază în aplicare, principiile și criteriile de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative (cu o valoare mai mare de 100 mil. lei).

Principiile pe bază cărora proiectele de investiții publice sunt evaluate în cadrul procesului de prioritizare sunt: **oportunitatea proiectului de investiții** în contextul strategiilor sectoriale sau naționale, **justificarea economică și socială a acestuia, suportabilitatea și sustenabilitatea financiară, aranjamente pentru implementare/performanță în implementare și perioada rămasă până la finalizarea proiectului de investiții publice** (pentru proiectele de investiții publice în continuare).

Obiectivele generale urmărite sunt alinierea portofoliului proiectelor de investiții ce se finanțează din fonduri publice cu prioritățile Guvernului și asigurarea includerii în bugetele anuale a proiectelor de investiții publice cu beneficii economice și sociale ridicate.

În anul 2016 cheltuielile destinate investițiilor însumează 37,7 miliarde lei, reprezentând aproximativ 5,0% în PIB și o pondere în total cheltuieli bugetare de 14,9%, pentru ca în anul 2017 acestea să fie estimate la 37,7 miliarde lei, în anul 2018 estimarea se situează la 44,7 miliarde lei și o pondere în PIB de 5,3 % din PIB iar în anul 2019 acestea sunt estimate 47,2 miliarde lei, respectiv 5,2% din PIB, având o tendință de creștere în valoare nominală pe orizontul 2016-2019, înregistrând o creștere în anul 2019 față de 2016 de 9,5 miliarde lei.

3. Crearea unei politici fiscale predictibile într-un cadru fiscal-bugetar stimulativ pentru dezvoltarea mediului economic privat și public, simplificarea fiscalității;

Obiectivele fundamentale privind fiscalitatea sunt reprezentate de simplificarea acesteia și de crearea predictibilității într-un cadru fiscal-bugetar stimulativ pentru dezvoltarea mediului economic privat și public.

Pentru perioada 2016-2018, politica fiscală își menține aceleași caracteristici principale ca și cele aferente perioadei actuale, respectiv:

- ✓ fiscalitatea trebuie subordonată obiectivului fundamental al dezvoltării economice;
- ✓ viziunea fiscală trebuie să fie una calitativă, să stimuleze mediul economic, investițiile și inițiativa antreprenorială;
- ✓ eficiența cheltuirii banilor publici și promovarea investițiilor.

Importanța rescrierii Codului Fiscal

Guvernul României și-a propus pe termen mediu, ca prin rescrierea Codului fiscal să se ajungă la următoarele rezultate:

-continuarea măsurilor de creștere a eficienței sistemului fiscal

-posibilitatea simplificării fiscalității, eliminării disfuncționalităților și stabilirii coordonatelor pentru un cadru legal fiscal coerent și modern,

-premisele asigurării predictibilității sistemului fiscal și continuării conduitei necesare unei consolidări fiscale sustenabile.

Principalele măsuri fiscale întreprinse în anul 2016 și perspectiva 2017-2019 sunt prezentate pe larg în capitolul 4 al raportului.

4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului concomitent cu asigurarea protecției sociale pentru categoriile de populație cu venituri reduse;

- Cheltuielile de personal aferente bugetului general consolidat pe anul 2016 cuprind sumele necesare asigurării plății drepturilor salariale astfel cum au fost stabilite prin acte normative adoptate în anul 2015, respectiv:
 - ✓ majorarea salarială de 25% acordată începând cu luna octombrie pentru personalul din sistemul sanitar;
 - ✓ majorările salariale aprobate pentru personalul didactic și didactic auxiliar din învățământ: 5% începând cu data de 1 martie 2015, 5% începând cu data de 1 septembrie 2015, respectiv 15% începând cu luna decembrie 2015;
 - ✓ majorările salariale aprobate pentru personalul nedidactic: 12% începând cu luna august 2015, respectiv 15% începând cu luna decembrie 2015;
 - ✓ majorarea salarială de până la 12% pentru personalul din cadrul instituțiilor publice locale;
 - ✓ majorarea salarială de 25% acordată începând cu luna decembrie 2015 pentru personalul din sistemul de asistență socială și 10 % începând cu aceeași lună pentru celelalte categorii

de personal din sectorul bugetar care nu a beneficiat de alte majorări salariale în anul 2015.

- În anul 2016 valoarea punctului de pensie se majorează cu 5 %, respectiv 871,7 lei.

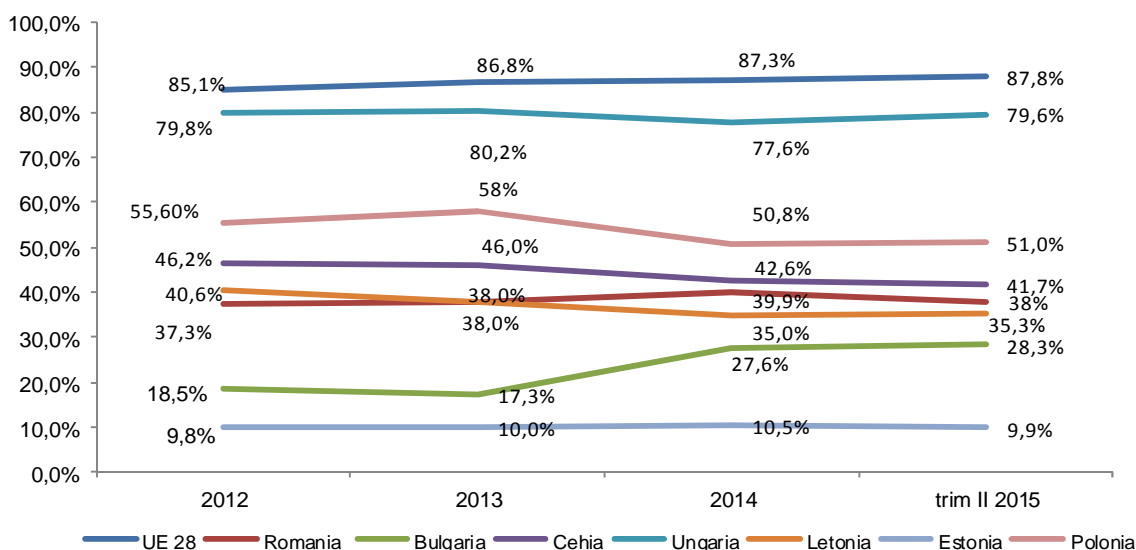
5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management al datoriei publice

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2014 la un nivel de 39,9% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht.

Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2014, datoria internă a reprezentat 19,1% din PIB, iar datoria externă a fost de 20,8% din PIB, ca urmare a unui proces de finanțare în anii anteriori, care a avut în vedere o finanțare externă semnificativă. De asemenea, la sfârșitul lunii septembrie 2015, datoria guvernamentală a reprezentat 37,8% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,5% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,3% din PIB.

La nivelul țărilor membre ale Uniunii Europene, la sfârșitul trimestrului al doilea al anului 2015², România s-a situat pe locul 6 între statele membre UE cu cel mai scăzut nivel de îndatorare după Estonia (9,9%), Luxemburg (21,9%), Bulgaria (28,3%), Letonia (35,3%) și Lituania (37,6%).

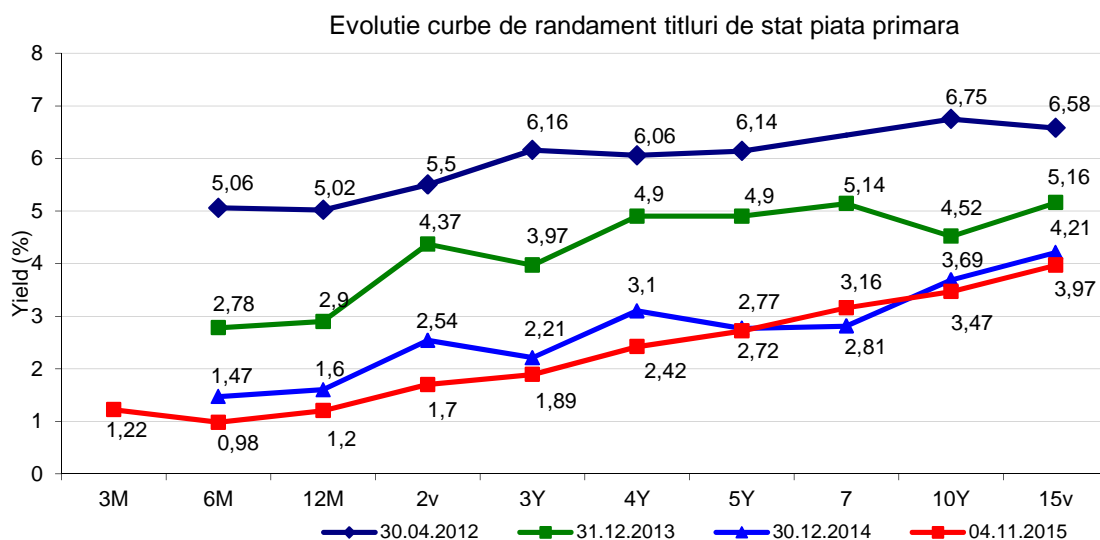
Comparații UE (% datoria guvernamentală în PIB)

Sursă: Eurostat

Având în vedere deficitele bugetare în numerar cuprinse între 1,6% -2,8% din PIB pentru perioada 2016-2019, va fi necesară o deviere de la Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2015-2017, în sensul echilibrării finanțării deficitului bugetar din surse interne și externe în 2016 și 2017, iar ulterior finanțarea internă urmând să crească la cca 82% în anul 2018 având în vedere obiectivul dezvoltării pieței interne a titlurilor de stat și al diminuării expunerii la riscul valutar. În aceste condiții, volumul anual de titluri de stat, destinate finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice, ce se va emite în anii următori pe piața internă, este estimat la un nivel maxim de 48,5 miliarde lei, pentru anul 2017, dar în scădere până la 40,6 de miliarde lei în 2019.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denumite în lei, respectiv certificate de trezorerie, cu scadențe pe termen scurt (3, 6 și 12 luni), și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul consolidării curbei de randamente în lei. Randamentele titlurilor de stat au urmat un trend descendent în ultimii doi ani pe fondul măsurilor de relaxare a politicii monetare de către BNR. În anul 2015 cu excepția unor perioade de volatilitate generate de factori externi, (cum ar fi tensiunile din Grecia), randamentele s-au situat în continuare pe un trend descrescător cu reduceri mai pronunțate pe segmentul maturităților pe termen scurt.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă pe termen mediu, acestea se vor asigura în principal prin emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN), și, în completare, se vor contracta împrumuturi de la creditorii oficiali (instituții financiare internaționale și agenții guvernamentale), precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, în valoare echivalentă acoperirii necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice pentru circa 4 luni. De altfel veniturile din privatizare sunt și pot fi utilizate în conformitate cu actele normative în vigoare, o parte fiind deja angajate sau urmează a fi angajate în perioadele următoare. Mai mult, veniturile din privatizare sunt utilizate în scopul accelerării absorbției fondurilor europene printr-un mecanism de prefinanțare, volatilitatea acestor fonduri din buffer fiind mare.

6. Îmbunătățirea și consolidarea guvernancei bugetare

Prin adoptarea Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, și modificarea acesteia în anul 2013 prin Legea nr.377/2013 s-au introdus reguli fiscale pentru întărirea disciplinei fiscal-bugetare. Această lege a suportat ulterior modificări care au condus la ajustarea regulilor privind disciplina bugetară, a regulilor fiscale numerice, precum și introducerea de noi elemente în managementul de ansamblu al procesului bugetar.

- Introducerea unei reguli fiscale numerice privind deficitul bugetar structural, care se consideră respectată dacă este îndeplinită una din următoarele condiții:
 - ✓ OTM nu depășește o limită inferioară a soldului structural anual al administrației publice de -0,5% din produsul intern brut la prețurile pieței;
 - ✓ Atunci când raportul dintre datoria publică calculată conform metodologiei Uniunii Europene și produsul intern brut, la prețurile pieței, este semnificativ sub nivelul de 60 % și riscurile în ceea ce privește sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice sunt scăzute, limita inferioară a obiectivului bugetar pe termen mediu nu poate depăși un sold structural anual al administrației publice de cel mult -1,0 % din produsul intern brut, la prețurile pieței;
- Introducerea unui mecanism de corecție care se declanșează automat în cazul deviațiilor de la regula de deficit bugetar structural;
- Introducerea unei clauze derogatorii în cazul manifestării unor circumstanțe extraordinare;
- Introducerea unei reguli fiscale numerice privind datoria publică și a unor praguri intermediare prudențiale pentru datoria publică, inclusiv măsuri automate în cazul depășirii acestora;
- Introducerea de noi standarde de calitate pentru prognozele macroeconomice utilizate la planificarea bugetară;
- Consolidarea planificării multianuale prin îmbunătățirea metodologiei privind creșterea eficienței alocărilor bugetare pe programe și proiecte. Totodată se va urmări o definire atentă și riguroasă a politicilor și priorităților ce vor fi finanțate prin buget, îmbunătățirea performanței bugetare prin definirea indicatorilor de rezultat și/sau eficiență, îmbunătățirea cadrului de cheltuieli pe termen mediu, creșterea gradului de predictibilitate și eficiența a cheltuielilor publice;

Aplicarea și consolidarea regulilor de guvernare bugetară instituite în legislația națională prin actul normativ mai sus menționat, capătă o importanță de prim ordin în contextul proiecției bugetare a anului 2016 și orizontul 2017-2019, când se estimează o deviere de la obiectivul bugetar pe termen mediu și trebuie întreprinse eforturi concrete și susținute pentru revenirea la OTM, condiție esențială pentru asigurarea sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice.

2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.2.1. Baza legală

Stabilitatea finanțelor publice ocupă un loc privilegiat în asigurarea unei bune funcționări a Uniunii Economice și Monetare (UEM), deoarece asigurarea disciplinei financiare reprezintă o condiție obligatorie pentru atingerea unui nivel stabil al prețurilor pe termen mediu și a unei creșteri economice sustenabile.

Politiciile fiscale, prin intermediul stabilizatorilor automați și măsurilor fiscale discreționare, îi revine un rol fundamental în atenuarea fluctuațiilor economice generate de șocurile asimetrice care pot afecta țările membre ale UEM.

Obiectivele de politică fiscală se pot defini mult mai bine în termeni **de sold bugetar ajustat ciclic**, asigurând sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice și permițând în același timp stabilizatorilor automați să diminueze fluctuațiile economice.

Acesta are următoarele avantaje:

- ✓ Oferă o “marjă de siguranță” în ceea ce privește limita de deficit de 3% din PIB. Această marjă de siguranță este evaluată pentru fiecare stat membru în parte și ține cont de volatilitățile din trecut, dar și de sensibilitatea bugetului la fluctuațiile legate de cheltuieli.

- ✓ *Asigură un progres rapid către sustenabilitate, în sensul convergenței către limita prudentă a dimensiunii datoriei publice în PIB.*
- ✓ *Luând în considerare punctele anterioare, permite spațiu de manevră bugetară, în special în ceea ce privește nevoia de investiții publice.*

În acest scop, în cadrul Uniunii Europene au fost introduse câteva reglementări în domeniul politicii fiscale:

- **Pactul de stabilitate și de creștere (PSC)** pune accentul pe evoluții bugetare din perspectiva structurală și nu numai în ceea ce privește deficitul nominal. Obiectivul pe termen mediu (OTM; în engleză MTO) este "piatra de temelie" a componentei preventive a PSC, în conformitate cu prevederile Regulamentul (Ec) 1466/97: "fiecare SM ar trebui să aibă obiective diferențiate pe termen mediu pentru poziția lor bugetară. Aceste obiective bugetare pe termen mediu specifice țărilor se pot abate de la cerința aproape de echilibru sau poziția în excedent, în timp ce oferă o marjă de siguranță în ceea ce privește limita de 3% din PIB fixată pentru deficitul bugetar. Astfel, se asigură o anumită flexibilitate bugetară, ținând seama de nevoile de investiții publice ale Statelor Membre.
- **În anul 2011 a fost introdusă a doua modificare a Pactului de Stabilitate și Creștere, fiind cunoscută sub denumirea Pachetul de șase măsuri legislative privind guvernarea economică.**
- **Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul Uniunii Economice și Monetare (Tratatul Fiscal)**, aplicabil începând cu ianuarie 2013, vine ca o completare a PSC, cu reguli clare prin care solicită părților contractante respectarea/asigurarea convergenței către obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM) specific țării, așa cum este definit în PSC, cu o limită inferioară a deficitului structural (efectele ciclice și măsurile one-off nu sunt luate în calcul) de 0,5% din PIB; (1,0% din PIB pentru statele membre cu o rată a datoriei semnificativ sub nivelul de 60% din PIB).
- **Rezultate așteptate** prin implementarea noului tratat sunt: (a) *alocare bugetară mai responsabilă* prin reguli mai bune și o mai bună aplicare a acestora; (b) *supraveghere graduală* (pentru statele din zona euro care au deficite sau datorii mari sau întâmpină dificultăți privind stabilitatea lor financiară) pentru a limita efectele de contagiune prin măsuri de prevenție și avertizare timpurie; (c) *corectarea din timp a dezechilibrelor macroeconomice*.

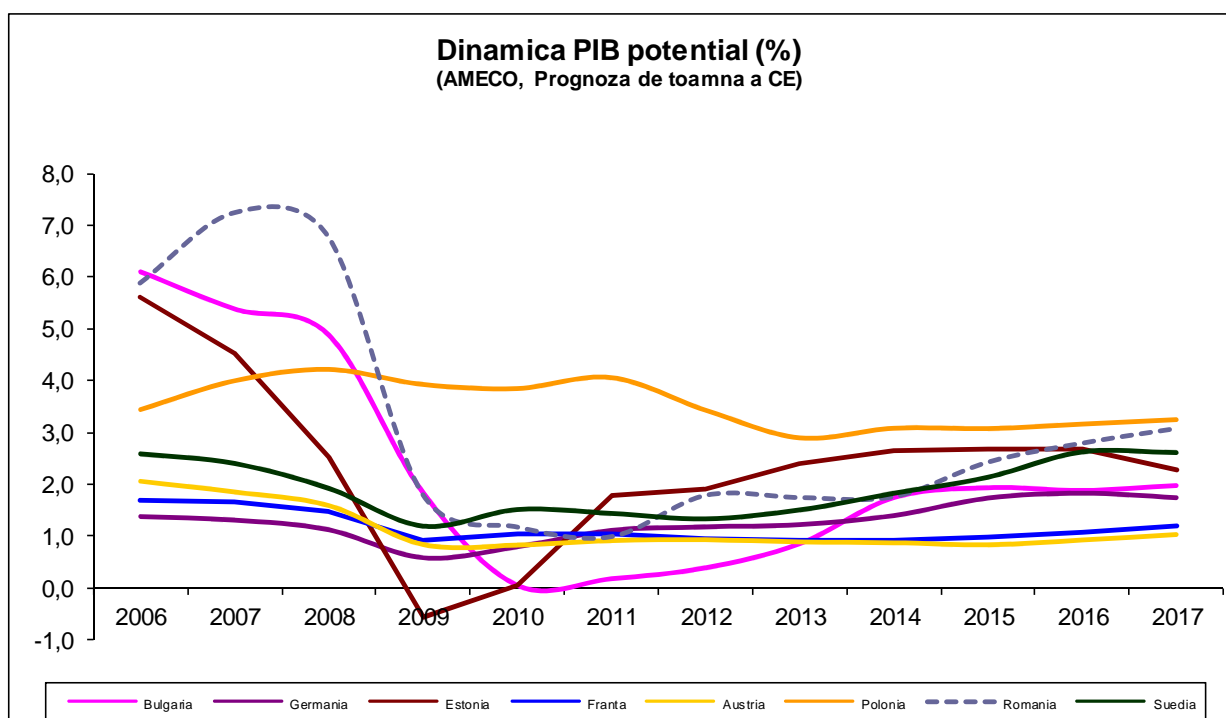
2.2.2. PIB potențial și output-gap

Criza economică a afectat PIB potențial din statele membre UE, inclusiv România, cel puțin din două perspective și anume al orizontului temporal (pe termen scurt și lung) și al magnitudinii (atât ca nivel cât și ca rată de creștere). S-a observat o încetinire a creșterii pe durata crizei dar și în perioada de redresare economică, chiar și atunci când condițiile financiare s-au îmbunătățit rapid. În plus, când ratele de creștere efective au ajuns la valori comparabile cu cele dinaintea crizei, nivelul PIB potențial a fost mai redus.

Pentru a se putea recupera pe termen lung pierderile față de nivelul precedent crizei, este necesar ca în perioada de redresare ratele de creștere a PIB potențial să accelereze puternic. Ori cifrele până în anul 2013 arată o pierdere de nivel asociată cu o încetinire a ratelor de creștere.

Criza economică a acționat la nivelul tuturor elementelor componente ale PIB potențial:

- Stocul de capital: afectat de investițiile reduse ca urmare a sub-utilizării capacităților de producție, înăsprirea condițiilor de creditare, creșterii costului capitalului;
- Munca: acest factor a fost afectat atât la nivel cantitativ, prin creșterea șomajului și mai cu seamă a celui pe termen lung, cât și calitativ, respectiv deteriorarea capitalului uman;
- Productivitatea totală a factorilor (PTF): scăderea PTF a fost cauzată de declinul cheltuielilor cu cercetarea și dezvoltarea (care au un caracter prociclic), de încetinirea restructurării industriale, precum și înrăutățirea condițiilor financiare pentru firmele noi.

Totuși, intensitatea cu care factorii negativi au acționat în timpul crizei a fost diferită în rândul vechilor state membre față de noile state membre. Conform setului de țări selectate în graficul de mai sus **se remarcă două modele**, respectiv:

- Țări în care creșterea potențială a încetinit drastic, în special cele mai puțin dezvoltate, (printre care și România), sau chiar a trecut în teritoriu negativ (Estonia și într-o mai mică măsură Bulgaria); excepția cea mai notabilă o constituie cazul Poloniei, care a cunoscut o accelerare a creșterii potențiale în timp crizei și o ușoară încetinire ulterior, fapt explicabil prin faptul că motorul principal al creșterii au fost investițiile publice, în special cele finanțate din fonduri UE;

- Pe de altă parte, țările dezvoltate au înregistrat ușoare încetiniri ale creșterii potențiale, persistente pe termen mediu cum este cazul Austriei și Franței, sau doar temporare, cum este cazul Germaniei și Suediei. Restul statelor membre UE se încadrează în una din aceste tipologii.

În perspectivă, dinamica PIB potențial depinde în principal de reluarea investițiilor (factor preponderent cantitativ al creșterii) precum și de reformele structurale necesar a fi implementate în statele membre UE (factor calitativ cu impact prin intermediul PTF). Trebuie menționat că în cazul României, atât în prognozele CE cât și cele naționale, PTF și-a recăpătat rolul de factor principal al creșterii potențiale.

Conform prognozei de toamnă a CE, creșterea potențială a României este departe de valorile dinaintea crizei, unanim acceptate ca fiind nesustenabile și generatoare de grave deficite interne și externe, **însă la orizontul anului 2017 depășește valoarea de 3%, practic ajungând din urmă Polonia.**

Utilizând metodologia comună și agreată la nivelul tuturor celor 28 de state membre, dar pe baza cadrului intern și cu orizont de prognoză anul 2019 (față de 2017 în prognoza CE), **rezultă o accelerare a dinamicii PIB potențial al României la peste 3% în 2016 și chiar peste 4% din 2018.**

- **Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial -**

	Contribuții - % -				
	PIB potențial	Capital	Muncă	PTF	Output Gap
2014	1,8	0,6	-0,6	1,8	-2,3
2015	2,6	0,8	-0,3	2,1	-1,4
2016	3,2	0,9	0,0	2,3	-0,6
2017	3,7	1,1	0,2	2,4	-0,1
2018	4,1	1,2	0,3	2,5	0,3
2019	4,2	1,4	0,3	2,5	0,7

Notă: Diferențele la însumare, unde este cazul, se datorează rotunjirilor

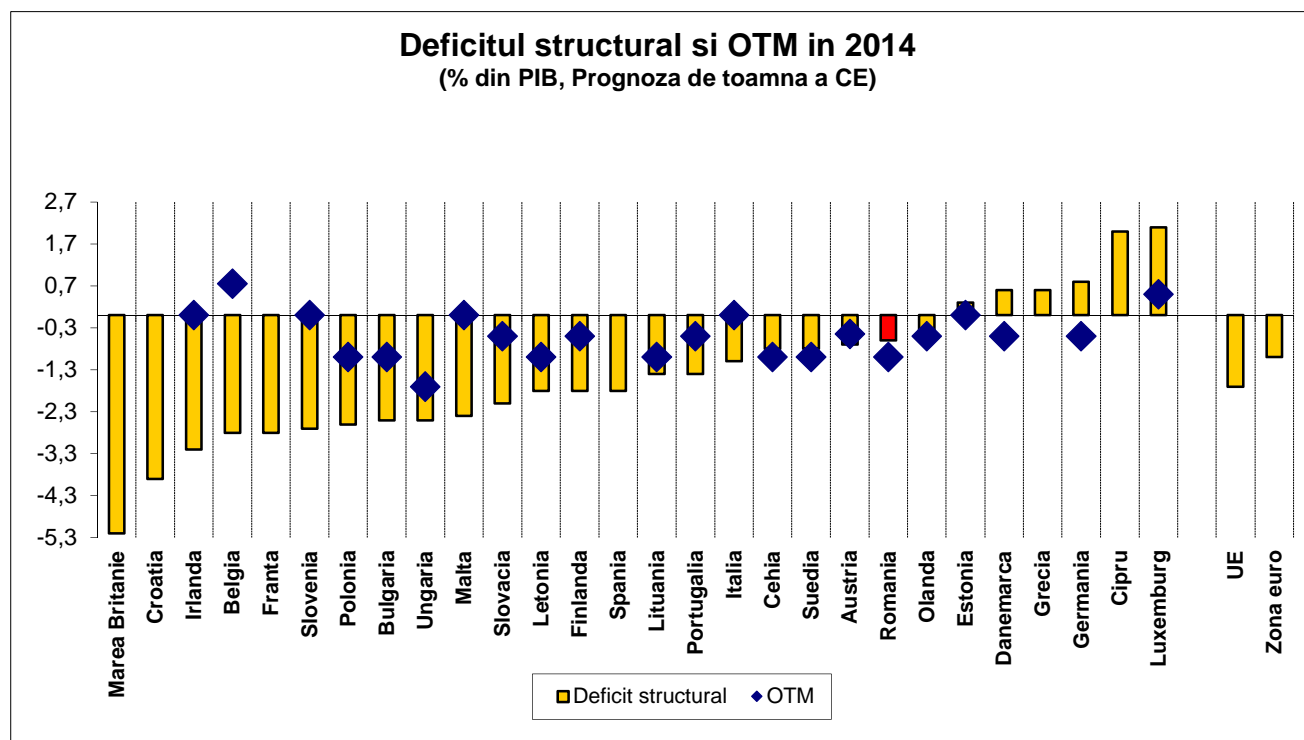
Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Reluarea începând cu anul 2015 a creșterii investițiilor în economia națională (atât pe componenta construcții cât și pe cea de echipamente) **conduce la dinamici ridicate ale formării brute de capital fix, care se reflectă într-o contribuție progresivă pozitivă a stocului de capital la creșterea potențială.** Referitor la factorul muncă, acesta trece la o contribuție ușor pozitivă începând cu anul 2017 pe fondul unor evoluții demografice negative care sunt compensate de creșterea ratei de ocupare, însă, cel mai important aspect calitativ al perspectivelor PIB potențial este dat de revenirea productivității totale a factorilor ca principal motor al creșterii economice potențiale.

2.2.3 Deficitul structural

România a semnat la 2 martie 2012 *Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul Uniunii Economice și Monetare*, asumându-și astfel limitarea deficitului structural. Prin Programul de Convergență, România și-a asumat ca obiectiv pe termen mediu un deficit structural de 1% din PIB care să fie atins în anul 2015.

Ca urmare a măsurilor de consolidare fiscală ce au vizat reducerea deficitului bugetar, în anul 2014 deficitul structural din România a fost de 0,6% din PIB, fiind printre cele mai reduse din UE.

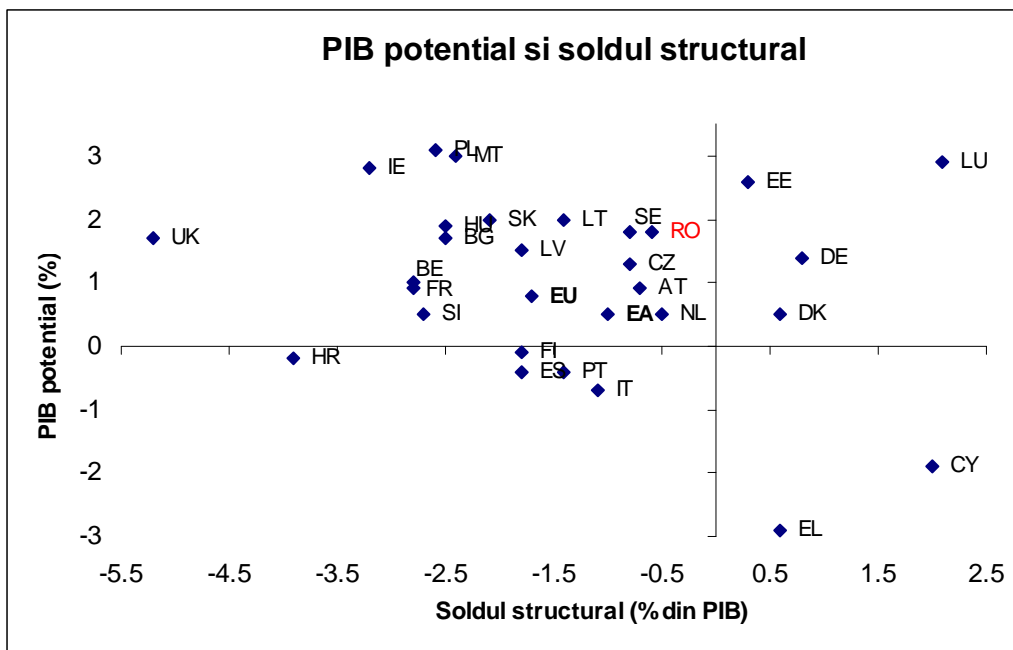

La nivel european, o consecință directă a întârzierii reluării unei creșteri economice rapide o constituie apariția unor dificultăți la unele state membre în a-și urma traiectoria de ajustare către OTM, așa cum a fost acesta stabilit ca valoare și termen în anul 2013. Din cele 19 state membre (statele din zona euro la acea vreme plus România și Danemarca) pentru care s-a calculat în 2013 valoarea OTM, nouă dintre ele și-au amânat anul de atingere a acestuia, după cum urmează:

	Țara	Ținta inițială	Ținta în 2015
1	Belgia	2016	2019
2	Spania	2017	după 2019
3	Franța*	2016	2017
4	Italia	2013	2018
5	Malta	după 2016	2019
6	Portugalia	2017	2019
7	Slovenia	2017	2020
8	Slovacia	2018	după 2019
9	Finlanda	2014	după 2019

* Concomitent cu schimbarea de la echilibru la -0,4% din PIB

Mai mult, așa cum se observă în graficul de mai jos, atât UE cât și zona euro se confruntă cu o combinație nefavorabilă între creștere economică potențială pozitivă dar cu sold structural care depășește cu mult standardele. Această situație se regăsește la majoritatea statelor membre, lucru care arată insuficiența potențialului economic pentru atingerea OTM. Singurele excepții pozitive sunt la statele din cadranul I, care înregistrează creștere economică potențială pozitivă și surplus structural (Germania, Danemarca, Luxemburg și Estonia).

Realizările pentru anul 2014 au evidențiat atingerea țintei de -1% deja în 2014, iar estimările din 2015 au revizuit deficitul structural pentru 2014 la -0,6%. **Efortul de reducere a deficitului structural a fost semnificativ în ultimii ani, de la -5,6% în 2010 la -1,1% în 2013 și -0,6% în 2014.**

Estimările preliminare pentru anul 2015 relevă posibilitatea ca România să se încadreze în această țintă.

Ajustarea realizată după criza economică și financiară s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare.

România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale (deficit ESA și structural în anul 2008 depășind 8 % din PIB) au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune.

2.2.4. Perspective privind OTM

- ✓ Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor proiecția bugetului general consolidat estimează o deviere de la Obiectivului Bugetar pe Termen Mediu (OTM) în anii 2016, 2017 și 2018 și 2019.
- ✓ Totuși începând cu anul 2018 acesta începe să intre pe o traiectorie de ajustare ajungând în anul 2018 la 2,40 % din PIB și respectiv 1,87 % din PIB în anul 2019, ceea ce înseamnă aplicarea unor măsuri ferme de recuperare din devierea estimată.
- ✓ De menționat că pe întreg orizontul de referință nivelul datoriei guvernamentale brute se menține sub 41 % din PIB, respectând regula prevăzută de Tratatul de la Maastricht.

Eforturile de revenire la OTM vor viza următoarele măsuri:

- menținerea și în anul 2016 a unor măsuri adoptate în anii anteriori, precum: neacordarea pentru personalul bugetar de tichete de masă (1,5 miliarde lei), tichete/vouchere de vacanță (8,4 miliarde lei), premii și ore suplimentare (1,5 miliarde lei), tichete cadou (2,9 miliarde lei) și indemnizații la ieșirea la pensie/trecere în rezervă (0,2 miliarde lei);
- absorbția fondurilor europene având în vedere crearea cadrului legislativ și instituțional pentru operaționalizarea fondurilor ESI în perioada 2014-2020; Fondurile europene reprezintă un catalizator al energiilor creative din economia românească, și într-o anumită măsură pot suplini dacă sunt bine dimensionate și orientate unele cheltuieli guvernamentale. Fiind considerate un capital de care poate beneficia țara, acestea reprezintă o prioritate pentru sistemul instituțional și economia românească.
- câștiguri de eficiență obținute din colectarea taxelor, a impozitelor, reducerea evaziunii fiscale, aplicarea noului pachet legislativ privind achizițiile publice, adoptat de Guvern care va crea premisele cheltuirii eficiente a fondurilor publice.
- Îmbunătățirea compoziției cheltuielilor publice reprezintă un factor important care poate elibera spațiul fiscal.
 - Cheltuielile de personal, cele cu bunurile și serviciile dar și cheltuielile cu dobanzile vor avea un trend descrescător ca procent din PIB pe orizontul de referință, vor lăsa spațiu de manevră pentru cheltuielile de investiții care cresc în valoare nominală pe întreaga perioadă analizată, iar în perspectiva anului 2019, se estimează o creștere în termeni nominali de 9,5 miliarde lei față de anul 2016, cu rol de antrenare a creșterii economice.

Recuperarea din devierea OTM la finele intervalului de prognoză este necesară și din punct de vedere al faptului că o deteriorare a poziției structurale a finanțelor publice ar avea drept consecință o reacție potențială a piețelor cu consecințe asupra majorării costurilor de finanțare a deficitului bugetar.

Capitolul 3 Evoluții macroeconomice și bugetare

3.1. Execuția bugetară în anul 2014 și pe primele 10 luni ale anului 2015

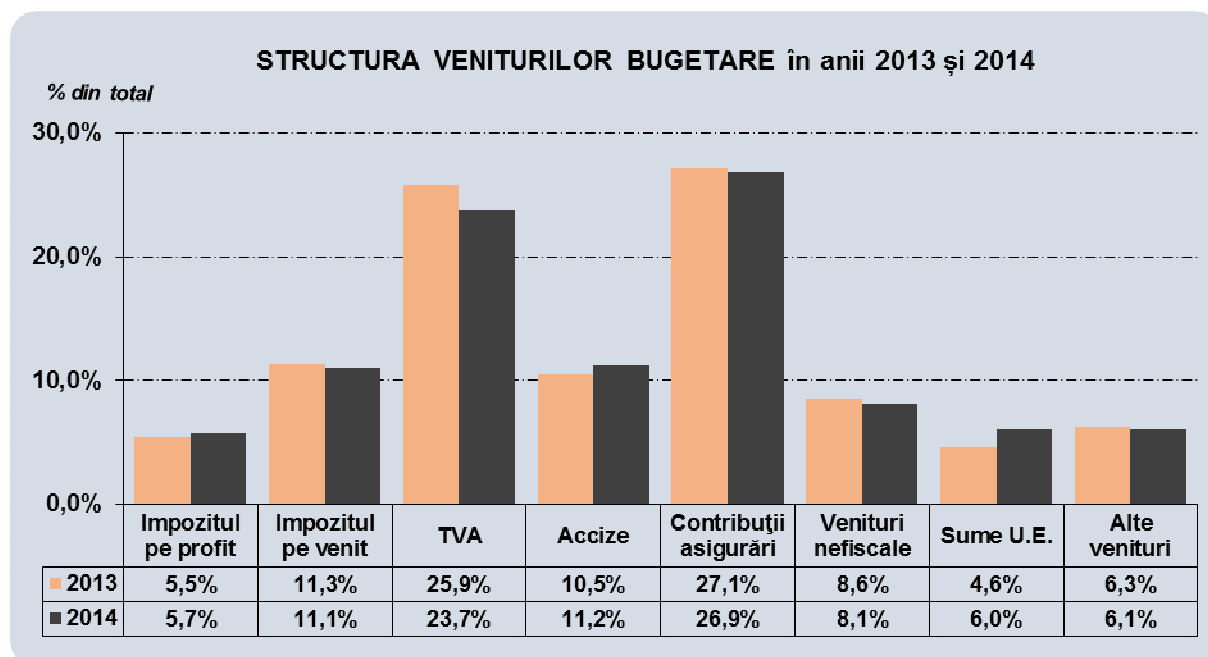
Conform datelor definitive, execuția bugetului general consolidat, în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2014, s-a încheiat cu un deficit cash de 11,5 miliarde lei, respectiv 1,7% din PIB, față de un deficit anual prevăzut de 14,7 miliarde lei.

Comparativ cu anul anterior deficitul bugetului general consolidat în anul 2014, în bază cash, s-a redus ca procent în PIB cu 0,8 puncte procentuale de la 2,5% în 2013 la 1,7%.

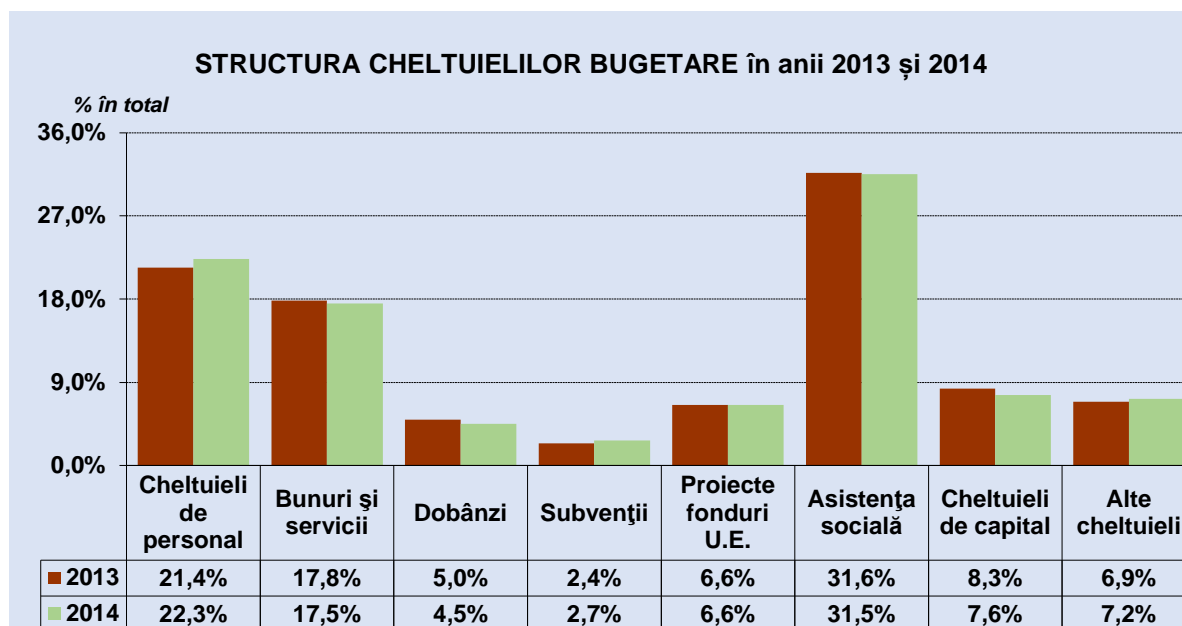
		2013	2014	Diferențe 2014 față de 2013
Deficit	mil. lei	15.794,0	11.493,2	-4.300,8
	% din P.I.B.	2,5	1,7	-0,8

Veniturile bugetului general consolidat, în anul 2014, au totalizat 214,3 miliarde lei, reprezentând 32,1% din PIB și un grad de realizare față de estimările anuale, de 98,1%.

Comparativ cu anul anterior, veniturile bugetului general consolidat, în anul 2014, au înregistrat o creștere nominală de 7,0%, iar ca procent în PIB au crescut cu 0,7 pp de la 31,4% în 2013 la 32,1% în 2014.

Cheltuielile bugetului general consolidat în anul 2014, au totalizat 225,8 miliarde lei, ceea ce reprezintă 33,9% din PIB și un grad de realizare față de nivelul prevăzut de 96,9%.

Comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior cheltuielile bugetului general consolidat au înregistrat o creștere nominală de 4,5%, dar ca procent în PIB acestea s-au situat la același nivel de 33,9%.

Execuția bugetară pe primele 10 luni ale anului 2015

Conform datelor operative, execuția bugetului general consolidat pe cele zece luni ale anului 2015 s-a încheiat cu un excedent de 9,04 miliarde lei, respectiv 1,28% din PIB, față de excedentul de 1,9 miliarde lei, respectiv 0,29% din PIB, înregistrat la aceeași dată în anul 2014. În aceste condiții, soldul primar pozitiv aferent primelor 10 luni ale anului 2015 reprezintă 2,5% din P.I.B.

Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de **191,6 miliarde lei, reprezentând 27,2% din PIB**, au fost cu 7,9% mai mari în termeni nominali față de aceeași perioadă a anului precedent, iar ca pondere în PIB cu 0,6 puncte procentuale .

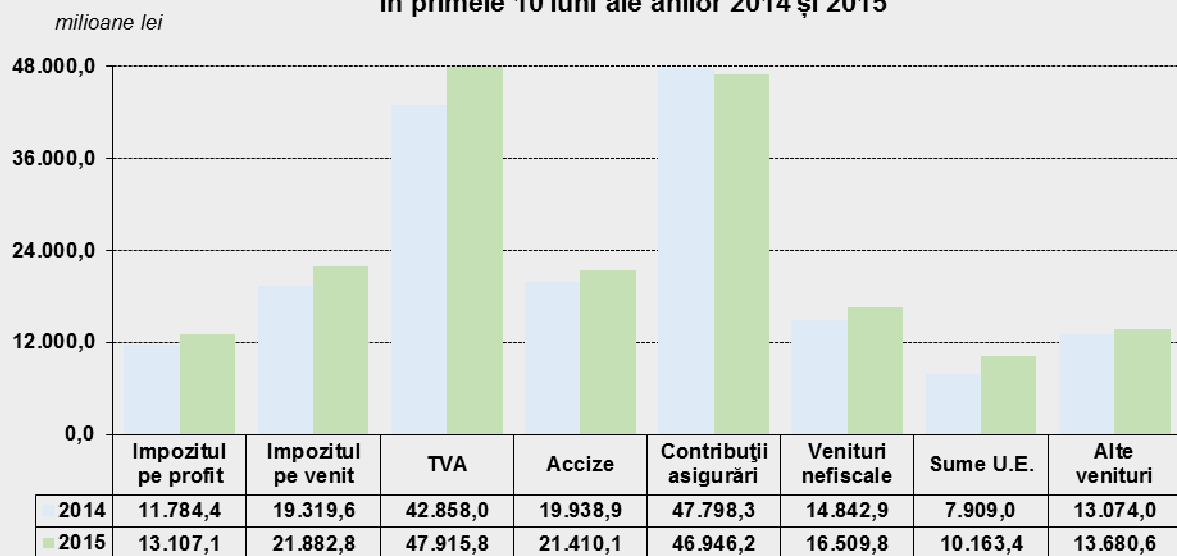
Veniturile încasate din economia internă (fără fonduri de la Uniunea Europeană) au fost în sumă de 181.447,2 milioane lei (25,8% din PIB), cu **7%** mai mari comparativ cu încasările aceleiași perioade din 2014.

Veniturile fiscale au fost în sumă de **117.213,7 milioane lei**, în creștere cu 10,5% comparativ cu perioada similară din anul precedent.

Veniturile nefiscale au înregistrat o creștere de 11,2% comparativ cu încasările perioadei din 2014.

Sumele rambursate de U.E. în contul plăților efectuate au înregistrat o creștere de 28,5% față de aceeași perioadă a anului precedent.

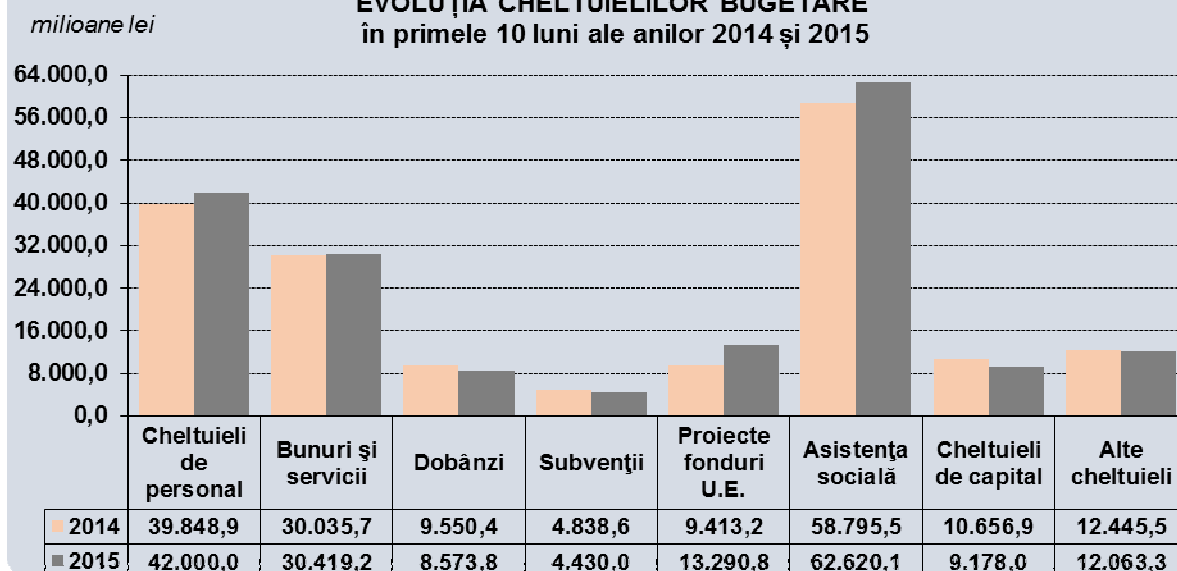
EVOLUȚIA VENITURILOR BUGETARE în primele 10 luni ale anilor 2014 și 2015

Cheltuielile bugetului general consolidat în sumă de **182.575,1 milioane lei**, reprezentând 25,9% din PIB, au crescut în termeni nominali cu 4% față de aceeași perioadă a anului precedent, iar ca pondere în PIB s-au diminuat cu 0,4 puncte procentuale.

În evoluția acestora față de aceeași perioadă a anului precedent, se constată o creștere substanțială, cu 41,2%, a cheltuielilor pe proiecte cu finanțare din fonduri U.E. În acest context, se înregistrează și o majorare nominală, cu 11,6%, a cheltuielilor cu investițiile care includ pe lângă cheltuielile de capital și pe cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe și care se ridică la 22,7 miliarde lei.

EVOLUȚIA CHELTUIELILOR BUGETARE în primele 10 luni ale anilor 2014 și 2015

Stocul arieratelor bugetului general consolidat la sfârșitul lunii octombrie 2015 s-a ridicat la 295,12 milioane lei și este prezentat în tabelul de mai jos.

PLĂȚI RESTANTE

- milioane lei -

Bugetul de Stat și Autonome		Bugete Locale		Bugetul Asigurărilor Sociale		TOTAL	
30 iunie 2015	31 octombrie 2015	30 iunie 2015	31 octombrie 2015	30 iunie 2015	31 octombrie 2015	30 iunie 2015	31 octombrie 2015
13,75	17,92	248,06	277,11	0,09	0,09	261,91	295,12

NOTA: Include arieratele conform definiției din acordul cu FMI (plăți restante peste 90 zile)

3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2015-2019

Evoluții macroeconomice în anul 2015

Creșterea economică în primele 9 luni din 2015 a fost de 3,7%

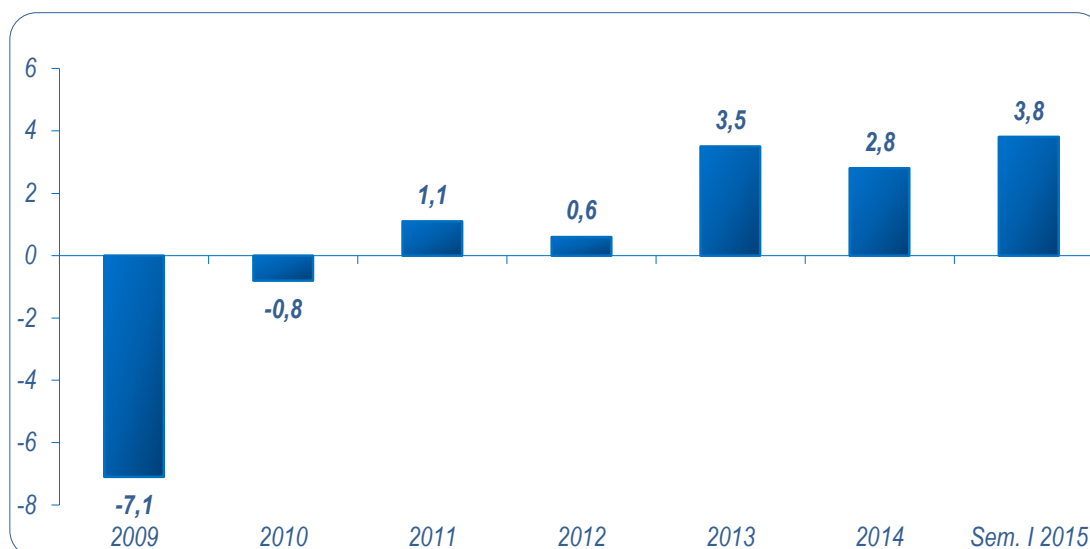
Produsul intern brut (PIB) a înregistrat în primele 9 luni 2015, comparativ cu aceeași perioadă din 2014, o creștere, în termeni reali, de 3,7%. Această evoluție s-a datorat creșterii economice înregistrate în trimestrul I de 4,3%, în trimestrul II de 3,4% și de 3,6% în trimestrul III față de trimestrul corespunzător din 2014.

- Creșterea economică ridicată s-a bazat, îndeosebi, pe contribuția cererii interne pentru investiții și consum care au amplificat activitatea din servicii, construcții și industrie.
- Formarea brută de capital fix a înregistrat o creștere de 6,8% față de 9 luni 2014, iar consumul populației s-a majorat cu 5,7%, fiind favorizat de măsura reducerii cotei TVA la 9% la alimente și servicii de alimentație publică.
- Exportul net a avut o contribuție negativă la creșterea PIB de un procent, creșterea exporturilor de bunuri și servicii (5,7%) fiind inferioară dinamicii importurilor de bunuri și servicii (8,0%).
- Din punct de vedere al ofertei interne, este de remarcat faptul că s-au înregistrat creșteri ale valorii adăugate brute în sectoarele: construcții (5,4%), servicii (5,0%) și industrie (2,0%), în timp ce în agricultură valoarea adăugată brută s-a redus cu 11,4%.

Creșterea economică pe întregul an va fi de 3,6%

Rezultatele economice de până în prezent împreună cu măsurile de relaxare fiscală adoptate în 2014 și 2015 (reducerea CAS la angajator cu 5 p.p. și reducerea cotei de TVA cu 15 p.p. la produsele alimentare și la serviciile de alimentație) argumentează posibilitatea realizării unei creșteri economice în 2015 de 3,6%.

Evoluția în termeni reali a produsului intern brut

În anul 2015 se va înregistra prima dată o inflație negativă

Începând cu luna iunie prețurile de consum înregistrează scăderi pe baza reducerii TVA-ului la toate produsele alimentare, băuturi nealcoolice și servicii de alimentație publică (măsură ce a intrat în

vigoare la 1 iunie 2015). În luna octombrie a anului curent inflația anuală a ajuns la -1,64%.

Pe baza acestor evoluții se așteaptă ca la sfârșitul anului 2015 să se înregistreze o inflație negativă de 0,7%, și ca medie anuală o scădere a prețurilor de 0,5%.

Cadrul macroeconomic în 2016 și pe termen mediu

<i>Indicatori</i>	<i>UM</i>	<i>Estimări 2016</i>
<i>Produsul intern brut, prețuri curente</i>	<i>mld lei</i>	746,6
<i>- creșterea reală</i>	<i>%</i>	4,1
<i>Creșterea medie a prețurilor de consum (IPC)</i>	<i>%</i>	0,5
<i>Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului</i>	<i>mii pers</i>	450
<i>- rata șomajului înregistrat</i>	<i>%</i>	4,8
<i>Câștigul salarial mediu brut</i>	<i>lei/ luna</i>	2.681
<i>Soldul contului curent</i>	<i>% PIB</i>	-1,2

Creșterea economică va fi de 4,1% în anul 2016

Evoluția economică estimată pentru anul 2016, în condițiile noului Cod fiscal, se va caracteriza printr-o creștere economică de 4,1%, bazată pe creșterea consumului și a investițiilor. Cererea internă va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export și în sectorul construcțiilor, care poate fructifica necesarul de infrastructură existent.

- Ritmul de creștere a formării brute de capital fix va fi de 6,2%
- Cheltuielile cu consumul final al populației se vor majora cu 4,7%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe va reprezenta 1,2% din PIB

După reducerea semnificativă a ponderii în PIB a deficitului de cont curent până la sub 1% în perioada 2013-2015, se așteaptă ca aceasta să fie de 1,2% în 2016, cu un deficit comercial FOB-FOB de 4,8% din PIB.

Presiunile pe piața muncii se vor atenua

Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 3,5%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 4,8% la sfârșitul anului 2016.

Inflația anuală în 2016 se menține la cote reduse

Nivelul redus din anul 2016 se datorează persistenței efectului de bază al măsurii de reducere a TVA la alimente cu 15 puncte procentuale din iunie 2015, precum și introducerii cotei de 20% la restul categoriilor de produse și servicii începând cu 1 ianuarie 2016.

Astfel, se estimează că la sfârșitul anului inflația va ajunge la 1,8%, cu o medie anuală de 0,5%.

Creșterea economică pe termen mediu se va accelera

Pentru perioada 2017 - 2019 se estimează că economia românească își va relua creșterea mai susținută, cu un ritm mediu anual de 4,5%. Cererea internă va continua să reprezinte motorul creșterii economice.

- Cheltuielile cu consumul populației se vor majora, în medie, cu 5% anual.

- Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul îmbunătățirii finanțării din economie, cu un ritm mediu anual de 7,0%.

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu					
<i>- modificare procentuală față de anul anterior -</i>					
	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Produsul intern brut,</i>					
- prețuri curente – mld. lei	704,5	746,6	795,3	848,7	905,7
- creșterea reală, %	3,6	4,1	4,2	4,5	4,7
<i>Contul curent – mil. euro</i>	-1.435	-2.080	-2.530	-2.900	-3.370
- % din PIB	-0,9	-1,2	-1,4	-1,5	-1,6
<i>Creșterea prețurilor de consum, %</i>					
- sfârșitul anului	-0,7	1,8	2,5	2,3	2,2
- media anuală	-0,5	0,5	2,7	2,5	2,3
<i>Cursul de schimb mediu – lei/euro</i>	4,45	4,44	4,42	4,40	4,40*
<i>Câștigul salarial mediu brut lunar - lei</i>	2.501	2.681	2.829	2.979	3.142
<i>Câștigul salarial mediu net lunar - lei</i>	1.821	1.950	2.055	2.162	2.279
<i>Câștigul salarial real, %</i>	7,8	6,6	2,6	2,6	3,0
<i>Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului</i>					
- mii persoane	465	450	430	415	402
- rata șomajului înregistrat, %	5,1	4,8	4,6	4,4	4,3

* Conform Programului de Convergență 2014, de la 1 ianuarie 2019 România s-a angajat să adere la moneda euro; de aceea, pentru anul 2019 s-a considerat aceeași valoare ca cea prognozată pentru anul 2018

Deficitul contului curent se va menține în limite sustenabile Ponderea în PIB a deficitului de cont curent va reprezenta 1,6% în anul 2019.

Piața muncii va continua să se îmbunătățească Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați, fiind posibilă creșterea productivității muncii.

Numărul șomerilor înregistrați se va reduce, rata șomajului scăzând până la 4,3% la sfârșitul anului 2019.

Tendința de reducere a inflației va continua Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o volatilitate redusă pentru prețul internațional al petrolului.

- **După ce în anul 2015 prețurile de consum vor înregistra deflație, se așteaptă ca din 2016 acestea să revină pe un trend ascendent.** Apoi, în perioada 2017 – 2019 se așteaptă o reducere graduală a inflației până la 2,2% la sfârșitul anului 2019, cu o medie anuală în scădere de la 2,7% în 2017, la 2,3% în 2019.

3.3. Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate construcției bugetare pe anul 2016 și orizontul 2017-2019

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza întocmirii bugetului pe anul 2016 și orizontul 2017-2019 se pot abate de la nivelurile din **scenariul de bază**, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri macroeconomice

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Riscuri și vulnerabilități la adresa cadrului fiscal-bugetar ce ar putea decurge din actualul context european și internațional

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt, în principal, de natură externă. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special, de creșterea economică din *principalele țări partenere din punct de vedere comercial*.

Creșterea la nivel mondial se situează sub așteptările organismelor financiare internaționale în prima jumătate a anului 2015, resimțindu-se efectele contracției economice în SUA pe fondul scăderii prețului petrolului. Riscurile pe termen mediu includ, pentru **economiile avansate**, o **stagnarea sau o creștere economică** redusă, iar pentru **economiile emergente**, o **slăbire a potențialului de creștere, inclusiv în China**.

În **Uniunea Europeană**, creșterea economică ar putea fi afectată de eventuale amânări sau implementări parțiale a reformelor structurale, fiscale și instituționale necesare la nivelul statelor membre, ceea ce ar putea accentua diferențele dintre aceste state. Fără continuarea îmbunătățirii pieței muncii sau în eventualitatea unei creșteri a șomajului, consumul privat – cea mai importantă componentă a PIB în UE – ar putea stagna, cu efect pe creșterea economică care poate fi încetinită. O inflație sub așteptări poate avea efecte indirecte asupra activității economice prin îngreunarea procesului de dezintermediere și prin afectarea investițiilor și consumului privat.

Perspectiva pentru zona euro s-a îmbunătățit, datorită scăderii prețului petrolului, deprecierei euro care a favorizat exporturile, precum și măsurilor de relaxare cantitativă luate de BCE. Totuși, **regiunea rămâne vulnerabilă la șocuri**, în principal, incertitudinile legate de situația din Grecia. Există o serie de factori care umbresc perspectiva de creștere în următorii ani, respectiv: șomajul ridicat, mai ales în rândul tinerilor, datoriile marilor companii, precum și împrumuturile neperformante în sistemul bancar.

Riscurile pozitive asupra perspectivelor creșterii pot veni din partea evoluției posibile a **prețului petrolului**, precum și accesului la noi producători de petrol care ar putea menține și chiar amplifica influența pozitivă. Măsurile de **relaxare cantitativă** luate de BCE pot conduce la o **depreciere a euro**, cu impact pozitiv asupra exporturilor, concomitent cu o redresare mai accelerată a creșterii economice la nivel mondial, și ar putea avea un efect pozitiv mai pronunțat în sensul atenuării presiunilor deflaționiste, cu impact pozitiv asupra cererii finale și climatului investițional din zona euro. De asemenea, efecte pozitive suplimentare pot apărea ca urmare a unei ușoare subestimări inițiale a posibilelor efecte ale **Planului de Investiții pentru Europa** asupra investițiilor în UE.

Riscurile negative sunt legate de **normalizarea condițiilor monetare, în special în SUA**, care ar putea conduce la fuga capitalului din țările emergente, de creșterea **discrepanței dintre evaluarea activelor și adevărata lor valoare**, precum și de **evoluțiile din Grecia** care pot crea probleme pe piețele financiare. De asemenea, **escaladarea tensiunilor în Ucraina**, precum și **în Orientul Mijlociu**

și în *Africa de Nord*, poate avea efecte negative directe asupra economiilor europene, în special asupra economiilor din regiune, prin intermediul creșterii prețurilor la energie și la materiilor prime, dar și indirecte prin afectarea încrederii mediului de afaceri și populației.

Totuși, organismele internaționale consideră că, *în general, distribuția riscurilor pozitive și negative este echilibrată.*

Referitor la *dinamica regională*, există o serie de elemente ce indică o *situație pozitivă a României, comparativ cu cea a altor țări*. În primul rând, la modul general, dependența României de resursele energetice externe este redusă, comparativ cu cea a altor state membre. În plus, în ultimii ani a avut loc o scădere semnificativă a importurilor energetice de gaze naturale, ca urmare a scăderii consumului energetic din economie, în mare parte generată de restrângerea activității consumatorilor energofagi. Dependența energetică a țării a scăzut și datorită creșterii importanței resurselor regenerabile, pe fondul investițiilor masive din ultimii ani, stimulate de subvenționarea sectorului prin acordarea de certificate verzi, sub impulsul măsurilor de liberalizare a pieței energiei. În al doilea rând, aproximativ *70% din fluxurile comerciale ale României sunt orientate în cea mai mare parte către țări UE*. În al treilea rând, sursa investițiilor străine directe în România, raportate la anul 2013, este, în cea mai mare proporție din *Olanda, Austria, Germania, Franța și Italia*. De asemenea, sectorul bancar românesc este format din bănci cu capital preponderent european, ceea ce, alături de ceilalți factori menționați, poziționează România favorabil, în dinamica geopolitică din regiune.

Riscurile negative la adresa inflației sunt legate de creșterea economică slabă în UE, de factori globali și de implicațiile trendului dezinflaționist recent. O cerere internă sub așteptări, rămâne principalul risc, relativ la inflație. O creștere globală sub prognoză, ar putea prelungi perioada de scădere a prețului energiei și materiilor prime, ceea ce va conduce la reducerea prețurilor importurilor. Riscuri negative ar putea veni și din partea dezancorării așteptărilor inflaționiste. Totuși, chiar dacă există riscul unei perioade lungi cu inflație redusă, este exclusă materializarea unei deflații. *Pe partea pozitivă*, o redresare a creșterii economice peste așteptări sau un preț al petrolului substanțial mai mare, ar putea duce rata inflației în UE peste nivelurile prognozate.

Ca dinamică a PIB, România poate fi afectată negativ dacă primele cinci state ca destinație pentru exporturi se confruntă cu probleme economice, financiare sau politice.

Pe plan intern, riscurile sunt în general echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne. Totuși, dacă condițiile climatice vor fi defavorabile în 2015, producția agricolă ar putea înregistra o contracție foarte accentuată, cu efect direct în inflație și creștere economică.

Ca risc intern cu impact negativ în toate sectoarele economice și, cu deosebire, asupra întreprinderilor mici și mijlocii, trebuie subliniată politica restrictivă de creditare a sectorului bancar, cu toate că rata de politică monetară a fost relaxată. *Se așteaptă revigorarea creditului bancar și extinderea semnificativă a creditării agenților economici și a populației*. În acest context, este de subliniat necesitatea creșterii competitivității firmelor românești, mai ales în perspectiva îndeplinirii obiectivului de adoptare a monedei euro în anul 2019. Din acest punct de vedere măsurile guvernamentale de relaxare fiscală vor reprezenta stimulente pentru investiții și modernizări de capacități de producție, astfel încât sectorul privat să-și sporească contribuția la creșterea economică.

Un alt risc la adresa creșterii economice a României este dat de *absorbția fondurilor europene*. Cu toate acestea, gradul de absorbție din ultimii ani a crescut considerabil, Guvernul având în continuare ca obiectiv, îmbunătățirea semnificativă și imediată a gradului de absorbție a fondurilor structurale care reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea creșterii economice sustenabile și limitarea datoriei externe. Ca urmare, considerăm că în anul 2015 se va înregistra un impact pozitiv asupra creșterii economice peste estimările inițiale

Riscurile interne asociate evoluției inflației sunt date de condițiile meteorologice nefavorabile din acest an, cu efect asupra prețurilor produselor agroalimentare, în special în prima parte a anului 2016, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali. Aceste riscuri pot conduce la rate ale inflației peste nivelul prognozat.

Riscurile interne sunt contrabalansate de **măsurile guvernamentale de relaxare fiscală**. Scutirea de la impozitare a profitului reinvestit, reducerea CAS și reducerea TVA la alimente, măsuri cu efecte încă din anul 2015, reprezintă stimulente puternice pentru investiții și creștere economică. La acestea se vor adăuga efectele stimulative ale măsurilor prevăzute în noul Cod fiscal.

Posibile riscuri și vulnerabilități interne în cazul devierii de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu

Deficitele bugetare (cash) **estimate pentru perioada 2016-2019** vor înregistra valori cuprinse între -2,8 și -1,62 % din PIB. Deficitele ESA estimate pe același interval vor fi cuprinse între -2,95 și -1,63 % din PIB, **respectând valoarea de referință de -3% din PIB prevăzută de Tratatul de la Maastricht**. Acestea le corespund estimării ale **deficitelor structurale** care vor înregistra, atât în anul 2016 cât și pe tot orizontul de prognoză 2017-2019, **abateri de la OTM de țară (-1% din PIB)**, respectiv: -2,73, -2,86, -2,4 și -1,87 % din PIB. Traectoria deficitului structural marchează însă o certă **tendință de recuperare a devierii estimate** până la finele intervalului considerat.

Nerespectarea Obiectivului Bugetar pe Termen Mediu (OTM) prevăzut de Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii economice și monetare (TSCG), semnat de România la 2 martie 2012 și de Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, republicată ar putea genera următoarele vulnerabilități în planul politicii fiscal-bugetare:

- abateri de la normele de stabilitate și predictibilitate asumate prin tratatele europene și legislația internă în ceea ce privește construcția cadrului fiscal-bugetar
- reversarea procesului de consolidare fiscală
- revenire la o politică fiscal-bugetară prociclică
- dezechilibre izvorâte din apariția de necorelări ale mixului de politici, posibilă creștere economică nesustenabilă
- imposibilitatea îndeplinirii unor priorități bugetare asumate
- posibilă reacția nefavorabilă a piețelor ca urmare a deteriorării poziției structurale a finanțelor publice cu consecințe asupra majorării costurilor de finanțare a deficitului bugetar

Senzitivitatea unor variabile bugetare la variația unor variabile macroeconomice-cheie

Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

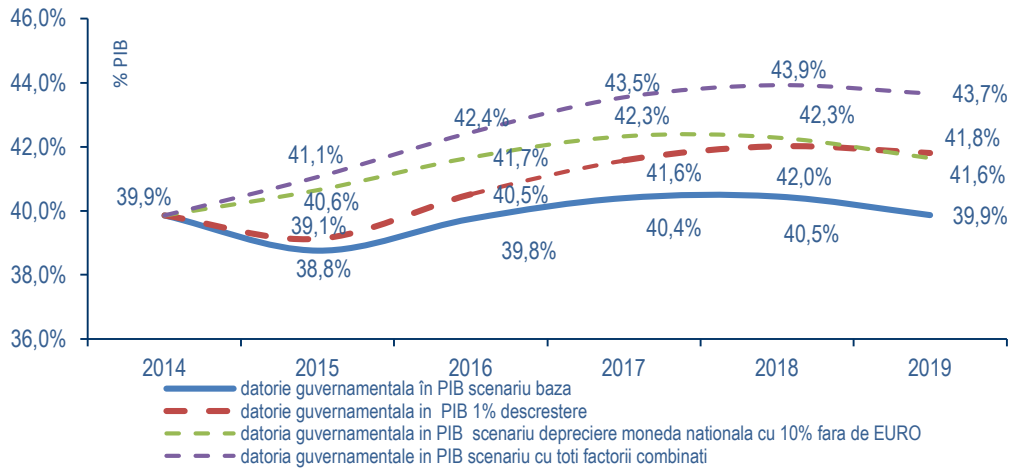
I Senzitivitatea portofoliului datoriei publice guvernamentale

Analizele de sensibilitate asupra portofoliului datoriei publice guvernamentale au avut în vedere următorii **factori de influență**:

- 1) **Un nivel al creșterii economice cu 1% mai redus;**
- 2) **Influența deprecierei monedei naționale cu 10% față de Euro³;**
- 3) **Influența combinată a celor doi factori.**

³ și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință

Factori de influență asupra datoriei guvernamentale

În graficul de mai sus se observă următoarele:

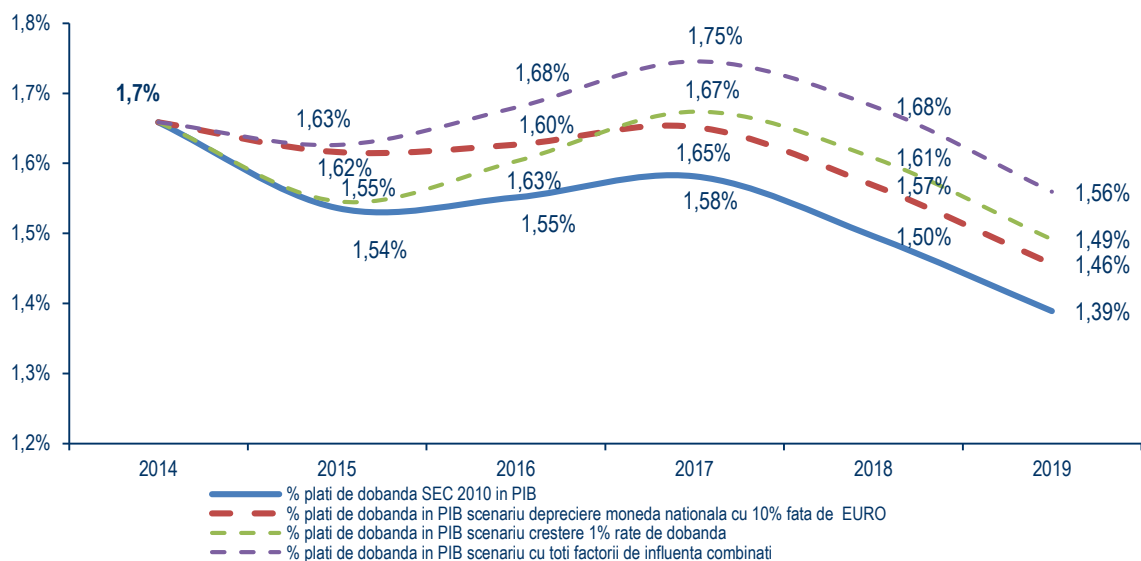
- **O creștere economică cu 1% din PIB mai scăzută** decât creșterea economică nominală prognozată, ar avea un impact negativ asupra **nivelului de îndatorare**, respectiv de **creștere a nivelului datoriei cu 1,9% din PIB, în anul 2019**;
- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro**⁴, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina **creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB de până la 1,7 % din PIB, în anul 2019**;
- **Influența combinată a acestor factori** asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB, ar determina o **creștere a acestui indicator cu 3,8% din PIB, la sfârșitul perioadei de analiză**.

II Sensitivitatea plăților de dobânzi la datoria publică guvernamentală

Analizele de sensibilitate asupra plăților de dobânzi la datoria publică au în vedere următorii factori de influență:

- 1) Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro⁴
- 2) Creșterea cu 1% a ratelor de dobândă
- 3) Influența combinată a celor doi factori

Factori de influență asupra plăților de dobândă

⁴ si celelalte valute în care e denominată datoria urmează aceeași tendință

În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro⁵**, ar avea un impact negativ scăzut asupra **plăților de dobândă, în sensul creșterii ponderii acestora în PIB cu pâna la 0,07%, în anul 2019;**
- **Creșterea ratelor de dobândă cu 1%**, ar conduce la o **creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu pâna la 0,1%, la sfârșitul perioadei de analiză;**
- **Influența combinată a acestor factori** asupra plăților de dobândă, ar determina o **creștere a acestor plăți cu 0,17% din PIB, în anul 2019.**

Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice⁶

Asigurarea stabilității finanțelor publice, esențială pentru creșterea economică și crearea de locuri de muncă și indispensabilă pentru a genera încrederea investitorilor, spațiul fiscal necesar pentru a contracara evoluțiile neașteptate și maximizarea contribuției pozitive a finanțelor publice la economie, necesită permanente eforturi pentru:

- *controlul pe termen lung asupra deficitului și a nivelului datoriei*
- *respectarea cadrului normativ al Uniunii Europene creat în acest sens, completat de regimuri bugetare naționale solide*
- *reflectarea în cadrul politicilor naționale a condițiilor economice și a riscurilor la adresa sustenabilității la nivelul statelor membre*
- *asigurarea unei bune coordonări a politicilor economice*
- *asigurarea unei orientări fiscale coerente la nivelul Uniunii și al zonei euro*
- *utilizarea unei marje de manevră fiscală, atunci când aceasta este disponibilă, pentru a sprijini creșterea economică și investițiile*

Riscuri asociate sustenabilității datoriei publice⁷

Nivelul datoriei publice a României se află sub valoarea înregistrată de majoritatea statelor membre ale UE (Graficul B) și sub media la nivel UE (70% din PIB în anul 2014).

Studiul BNR relevă faptul că **nivelul actual al datoriei publice este sustenabil, dar s-a apropiat într-un ritm alert, de nivelul critic (calculat pentru România ca fiind situat între 40 și 45 % din PIB)**. Depășirea pragului critic ar putea avea **consecințe negative asupra creșterii economice și asupra capacității ulterioare de împrumut în condiții adecvate**. Conform analizelor BNR, bazate pe abordări internaționale, sunt evidențiate **riscuri care provin atât din structura, cât mai ales din dinamica datoriei publice**. (Calculule au fost realizate pe baza datelor brute ale datoriei publice, neluând în considerare rezerva financiară în valută aflată la dispoziția MFP, echivalentă cu 4,6 la sută din PIB).

Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului **2015** este de **38,8% din PIB**, iar pe termen mediu (2016 -2019) se va situa sub **41,0 % din PIB**, în timp ce **nivelul datoriei guvernamentale nete⁸** este estimat la **31,8% pentru sfârșitul anului 2015**, iar **pe termen mediu nu va depăși 35,0% din PIB**.

Nu există un prag unic privind sustenabilitatea datoriei publice, fiecare țară având propriile particularități. Țările emergente (din care face parte și România) au de regulă un prag de sustenabilitate mai mic decât în cazul țărilor dezvoltate, care dispun de o capacitatea de a se împrumuta superioară și un risc al balanței de plăți mai redus.

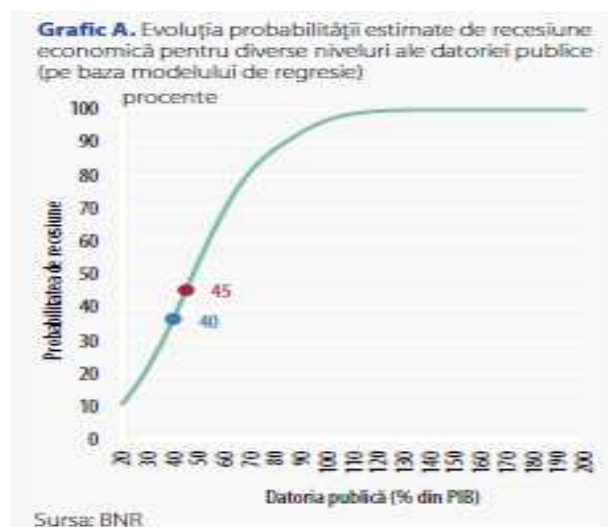
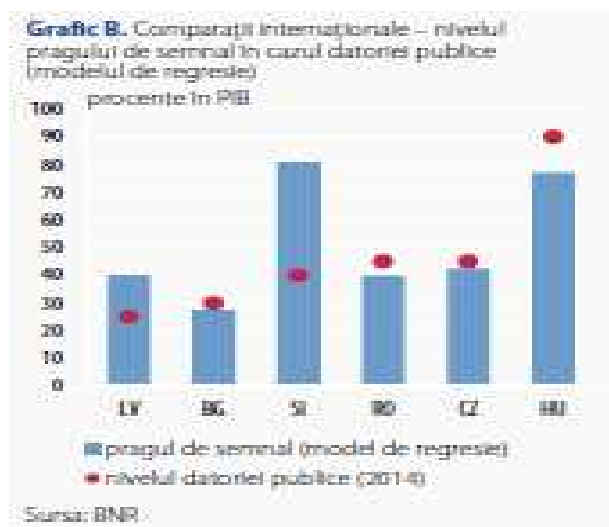
⁵ și celelalte valute în care e denominată datoria urmează aceeași tendință

⁶ RECOMANDAREA CONSILIULUI privind orientările generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Uniunii

⁷ "Raport asupra stabilității financiare 2015" - "Sustenabilitatea datoriei publice a României din perspectiva stabilității financiare"

⁸ reprezintă datoria guvernamentală brută diminuată cu activele financiare lichide (AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3-titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale).

Depășirea pragului critic ar crește probabilitatea de recesiune la peste 50 la sută. Acest aspect, corelat cu riscul revenirii la o politică fiscală prociclică, necesită o politică fiscal-bugetară prudentă.

Studiul BNR relevă faptul că *dacă probabilitatea de recesiune estimată pentru România se situează în jurul valorii de 50 la sută, datoria publică are un efect advers asupra creșterii economice, iar o creștere a datoriei publice se va traduce la rândul său într-o majorare a probabilității de recesiune, între cele două variabile existând o relație directă*. Conform acestui model, nivelul critic al datoriei publice, în cazul țării noastre, este de **45% din PIB**, o valoare mai prudentă fiind indicată la **40 la sută din PIB**, aceasta având o probabilitate de recesiune asociată de **37% din PIB**.

Studiul BNR evaluează sustenabilitatea datoriei publice din patru perspective: dimensiunea acesteia, maturitatea reziduală, costul de finanțare și structura bazei de investitori. Acesta este realizat pe baza metodologiei Maastricht (care asigură comparabilitatea la nivel european și este folosită de Comisia Europeană în evaluarea dezechilibrelor macroeconomice)

În cazul României *majorarea datoriei publice a fost contrabalansată de o îmbunătățire a profilului sustenabilității datoriei publice, respectiv a indicatorilor de sustenabilitate*: maturitatea reziduală medie a crescut, costurile cu dobânzile s-au redus, iar baza de investitori s-a diversificat.

Pentru perioada următoare sunt prevăzute următoarele riscuri la adresa sustenabilității datoriei publice:

După criteriul dimensiunii, datoria publică, calculată *pe baza metodologiei Maastricht*, se situa, la nivelul lunii martie 2015, la **38,4 % din PIB**, din care datoria externă reprezintă 18,8 % din PIB (aproximativ jumătate). Datoria publică externă reprezenta doar aproximativ o treime din datoria externă totală.

Astfel, chiar în condițiile, favorabile, ale menținerii costurilor actuale mici cu datoria publică și ale creșterii economice la nivelul PIB potențial, un deficit bugetar anual de circa 3 % din PIB ar prezenta riscul depășirii pragului critic al datoriei publice în următorii 3 ani.

Menținerea deficitului în limitele stabilite prin OTM de țară (Obiectivul pe Termen Mediu) și aprobate prin lege (OTM de 1% din PIB), ar permite creșterea datoriei publice nominale în condiții sustenabile (ritm de creștere inferior ritmului de creștere economică). Aceasta arată că stabilirea nivelului OTM pentru România nu a avut un caracter arbitrar, ci a avut în vedere și inversarea tendinței de creștere a datoriei publice.

Nivelul costurilor de finanțare este un indicator care oferă o perspectivă asupra accesului unui stat la piețele de capital private. Măsurile de consolidare fiscală, urmate de o politică de menținere a cadrului fiscal-bugetar într-un teritoriu prudent, au permis revenirea României pe piața de capital privată și ameliorarea sustenabilității datoriei publice.

O eventuală creștere a costurilor de finanțare reprezintă un factor de risc pentru sustenabilitatea datoriei publice, în condițiile în care acestea se situează în prezent la minime istorice, iar pentru perioada următoare este anticipată normalizarea politicilor monetare în cazul unora dintre principalele bănci centrale la nivel internațional. Costurile de finanțare s-au diminuat, de la peste 6% din totalul datoriei în 2008, la sub 4% în primul trimestru din 2015, în condițiile în care datoria s-a triplat.

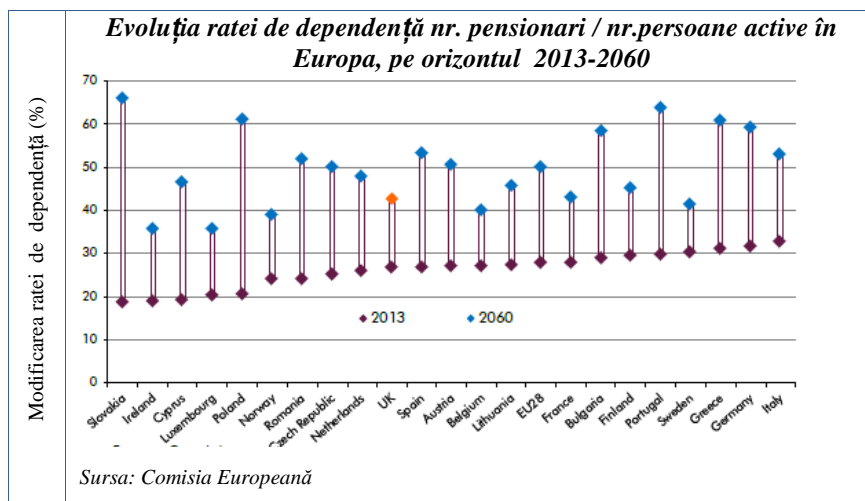
Pentru perioada următoare, *continuarea scăderii ratei de dobândă la datoria publică* ar putea determina *reducerea datoriei*, în timp ce *o majorare semnificativă a ratei dobânzii* prezintă *riscul creșterii pe termen lung a deficitului bugetar și a datoriei publice*, în lipsa unor măsuri de ajustare a deficitului bugetar. Mai mult, *datoria publică ar putea deveni nesustenabilă pe termen lung dacă rata medie a dobânzii la stocul de datorie publică ar atinge nivelul de 6 %.*

Maturitatea medie reziduală a datoriei publice a cunoscut o evoluție pozitivă constând în *reducerea necesarului anual de finanțare* și implică o *diminuare a riscului de refinanțare*. În perioada următoare, *o atenție suplimentară trebuie acordată gestionării nevoii de refinanțare a titlurilor emise anterior, un vârf al datoriei publice fiind estimat pentru anul 2016* (aproximativ 29 la sută din stocul titlurilor de stat având scadență în perioada 2015-2016, restul fiind eşalonat până în 2044).

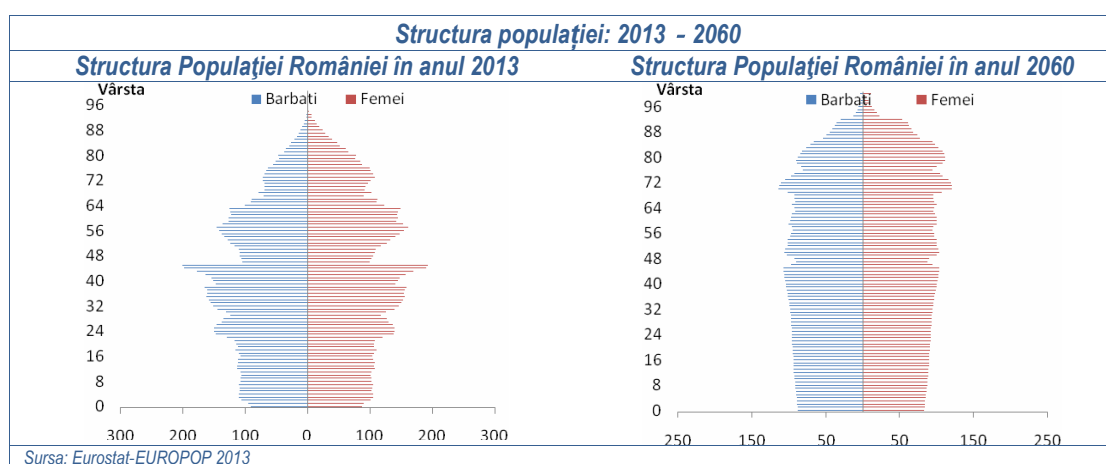
În ceea ce privește **Structura bazei de investitori**, gradul de concentrare a bazei de investitori în titluri de stat pe piața locală a scăzut de la 6124 puncte în anul 2009, la 3360 puncte în anul 2014. De asemenea, gradul de concentrare a bazei de investitori în titluri de stat pe piața primară s-a redus de la peste 60 la sută în 2009 la aproximativ 20 la sută în 2014. Începând cu anul 2012, statul român a diversificat piețele externe prin emiterea de obligațiuni pe piața americană. Obligațiunile statului român în dolari SUA reprezintă în prezent o treime din valoarea emisiunilor pe piețele financiare externe. *O majorare a deficitului fiscal cel mai probabil va trebui finanțată în mare măsură de către nerezidenți. Creșterea ponderii nerezidenților la finanțarea datoriei publice ar putea duce la majorarea riscului de contagiune care s-ar manifesta dacă piețele financiare internaționale vor cunoaște modificări în apetitul la risc al investitorilor.*

Viabilitatea finanțelor publice din perspectiva impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației

Viabilitatea finanțelor publice, din perspectiva impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani în cadrul ***"Raportului privind îmbătrânirea populației"*** (*Ageing Report*). ***Exercițiul de raportare 2015 a evidențiat pentru România lipsa, pe termen scurt, a riscurilor la adresa sustenabilității, un nivel scăzut al acestora pe termen mediu și unul moderat pe termen lung, respectiv la nivelul anului 2060.*** Din actualizarea proiecțiilor pentru noul exercițiu, se estimează că ***ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție sub media UE.*** Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat să rămână semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB, însă ar putea fi avute în vedere ***măsuri de consolidare pentru a limita creșterea costurilor cu îmbătrânirea populației (în special cele cu pensiile).***

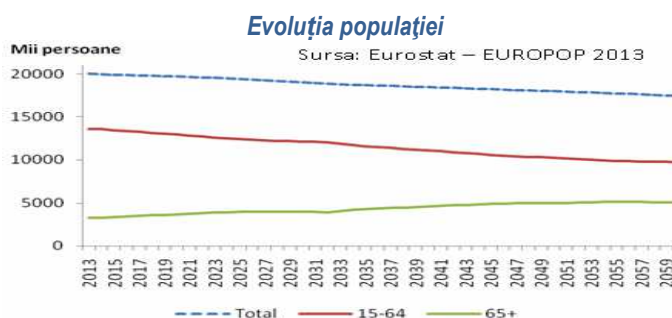

Comparativ cu evoluțiile la nivel european, *ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor*. De menționat că proiecțiile nu au inclus recomandarea Comisiei Europene, privind egalizarea vârstei de pensionare între femei și bărbați, la 65 de ani.

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amplora și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația.

Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă. Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (15-64 de ani) crește semnificativ, ceea ce înseamnă că în perspectiva următorilor ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate în raport cu cheltuielile.

Compoziția pe vârste a populației va fi profund afectată în perioada 2013-2060: ponderea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) va înregistra o scădere semnificativă de 12,1 puncte procentuale în

perioada intervalului de prognoză în timp ce ponderea populației cu vârsta peste 65 de ani va crește în acest interval cu 12,5 puncte procentuale.

Procesul de îmbătrânire a populației este și o consecință a nivelului scăzut al fertilității: în anul 2012 rata de fertilitate a fost de 1,53 copii per femeie, situându-se sub nivelul optim de reproducere, aceasta urmând, conform estimărilor Eurostat, să crească la 1,83 în anul 2060. Rezultatele previziunii demografice oferite de Eurostat pentru România²⁹, indică o scădere semnificativă a populației, cu 2,6 milioane persoane în 2060 comparativ cu anul 2013. Deși populația tânără este în scădere ca urmare a numărului tot mai redus al femeilor aflate la vârsta de fertilitate, există totuși o serie de semnale pozitive din creșterea ratei de fertilitate.

Indicatori Demografici

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Rata de fertilitate	1,65	1,73	1,79	1,81	1,82	1,83
Populație Total mil.	20,02	19,69	19,00	18,46	17,97	17,44
din care:						
Bărbați	9,76	9,59	9,26	9,02	8,81	8,57
Femei	10,26	10,10	9,74	9,44	9,16	8,87
Speranța de viață la naștere						
Bărbați	70,8	72,8	75,4	77,8	80,0	82,0
Femei	77,9	79,5	81,6	83,5	85,1	86,7
Speranța de viață la vârsta de 65 ani						
Bărbați	14,5	15,5	16,9	18,3	19,6	20,8
Femei	17,8	18,8	20,1	21,4	22,7	23,9

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

În România, *speranța de viață la naștere pentru bărbați este estimată să crească cu aproximativ 11,2 ani* pe parcursul perioadei de proiecție, de la 70,8 în 2013 la 82,0 în 2060. *Speranța de viață la naștere este estimată să crească cu 8,9 ani pentru femei*, de la 77,9 în 2013 la 86,7 în 2060, ceea ce indică o *ușoară convergență a speranței de viață între bărbați și femei*.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice legate de *evoluția ratei natalității* și a *speranței de viață* și de *procesul inevitabil de îmbătrânire a populației*.

Prognoza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2013	2014	2020	2030	2040	2050	2060
Pilonul 1 de pensii	8,2	8,2	8,1	8,1	8,4	8,4	8,1
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,1	0,4	0,7	0,8

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii indică o *creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din Pilonul 1*, de la 8,2% din PIB în anul 2013 la circa 8,4% din PIB la începutul decadei 2040-50, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până sub ponderea din anul de bază.

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, cu atingerea unei ponderi de 0,8% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut pentru împrumuturile contractate de companii și gradul redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul programelor guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul de stat în contul garanțiilor de stat se situează sub 0.02 % din

PIB în perioada 2016 - 2019. Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul programului guvernamental “Prima casă”, programului de sprijin pentru beneficiarii proiectelor în domenii prioritare pentru economia românească, finanțate din instrumentele structurale ale Uniunii Europene alocate României, programului pentru reabilitarea termică a ansamblurilor de locuințe, programului guvernamental pentru garantarea liniilor de credit destinate capitalului de lucru al IMM-urilor, programului de stimulare a cumpărării de autoturisme noi și programului guvernamental cu privire la măsuri pentru îmbunătățirea arhitecturală și a cerințelor de mediu a ansamblurilor de locuințe.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2015 estimări	2016 estimări	2017 estimări	2018 estimări	2019 estimări
I. Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat					
- milioane lei	174,8	144,2	138,7	149,4	135,7
- % din PIB	0,025%	0,019%	0,017%	0,018%	0,015%
II. PIB					
- milioane lei	704.500	746.600	795.300	848.700	905.700

Riscuri aferente absorbției fondurilor europene nerambursabile

Riscuri pe linia programării și implementării fondurilor europene aferente cadrului financiar multianual 2014-2020

Fondurile gestionate de APIA sunt acordate fermierilor sub forma unor plăți directe pentru terenul agricol sau pentru animalele deținute în cadrul exploatațiilor.

Pe baza experienței APIA, în perioada anterioară de programare, considerăm că acordarea acestor fonduri poate fi supusă unor riscuri specifice, dintre care enumerăm:

- riscuri inerente datorate faptului că anul 2015 este primul an de aplicare a unor noi prevederi procedurale impuse de noua PAC, implicând dezvoltarea unor noi sisteme informaționale și a procedurilor specifice de gestionare a fondurilor;
- riscuri inerente legate de cerințele generale și specifice de eligibilitate ale măsurilor/schemelor de sprijin. Riscuri induse de apariția unor noi criterii de eligibilitate, care pot duce la o mai mare complexitate a controalelor;
- riscuri legate de sistemele de management și control ale Agenției de Plăți.

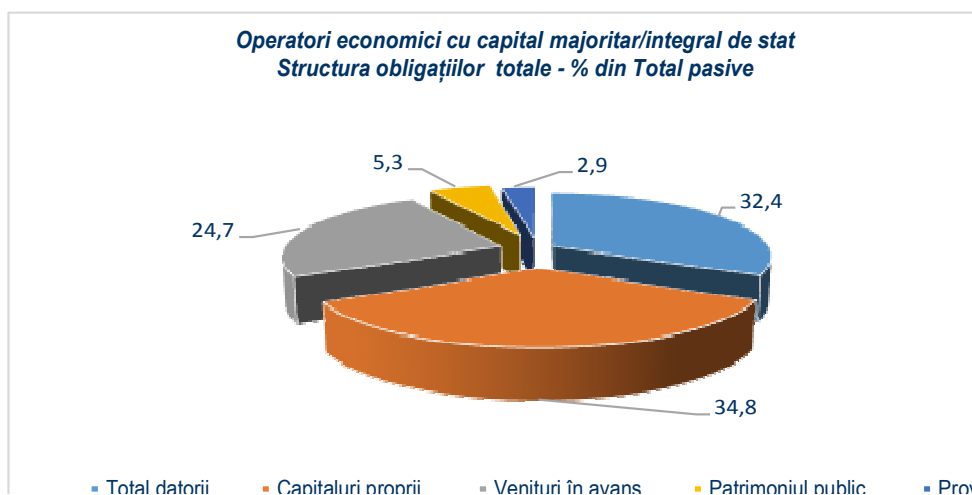
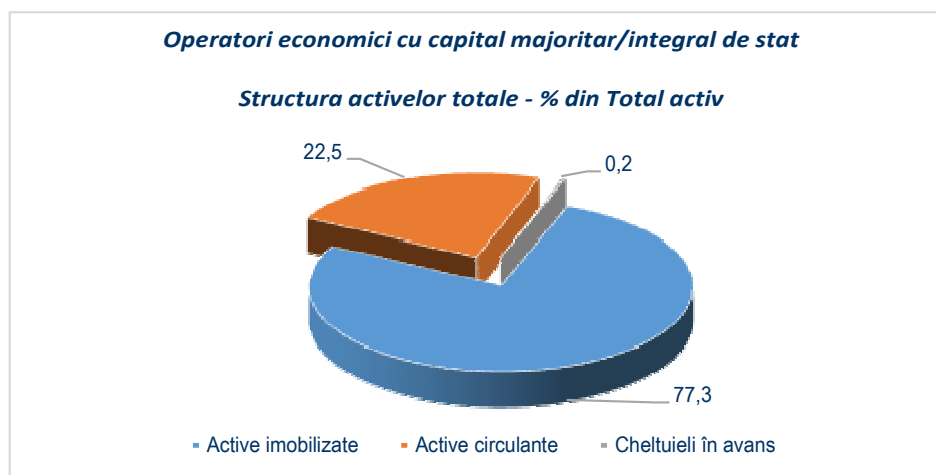
În ceea ce privește bugetul necesar pentru asigurarea în viitor a bunei desfășurări a activității Agenției, facem precizarea că acesta poate fi supus unor riscuri, având în vedere necesitatea pregătirii până la mijlocul anului 2015 a sistemului informatic prin care se vor putea gestiona cererile de sprijin financiar stabilite de noua Politică Agricolă Comună. De asemenea, apreciem că o salarizare adecvată a personalului Agenției ar scădea riscul de fraude și de apariție a unor rate mari de eroare și implicit a unor corecții din partea Comisiei, contribuind la eliminarea oricăror suspiciuni și la creșterea gradului de asigurare asupra corectitudinii modului de utilizare a fondurilor comunitare.

Un alt aspect important vizează faptul că APIA derulează o serie de măsuri și scheme pentru a căror finanțare este necesară asigurarea contribuției naționale. Având în vedere faptul că nu dispunem încă de informații exacte din partea Comisiei Europene privind plafoanele alocate în cazul măsurilor de piață, apreciem că sumele prevăzute pentru bugetul anului 2016 ca și cofinanțare pot fi supuse unor riscuri, fiind necesară o evaluare atentă a resurselor bugetare care pot fi realocate și utilizate pentru implementarea în bune condiții a prevederilor comunitare, în vederea asigurării absorbției fondurilor comunitare puse la dispoziția României.

Principalii **indicatori economico-financiari pe anul 2014** ce caracterizează sectorul întreprinderilor publice, au fost sintetizați pe baza situațiilor financiare depuse la Ministerul Finanțelor Publice până la data de 14.09.2015, de un număr de 1502 întreprinderi.

Acestea pot fi grupate astfel:

- **371** – întreprinderi publice de **subordonare centrală**, din care:
 - 230 - întreprinderi publice active
 - 141- întreprinderi publice **aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare**, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;
- **1131** - întreprinderi publice de **subordonare locală**, din care:
 - 992 - întreprinderi publice active
 - 139 - întreprinderi publice **aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare**, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;

Activele totale ale întreprinderilor publice, au însumat 174,67 mld. lei, reprezentând 26,2% din PIB. Din acestea, activele întreprinderilor de **subordonare centrală** au fost în sumă de 145,90 mld lei, reprezentând 21,9% din PIB, iar activele întreprinderilor publice de **subordonare locală** au fost în sumă de 28,77 mld lei, reprezentând 4,3% din PIB.

Obligațiile totale ale întreprinderilor publice, în sumă totală de 174,67 mld. lei, au reprezentat, de asemenea, 26,2% din PIB. Din acestea, **Datoriile totale** (sume ce trebuie platite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de

56,52 mld lei, reprezentând 8,5% din PIB, din care datoriile totale ale întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 42,01 mld lei, reprezentând 6,3% din PIB, iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 14,51 mld lei., reprezentând 2,2% din PIB.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 25,99 mld lei și reprezintă 3,90% din PIB. Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor de subordonare centrală au fost în sumă de 17,61 mld lei și reprezintă 2,6% din PIB iar plățile restante ale întreprinderilor de subordonare locală au fost în sumă de 8,38 mld lei și reprezintă 1,3% din PIB.

Gradul de îndatorare al întreprinderilor publice calculat conform formulei (Total Datorii / Total Active a fost de 32,36 % din care întreprinderile publice de subordonare centrală înregistrează un grad de îndatorare de 28,79% iar întreprinderile publice de subordonare locală înregistrează un grad de îndatorare de 50,45%.

Referitor la **pierderea** înregistrată de întreprinderile publice în anul 2014, aceasta s-a situat la 7,32 mld lei, reprezentând 1,1% din PIB, în timp ce profitul întreprinderilor publice a fost de 3,22 mld. lei, reprezentând 0,48% din PIB.

Valoarea participațiilor statului la întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă totală de 32,46 mld lei , reprezentând 4,87% din PIB, din care **participațiile directe** au fost în sumă de 29,90 mld lei (4,49% din PIB), în timp ce **participațiile indirecte** au fost în sumă de 1,27 mld lei, iar **patrimoniul propriu al regiilor autonome / INCD-urilor**, a fost în sumă de 1,29 mld lei, reprezentând fiecare 0,2% din PIB.

PIB-ul folosit este de 666,6 miliarde lei (potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici – prognoza preliminară de toamnă 2015 – sursa Comisia Națională de Prognoză).

Este necesară **continuarea procesului de reformă a întreprinderilor publice, îmbunătățirea guvernanței corporative** fiind un factor esențial care determină performanțele economice și financiare ale acestora. Adoptarea Legii de aprobare a OUG nr.109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, cu amendamentele asumate de guvern, este o condiție pentru continuarea reformelor la nivelul întreprinderilor publice⁹.

- Gradul de realizare anuală a cheltuielilor cu investițiile a înregistrat o **tendență de scădere începând cu anul 2013**.
- Nivelul **plăților restante** pentru întreprinderile publice **a scăzut semnificativ** în perioada 2012-2014.
- **Rata rezultatului brut** pentru întreprinderile publice **se înscrie pe o tendință de creștere începând cu anul 2012**.

Riscuri generate de dezastre naturale (inundații, cutremure, secetă)¹⁰

Prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență este asigurată prin **Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență**¹¹ organizat pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, asigurarea și coordonarea resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură necesare restabilirii stării de normalitate¹².

În vederea funcționării Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență sunt asigurate resursele necesare **umane, materiale și financiare**.

Fondurile bănești pentru realizarea și desfășurarea activităților de management al situațiilor de urgență la nivel central și local se asigură din bugetul de stat și/sau din bugetele locale, după caz, precum și din alte surse interne și internaționale, potrivit legii.

⁹ Raport privind implementarea recomandărilor specifice de țară 2015

¹⁰ Ministerul Afacerilor Interne – "Document sinteză privind prioritățile strategice pe termen mediu ale MAI pentru perioada 2015-2017"

¹¹ Înființat pe baza OUG nr. 21/2004

¹² O.U.G. nr. 21/2004

Fiecare minister care asigură managementul tipurilor de riscuri generatoare de situații de urgență este responsabil de evaluarea costurilor generate de manifestarea situațiilor de urgență determinate de tipurile de risc respective, care au afectat elemente de infrastructură sau obiective aflate în administrare (lucrări hidroelectrice de apărare, drumuri naționale, autostrăzi, poduri etc.)

Cuantificarea pagubelor produse **pe timpul manifestării tipurilor de risc, se realizează la nivelul IGSU.**

Ulterior manifestării situațiilor de urgență, la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, comisii constituite prin dispoziție a primarului procedează la evaluarea finală a pagubelor (fizic și valoric), care sunt validate la nivel județean de comisii de specialitate constituite pe domenii, prin ordin al prefectului.

Referitor la **costul mediu estimat al dezastrelor naturale**, potrivit competențelor Ministerului Finanțelor Publice, datele existente pe tipuri de riscuri sunt evidențiate mai jos:

✓ **Cutremure:**

Cutremurul din 1977 în București a avut un cost care a fost estimat la 7% din PIB.

În baza datelor statistice existente din anul 1977 (Raport Banca Mondială din 1978), pagubele materiale înregistrate se cifrează la o valoare de 2,048 miliarde dolari. Luând în calcul un coeficient suplimentar de 20% față de această valoare – determinat de factori cum sunt vechimea construcțiilor, punerea parțială în practică – din cauza insuficienței fondurilor – a *Programului național de consolidare a construcțiilor*, creșterea numărului de clădiri cu aglomerări de persoane, creșterea costurilor generate de inflație etc., **se poate estima că un cutremur produs în prezent, similar ca parametri cu cel din 1977 ar genera pierderi de cca 1,8 miliarde EURO¹³.**

✓ **Riscuri naturale în ansamblu:**

Din datele puse la dispoziție de către Direcția Generală pentru Indrumarea și Controlul Instituției Prefectului a MAI, căreia i se transmit rapoartele de evaluare întocmite la nivelul județean, rezultă următoarea situație a pagubelor generate de calamități naturale în perioada 2005-2014:

Valoarea pagubelor generate de calamități naturale în perioada 2005-2014

An	Valoarea pagubelor	
	- mii lei -	- % din PIB -
2005	5.975.202	2,1
2006	887.500	0,3
2007	708.585	0,2
2008	1.600.693	0,3
2009	0	0,0
2010	3.736.150	0,7
2011	0	0,0
2012	464.011	0,1
2013	705.917	0,1
2014*	279.261	0,0

* numai cheltuielile cu deszăpezirea și inundațiile din per. 20-21 aprilie 2014

În perioada 2010-2014, ca urmare a materializării unor riscuri generate de unele dezastre naturale (inundații, cutremure, secetă, accidente nucleare, deszăpeziri, etc.), accidente grave de circulație petrecute în afara României, precum și ajutoare umanitare de urgență acordate, cu titlu gratuit, prin bugetele unor ordonatori principali de credite cu atribuții pe această linie, unor țări aflate în asemenea situații, au fost alocate fonduri, în medie, de 57933,48 mii lei pe an :

- a. Prin bugetul **Ministerului Afacerilor Interne**, în perioada 2010-2014, s-au acordat ajutoare umanitare în sumă totală de 14.251 mii lei;

¹³ Calcule Ministerul Afacerilor Interne la nivelul anului 2014 – "Document sinteză privind prioritățile strategice pe termen mediu ale MAI pentru perioada 2015-2017"

- b. Bugetul **Ministerului Apărării Naționale** a fost suplimentat din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului cu suma de 661 mii lei pentru misiuni externe cu caracter umanitar;
- c. Prin bugetul **Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice** în perioada 2010-2014 au fost acordate ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor inundațiilor în sumă de 87.705 mii lei;
- d. Prin bugetul **Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale** în perioada 2010-2014 au fost acordate ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor fenomenului de secetă în sumă de 187.050,40 mii lei.

Logistica intervențiilor presupune asigurarea bazei materiale pentru realizarea **funcțiilor de sprijin**. Astfel, fiecare organ al administrației publice centrale de specialitate asigură această funcție, pe domeniul lui de activitate, precum și pentru obiectivele din coordonare/subordine sau de sub autoritatea acestuia.

Referitor la patrimoniul aflat în administrarea Ministerului Apărării Naționale, urmare a analizării principalelor riscuri generate de dezastrele naturale, a rezultat că **riscul major este cel generat de cutremure**, având în vedere starea necorespunzătoare a unora din clădirile utilizate de structurile ministerului.

În scopul reducerii acestui risc, Ministerul Apărării Naționale a planificat și efectuat, în limita bugetului aprobat, expertize și consolidări la unele din clădirile cu risc seismic ridicat, costul mediu estimat al acestor lucrări pe ultimii 5 ani fiind de 32,7 milioane lei, reprezentând circa 0,05% din PIB prognozată pentru anul 2014. Situația existentă impune continuarea lucrărilor de consolidare, costul estimat pentru astfel de lucrări în perioada 2015-2017 fiind de 51,3 milioane lei, cu mențiunea că acesta a fost inclus în impactul bugetar pe această perioadă, prezentat anterior.

Totodată, este de menționat că, potrivit prevederilor H.G. nr. 2288/2004, Ministerul Apărării Naționale asigură funcțiile de sprijin repartizate, privind prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, costurile aferente fiind suportate din bugetul aprobat ministerului sau, după caz, din Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului.

3.4. Cheltuieli fiscale

România utilizează în estimarea cheltuielilor fiscale metoda *“venitului pierdut”*. În aceste condiții, cheltuielile fiscale au fost estimate la un nivel de 27.479 mil. lei (3,9% din PIB) în anul 2015, prognozându-se că acestea vor înregistra un trend ușor crescător în perioada 2016-2018. Ponderea cea mai mare în cheltuielile fiscale o dețin cele aferente TVA.

Caseta 1

Cheltuielile fiscale reprezintă totalitatea prevederilor legislației fiscale, reglementări sau norme legislative al căror efect este reducerea veniturilor bugetare sau amânarea încasării acestora, aplicabile anumitor categorii de contribuabili, în raport cu standardele de impozitare stabilite în mod general. Acestea pot include scutiri, deduceri și facilități fiscale, cote reduse de impozitare, reguli diferențiate de calcul al impozitelor, taxelor și contribuțiilor stabilite în scopul acordării unui tratament preferențial unei categorii de contribuabili, precum și orice alte reglementări fiscale de natură să reducă încasările bugetare.

Principalele cheltuieli fiscale în cazul României sunt legate de:

1. **impozitul pe profit** (ex.: scutirea de impozit pentru profitul investit în producția și/sau achiziția de echipamente tehnologice - mașini, utilaje și instalații de lucru, cheltuielile de cercetare dezvoltare – deducere suplimentară în proporție de 50% a

cheltuielilor eligibile pentru aceste activități., cheltuieli privind sponsorizări și/sau acte de mecenat, precum și burse private etc.)

2. **impozitul pe venit** (ex.: scutirea de impozit pentru veniturile reprezentând avantaje în bani și/sau în natură primite de persoanele cu handicap, veteranii de război, persoanele persecutate din motive politice etc., pentru indemnizațiile pentru risc maternal, maternitate, creșterea copilului, pentru veniturile din pensii de la fondurile înființate din contribuțiile sociale obligatorii făcute către un sistem de asigurări sociale până la valoarea de 1.050-1200 lei, deduceri personale pentru persoanele aflate în întreținere, etc.)
3. **TVA** (cotele reduse de TVA de 9% și 5%, mai ales extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea de produse alimentare și pentru serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice, și pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură)
4. **impozite și taxelor locale** (ex.: scutiri de la plata impozitului pe clădire în cazul persoanelor fizice și/sau juridice române care reabilitează sau modernizează termic clădirile de locuit pe care le dețin în proprietate, scutiri de la plata impozitului pe clădirile aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale etc)
5. **contribuții sociale** (ex.: tichetele de masă, tichetele de vacanță, tichetele cadou și tichetele de creșă, acordate potrivit legii, ajutoarele de deces, anularea plății CAS angajator aferentă pilonului II pentru personalul din armată, poliție și cel cu statut special etc.)

	2015	2016	2017	2018
PIB (mil.lei)	704.500	746.600	795.300	848.700
Cheltuieli fiscale* (mil.lei)	27.452	30.262	30.578	31.970
(% PIB)	(3,9)	(4,1)	(3,8)	(3,8)
din care:				
Impozit pe profit (mil.lei)	936	997	841	794
(% PIB)	(0,13)	(0,13)	(0,11)	(0,09)
Impozit pe veniturile microîntreprinderilor (% PIB)	0	351	361	370
		(0,05)	(0,05)	(0,04)
Impozit pe venit (mil.lei)	8.653	9.605	9.968	10.251
(% PIB)	(1,23)	(1,29)	(1,25)	(1,21)
Taxa pe valoarea adăugată (mil.lei)	10.069	10.334	10.093	10.879
(% PIB)	(1,43)	(1,38)	(1,27)	(1,28)
Accize (% PIB)	0	41	43	46
		(0,01)	(0,01)	(0,01)
Contribuții sociale (mil.lei)	4.437	5.572	5.819	6.092
(% PIB)	(0,63)	(0,75)	(0,73)	(0,72)
Impozite și taxe locale (mil.lei)	3.357	3.362	3.452	3.539
(% PIB)	(0,48)	(0,45)	(0,43)	(0,42)

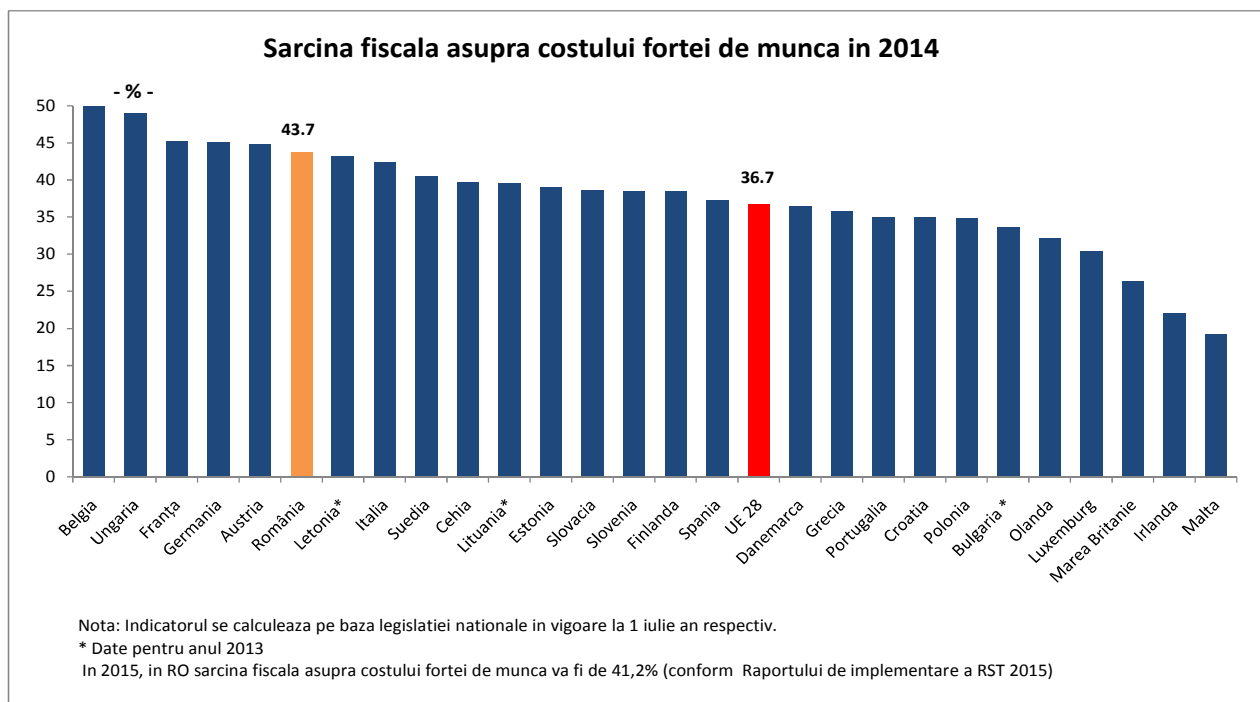
*Impactul a fost estimat pentru cheltuielile pentru care există raportări statistice.

**Impactul nu cuprinde scutirile care sunt conforme Directivelor UE.

4.1. Politica fiscală și bugetară

Comparații privind sarcina fiscală în statele membre ale Uniunii Europene

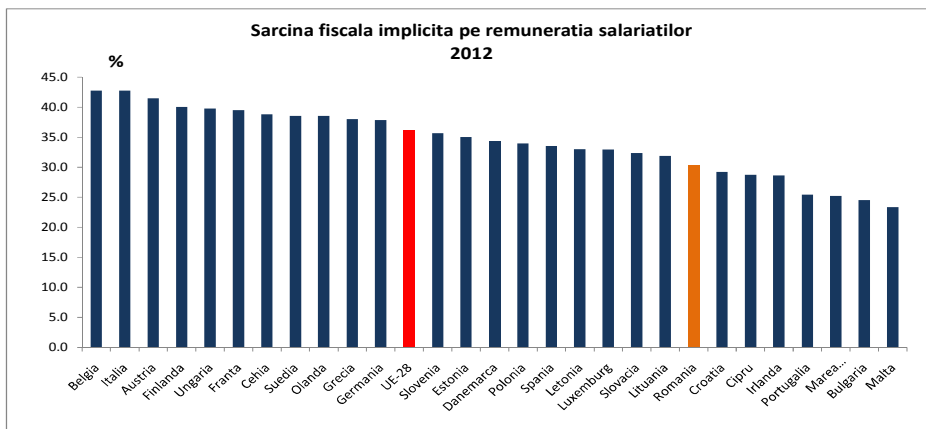
Sarcina fiscală pe forța de muncă în România este printre cele mai ridicate din UE, respectiv de 43,7% în 2014.

România se situează pe locul 6 în UE după Belgia (49,9%), Ungaria (49,0%), Franța (45,2%), Germania (45,1%) și Austria (44,8%).

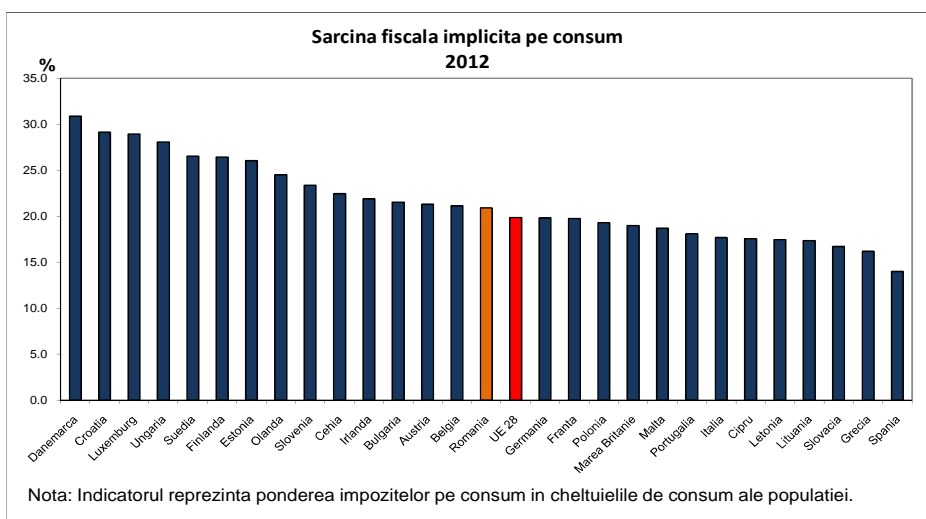
Ca urmare a reducerii contribuțiilor de asigurări sociale plătite de angajator cu 5 puncte procentuale în octombrie 2014, sarcina fiscală asupra costului forței de muncă va fi în 2015 de 41,2%, conform estimărilor incluse în Raportul de Implementare a Recomandărilor Specifice de Țară 2015.

În ceea ce privește sarcina fiscală pe remunerația salariaților, aceasta este dintre cele mai mici în cadrul Uniunii Europene, respectiv de 30,4% în 2012 (ultimele date disponibile pentru comparație).

Sarcina fiscală implicită pe consum (în principal TVA și acciză) în România a fost la nivelul anului 2012, de 20,9%, cu 1 punct procentual peste media UE-28. În urma reducerii cotei TVA la alimente și servicii de administrație publică cu 15 puncte procentuale la 1 iunie 2015 și cu 4 puncte procentuale pentru restul produselor și serviciilor la 1 ianuarie 2016 se așteaptă ca sarcina fiscală pe consum să se reducă substanțial, în condițiile menținerii nivelului accizelor.

Cota medie de TVA s-a redus astfel de la 22,1% la 1 ianuarie 2015 la 17,3% la 1 iunie și este estimată o scădere până la 15,1% începând cu 1 ianuarie 2016.

În domeniul impozitului pe profit și impozitului pe veniturile microîntreprinderilor

- 1 ianuarie 2014:

- ◆ introducerea măsurilor fiscale de încurajare a înființării societăților de tip holding, în sensul neimpozitării veniturilor din dividende, câștiguri de capital și lichidarea persoanelor juridice, cu respectarea anumitor condiții de deținere;
- ◆ acordarea creditului fiscal sediilor permanente aparținând persoanelor juridice străine stabilite în România;
- ◆ schimbarea anului fiscal pentru contribuabilii care solicită modificarea exercițiului financiar, potrivit prevederilor art. 27 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- ◆ revizuirea regimului fiscal aplicabil cheltuielilor cu sponsorizarea, în sensul reportării sumelor care rămân nededuse în anul fiscal întrucât depășesc limita minimă care se scade din impozitul pe profit (3 la mie din cifra de afaceri și nu mai mult de 20% din impozitul pe profit), în următorii 7 ani consecutivi.

-1 iulie 2014:

- ✓ introducerea facilității fiscale de scutire a impozitului pe profitul reinvestit în echipamentele tehnologice mașini, utilaje și instalații de lucru folosite în scopul realizării de venituri impozabile - perioada de aplicare este 1 iulie 2014 - 31 decembrie 2016.

În domeniul impozitului pe venit și al contribuțiilor sociale obligatorii:

Anul 2014:

- ✓ menținerea cotei unice pentru veniturile obținute de persoanele fizice;
 - ◆ acordarea unei deduceri speciale pentru creditele restructurate, începând cu data de 1 ianuarie 2016;
- 1 octombrie 2014: reducerea CAS cu 5 puncte procentuale datorat de angajator (Legea nr. 123/ 2014 pentru modificarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal.

Anul 2015:

- 1 februarie 2015 - scutirea de impozit pe venit a veniturilor realizate de persoanele fizice cu handicap grav sau accentuat din activitățile independente, precum și din activități agricole, silvicultură și piscicultură;
- 10 iulie 2015 - revizuirea definiției activității independente în sens fiscal, precum și a criteriilor ce trebuie îndeplinite pentru ca o activitate generatoare de venituri să fie considerată independentă. Revizuirea a avut în vedere adaptarea definiției activității independente în sens fiscal la specificul desfășurării activității de către contribuabilii persoane fizice.

În domeniul T.V.A.

- 1 ianuarie 2014 - aplicarea opțională a sistemului TVA la încasare de către persoanele eligibile, respectiv persoanele impozabile cu o cifră de afaceri inferioară plafonului de 2.250.000 lei (echivalentul a 500.000 euro).

- 1 ianuarie 2015 - modificarea locului prestării pentru serviciile electronice, de telecomunicații, radiodifuziune și televiziune prestate către persoane impozabile stabilite în Uniunea Europeană. Potrivit noilor prevederi, locul prestării pentru astfel de servicii se consideră a fi statul membru în care este stabilit beneficiarul. Pentru a se evita înregistrarea prestatorilor de servicii în toate statele membre s-a implementat un regim special și pentru persoanele impozabile stabilite în Uniunea Europeană, dar nestabilite în statul membru de consum.

- 1 iunie 2015 - extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru livrarea următoarelor bunuri: alimente, inclusiv băuturi, cu excepția băuturilor alcoolice, destinate consumului uman și animal, animale și păsări vii din specii domestice, semințe, plante și ingrediente utilizate în prepararea alimentelor, produse utilizate pentru a completa sau înlocui alimentele, precum și pentru serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice.

În domeniul accizelor

Anul 2014

În perioada 4 aprilie 2014 – 31 martie 2019 a fost introdusă o schemă de ajutor de stat, care constă în restituirea de accize în cuantum de cca. 7 eurocenți/litru, pentru transportatorii de mărfuri și persoane în cazul utilizării motorinei drept combustibil pentru motor în următoarele cazuri:

- pentru transportul rutier de mărfuri în cont propriu sau pentru alte persoane, cu autovehicule sau ansambluri de vehicule articulate destinate exclusiv transportului rutier de mărfuri și cu o greutate brută maximă autorizată de cel puțin 7,5 tone;

- pentru transportul de persoane, regulat sau ocazional, exclusiv transportul public local de persoane, cu un autovehicul din categoria M2 sau M3, definit în Directiva 2007/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 septembrie 2007 de stabilire a unui cadru pentru omologarea autovehiculelor și a remorcilor acestora, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate vehiculelor respective.

1 ianuarie 2015 - nivelul accizelor nu se mai exprimă în euro ci în lei pe unitatea de măsură utilizând nivelul în lei practicat în anul 2014, nivel care va fi actualizat cu indicele prețurilor de consum începând cu 1 ianuarie 2017.

Aceste măsuri au fost adoptate pentru prevenirea fluctuației veniturilor din accize la bugetul de stat ținând cont de variațiile de curs valutar lei/euro stabilite de Banca Central Europeană la data de 1 octombrie a fiecărui an, în funcție de care era stabilit nivelul în lei al accizelor pentru anul următor, precum și pentru păstrarea valorii reale a acestor venituri și a predictibilității atât pentru bugetul de stat cât și pentru mediul de afaceri.

- transpunerea în legislația națională a deciziilor Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauzel C-79/10 și C-250/10, respectiv în H.G. nr. 367/2015 *pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004*, prin introducerea prevederii potrivit căreia, în cazul produselor energetice destinate utilizării în transportul aerian sau naval, beneficiarii scutirii de la plata accizelor sunt doar cei care dețin aeronavele/navele în proprietate sau cu titlu de închiriere ori un alt titlu și le exploatează în vederea obținerii de venituri.

În domeniul impozitului pe construcții

- **1 ianuarie 2014** - introducerea impozitului pe construcții, altele decât clădirile, prin aplicarea unei cote de 1,5% asupra bazei impozabile stabilite de lege.

- **1 ianuarie 2015** - reducerea cotei de impozitare de la 1,5% la 1% și adăugarea unor noi excepții pentru stabilirea bazei impozabile a impozitului pe construcții (ex. valoarea construcțiilor situate în afara frontierei de stat a României, valoarea construcțiilor din domeniul public al statului și care fac parte din baza materială de reprezentare și protocol, precum și cele din domeniul public și privat al statului, valoarea construcțiilor deținute de structurile sportive, definite potrivit legii).

Impozitul petrolier

Impozitul petrolier este în curs de elaborare.

În domeniul altor impozite directe

1 ianuarie 2015

- prorogarea impozitului în cotă 0,5% asupra veniturilor obținute din activitățile de exploatare a resurselor naturale, altele decât gazele naturale (aplicabilitate - 1 februarie 2013 - 31

decembrie 2014) și a impozitului în cotă de 60% asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale (aplicabilitate: 1 februarie 2013 - 31 decembrie 2014).

De asemenea, în cursul anului 2015 a fost elaborată și aprobată Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 688/10.09.2015. prin care s-a realizat unul dintre obiectivele prioritare incluse în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2013–2015, respectiv rescrierea Codului fiscal.

Prin rescrierea Codului fiscal s-a creat pe de o parte, posibilitatea simplificării fiscalității, eliminarea disfuncționalităților și stabilirea coordonatelor pentru un cadru legal fiscal coerent și modern, iar pe de altă parte, premisele asigurării predictibilității sistemului fiscal și continuării conduitei necesare unei consolidări fiscale sustenabile.

De asemenea, ca urmare a acestui demers, s-au atins și anumite obiective principale ale politicii fiscale, care vizează abordarea facilă a legislației fiscale de către contribuabili, administrarea coerentă a sistemului de impozite și taxe, predictibilitatea cadrului fiscal, claritate și accesibilitate în aplicarea prevederilor Codului fiscal, transparență în prezentarea principiilor fiscale, în definirea conceptelor, noțiunilor și metodelor reglementate de Codul fiscal, în scopul înțelegerii corecte și evitarea interpretărilor în aplicarea normelor fiscale.

Scurta caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2016-2018, principalele obiective pe termen mediu

Pe termen mediu, în vederea consolidării politicii fiscal-bugetare, obiectivele politicii fiscale vizează continuarea măsurilor de creștere a eficienței sistemului fiscal creându-se astfel, pe de o parte, posibilitatea simplificării fiscalității, eliminării disfuncționalităților și stabilirii coordonatelor pentru un cadru legal fiscal coerent și modern, iar pe de altă parte, premisele asigurării predictibilității sistemului fiscal și continuării conduitei necesare unei consolidări fiscale sustenabile.

Obiectivele fundamentale privind fiscalitatea sunt reprezentate de simplificarea acesteia și de crearea predictibilității într-un cadru fiscal - bugetar stimulativ pentru dezvoltarea mediului economic privat și public.

Pentru perioada 2016-2019, politica fiscală își menține aceleași caracteristici principale ca și cele aferente perioadei actuale, respectiv:

- fiscalitatea trebuie subordonată obiectivului fundamental al dezvoltării economice;
- viziunea fiscală trebuie să fie una calitativă, să stimuleze mediul economic, investițiile și inițiativa antreprenorială;
- eficiența cheltuirii banilor public și promovarea investițiilor.

În domeniul impozitului pe profit obiectivul principal la nivel național și european este reprezentat de instituirea unor reglementări împotriva evitării plății impozitului și a planificării fiscale agresive, prin promovarea unor măsuri care să contracareze erodarea bazei impozabile și transferul profiturilor.

În domeniul TVA, principalele obiective pe termen mediu vizează:

- continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul TVA;
- îmbunătățirea legislației privind TVA în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

În domeniul accizelor, principalele obiective pe termen mediu vizează:

- ◆ respectarea angajamentelor asumate de România cu alte instituții financiare internaționale;

- ◆ transpunerea în legislația națională a directivelor europene în domeniul accizelor, în termenii prevăzute de respectivele directive;
- de asemenea, vor fi întreprinse toate demersurile necesare în vederea modificărilor legislative în domeniul accizelor în măsură să susțină lupta împotriva fenomenului de evaziune fiscală.

În anul 2016, la estimarea veniturilor bugetare a fost luat în calcul și un impact estimat într-o manieră precaută generat de aplicarea OUG nr.44/2015 privind acordarea unor facilități fiscale.

Măsurile fiscale pe orizontul de referință și impactul acestora pe orizontul de referință

Conținutul propunerii	mil lei		
	An 2016 Impact fiscal	An 2017 Impact fiscal	An 2018 Impact fiscal
Codul fiscal	-10130.2	-17672.4	-18858
Impozitul pe profit	-130,1	-120,1	-104,2
- eliminarea condițiilor de deținere pentru considerarea ca neimpozabile a veniturilor din dividende;	-57	-78	-80
- eliminarea limitelor fiscale la cheltuielile reprezentând contribuțiile angajatorului la pensiile facultative și asigurările voluntare de sănătate; *(estimare realizată numai pentru pensiile facultative).	-15*	-21*	-22*
- extinderea aplicării scutirii pentru profitul reinvestit la calculatoare și programe informatice;	-56	-19	-
- încadrarea unităților de învățământ preuniversitar, particulare, în categoria persoanelor juridice române care nu datorează impozit pe profit, pentru veniturile obținute și utilizate potrivit reglementărilor legale în domeniul educației naționale.	-2,1	-2,1	-2,2
Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor	-315	-341	-375
- majorarea plafonului de încadrare în acest sistem de impunere de la 65.000 euro la 100.000 euro și introducerea unui sistem diferențiat de cote de impozitare, între 1%-3%. Cotele de impozitare pe veniturile microîntreprinderilor sunt: a) 1% pentru microîntreprinderile care au peste 2 salariați, inclusiv;	-300	-321	-354

b) 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat;			
c) 3% pentru microîntreprinderile care nu au salariați.			
-introducerea unei cote de 1% pentru întreprinderile nou înființate care au cel puțin un salariat; (impactul nu poate fi cuantificat)	-	-	-
-modificarea modului de calcul a ieșirii din sistem ca urmare a depășirii limitelor prevăzute de lege;	-15	-20	-21
- eliminarea din sfera de aplicare a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor a contribuabililor ce desfășoară activități în domeniul petrolier.	-0,008	-0,010	-0,010
Reducerea cotei de la 16% la 5% a impozitului pe dividendele distribuite persoanelor juridice române, începând cu 1 ianuarie 2016.	-44	-45	-46
Impozitul pe construcții			
- eliminarea construcțiilor agricole din baza impozabilă;	-13,4		
- eliminarea impozitului începând cu 1 ianuarie 2017		-1062	-1088,6
Impozitul pe veniturile din dividende obținute din România de persoanele nerezidente, începând cu 1 ianuarie 2016.	-110,7	-118,5	-126,9
Impozit pe venit			
- venituri din activități independente -eliminarea plafonului care limita deducerea cheltuielilor efectuate în numele unui angajat la schemele de pensii facultative, în limita unei sume reprezentând echivalentul în lei a 400 euro într-un an fiscal, pentru fiecare participant.	-4,2	-4,4	-4,5
- venituri din activități independente -eliminarea plafonului care limita deducerea cheltuielilor efectuate în numele unui angajat cu primele de asigurare voluntară de	-0,45	-0,47	-0,49

sănătate, în limita unei sume reprezentând echivalentul în lei a 250 euro într-un an fiscal, pentru fiecare participant.			
- venituri din activități independente - lărgirea bazei de calcul a plăților anticipate, pentru contribuabilii care obțin venituri din drepturi de proprietate intelectuală.	-5,8	-6	-6,3
- venituri din activități independente - revizuirea modalității de determinare a bazei impozabile în cazul contribuabililor care obțin venituri din drepturi de proprietate intelectuală și care optează pentru stabilirea impozitului pe venit ca impozit final, în sensul asigurării deductibilității contribuțiilor sociale reținute de către plătitori și a cotelor forfetare de cheltuieli, după caz. (40%)	-25,7	-26,7	-27,7
- venituri din salarii și asimilate salariilor - acordarea aceluiași tratament fiscal tichetelor cadou, respectiv neimpozitarea acestora în cazul în care sunt acordate sub forma cadourilor, în limita a 150 lei cu ocazia anumitor evenimente. Aplicarea aceluiași regim fiscal pentru cadourile și tichetele cadou oferite tuturor salariaților, în cazul în care acestea sunt acordate pentru evenimentele și în limita respectivă.	-43,6	-44,8	-45,9
- venituri din salarii și asimilate salariilor - majorarea nivelului deducerilor personale acordate în funcție de numărul persoanelor aflate în întreținere astfel încât acestea să fie cuprinse între 300 lei/lunar și 800 lei/lunar, pentru un venit lunar brut de până la 1.500 lei /lunar, inclusiv. Introducerea unui plafon maxim la CASS de 5 castiguri salariale, începând cu data de 1 ianuarie 2017. Acordarea deducerii personale la calculul bazei impozabile fiecărui contribuabil în cazul în care în întreținerea acestora se află copiii minori.	-539,8	-625,6	-664,9
- venituri din cedarea folosinței bunurilor - majorarea cotelor de cheltuieli forfetare de la 25% la 40% pentru venituri din cedarea folosinței bunurilor, inclusiv pentru venitul net din arenda.	-111,8	-114,8	-117,6

- venituri din investitii -Revizuirea sferei veniturilor neimpozabile și a operațiunilor care nu generează venituri impozabile - Reglementarea regimului fiscal aplicabil câștigurilor/pierderilor realizate din transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare inclusiv instrumente financiare derivate precum și din transferul aurului financiar. -- Reglementarea modalității de stabilire a câștigului net anual impozabil. - Reglementarea privind reportarea și compensarea pierderilor înregistrate din transferul titlurilor de valoare, din operațiuni cu instrumente financiare derivate și din transferul aurului financiar în următorii 7 ani fiscali consecutivi.	-230,3	-245,3	-261,5
- venituri din investitii -începând cu data de 01 ianuarie 2016, cota de impozit pe veniturile din dividende este de 5%	-1357,2	-1452,4	-1555,7
- venituri din pensii - majorarea sumei neimpozabile lunare luată în calcul la stabilirea venitului impozabil lunar din pensii la 1050 lei, începând cu drepturile aferente lunii ianuarie 2016. Plafonul neimpozabil lunar de 1.050 lei acordat în anul fiscal 2016 va fi majorat cu 50 lei, în fiecare an fiscal, începând cu drepturile aferente luni ianuarie, până ce plafonul de venit neimpozabil va ajunge la valoarea de 1.200 lei /lunar. Creșterea plafonului utilizat la calculul CASS în cazul veniturilor din pensie de la 740 lei (cât este în prezent) la un plafon estimat de 830,2 lei (stabilit pentru anul fiscal 2016)	-137,8	-155,1	-160,2
- posibilitatea direcționării a 2% din impozitul pe veniturile din pensii	-12,3	-12,7	-13,1
- 1. majorarea plafonului neimpozabil la 800 euro anual pentru fiecare persoană referitor la contribuțiile la scheme de pensii facultative(400 euro), precum și la primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro), atât cele suportate de angajator pentru angajații proprii, cât și cele suportate de către contribuabilul persoană fizică ce	-31,80	-32,40	-32,90

realizează venituri din activități independente pentru sine.			
2. Majorarea sumei deductibile la 800 euro pentru stabilirea bazei impozabile pentru veniturile din salarii, la funcția de bază, a contribuțiilor la schemele de pensii facultative (400 euro), precum și la primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro) suportate de angajați.			
Contribuții sociale obligatorii	200,4	362,1	399,9
- eliminarea excepției prin care se stabilește că persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea activităților independente nu datorează contribuție pentru aceste venituri dacă mai realizează și venituri din salarii.			
- efectuarea de plăți anticipate cu titlu de CAS, la o bază lunară ce reprezintă 35% din câștigul salarial mediu brut în vigoare în anul pentru care se stabilesc plățile anticipate, în cazul persoanelor fizice care realizează venituri din activități independente și care determină venitul net în sistem real/venitul net anual pe baza normelor de venit. Plătitorii de CAS sunt persoanele fizice care obțin venituri din activități independente peste plafonul minim de 35% din câștigul salarial mediu brut lunar. Efectuarea de regularizări în anul următor în funcție de venitul realizat, în plus, în baza declarației de venit. Plata CAS opțional în cota individuală sau cota integrală stabilită pentru condiții normale de muncă. Baza CAS nu poate fi mai mare de 5 ori câștigul salarial mediu brut. Majorare cheltuielă deductibilă pentru drepturi de proprietate intelectuală de la 20% la 40%.	-161,8	229,1	270,6
Începând cu data de 1 ianuarie 2017:			
- introducerea obligației de plată a contribuției individuale de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice care obțin venituri din investiții și din salarii.	0	488,8	521,6
- introducerea obligației de plată a	0	-17,6	-18,8

contribuției individuale de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele care realizează venituri din investiții, proprietate intelectuală și alte surse și care NU sunt exceptate de la plată conform codului fiscal în vigoare.			
- introducerea unui plafon maxim pentru baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate (CASS). Plafonul maxim este stabilit la valoarea a 5 câștiguri salariale medii brute. Obs: Impact calculat doar pentru categoria persoanelor fizice care realizează venituri din salarii sau asimilate salariilor (CASS datorat de angajatori și angajați).	0	-902,0	-977,4
Începând cu 1 ianuarie 2016 , plafonul utilizat la calculul CASS, în cazul veniturilor din pensie va crește de la 740 lei (cât este în prezent) la valoarea punctului de pensie stabilit anual.	-144,5	-149,1	-149,2
- continuarea aplicării reducerii CAS cu 5 puncte procentuale datorat de angajator (Legea nr. 123/2014 pentru modificarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal)			
T.V.A.- reducerea nivelului cotei standard de TVA de la 24% la:	-6.989,2	-10.322,2	-11.244,4
- 20% începând cu data de 1 ianuarie 2016 și până la data de 31 decembrie 2016;			
- 19% începând cu data de 1 ianuarie 2017;			
- reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA de la 9% la 5% pentru:	- 68,8	- 73,1	- 77,7
- livrările de manuale școlare, cărți, ziare și reviste, cu excepția celor destinate exclusiv sau în principal publicității,			
- serviciile constând în permiterea accesului la castele, muzee, case memoriale, monumente istorice, monumente de arhitectură și arheologice, grădini zoologice și botanice, târguri, expoziții și evenimente culturale, cinematografe, altele decât cele			

scutite.			
<ul style="list-style-type: none"> • reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA la 9% pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură; 	-233,8	-246,5	-262,7
-Impact TVA ca urmare a modificării Titlului VIII "Accize și alte taxe speciale"	10,9	-478	-490
Accize și alte taxe speciale			
Începând cu data de 1 ianuarie 2016:			
- Reașezarea nivelurilor accizelor pentru alcool și băuturile alcoolice, după cum urmează:	-312,5	-324	-337
<ul style="list-style-type: none"> - creșterea nivelului de impozitare pentru băuturile fermentate liniștite de la 47,38 lei/hl produs la 396,84 lei/hl produs; - scăderea nivelului accizelor pentru bere de la 3,9 lei/hl/1grad Plato la 3,3 lei/hl/1grad Plato, iar pentru berea produsă de producătorii independenți a căror producție anuală nu depășește 200 mii hl, de la 2,24 lei/hl/1grad Plato la 1,82 lei/hl/1grad Plato; - scăderea nivelului accizelor pentru produsele intermediare de la 781,77 lei/hl de produs la 396,84 lei/hl de produs; - scăderea nivelului la vinuri spumoase de la 161,33 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs și la băuturi fermentate spumoase de la 213,21 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs - scăderea nivelului accizelor pentru alcool etilic de la 4.738,01lei/hl alcool pur la 3.306,98 lei/hl pe alcool pur, iar pentru alcoolul etilic produs de micile distilerii de la 2.250,56 lei/hl alcool pur la 1.653,49 lei/hl alcool pur. 			
- eliminarea impozitului pe țigăiul din producția internă	-17,6	-18,2	-19,0

- eliminarea din sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor a categoriei „alte produse accizabile”.	-71,80	-75,10	-79,40
- introducerea în sfera de impozitare din punct de vedere al accizelor nearmonizate a țigaretelor electronice și a produselor din tutun încălzit.			
- majorarea nivelului accizei totale la țigaretete , ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 24 % la 20% în 2016, respectiv 19% în 2017, astfel:	+455,7	+611,4	+649,6
- începând cu data de 1.01 2016 de la 412.02 lei/1000 țigaretete la 430,71 lei/1000 țigaretete			
- începând cu data de 1.01.2017 de la 412.02 lei/1000 țigaretete la 435,58 lei/1000 țigaretete.			
Această măsură fost adoptată în scopul compensării influenței reducerii cotei de TVA asupra încasărilor din accize și a menținerii constante a sarcinii fiscale totale.			
Începând cu data de 1 ianuarie 2017:			
- diminuarea nivelului accizelor pentru următoarele produse energetice:		-2.698,7	-2.793,2
- motorină: de la 1897,08 lei/1000 litri la 1518,04 lei/1000 litri;			
- benzină fără plumb: de la 2035,40 lei/1000 litri la 1656,36 lei/1000 litri;			
- benzină cu plumb: de la 2327,27 lei/1000 litri la 1948,23 lei/1000 litri.			
Impozite și taxe locale			
- modificări asupra impozitelor pe clădiri, teren și mijloace de transport	+333,7	+365,4	+398,4
- eliminare taxa hotelieră	-16,9	-17,4	-17,8
II IMPOZITUL PETROLIER			

Descrierea măsurilor întreprinse prin Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 688/10.09.2015

Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, vizează continuarea măsurilor de creștere a eficienței sistemului fiscal, creându-se astfel, pe de o parte, posibilitatea simplificării fiscalității, eliminării disfuncționalităților și stabilirii coordonatelor pentru un cadru legal fiscal coerent și modern, iar pe de altă parte, premisele asigurării predictibilității sistemului fiscal și continuării conduitei necesare unei consolidări fiscale sustenabile.

Studiile și analizele efectuate, au avut ca scop stabilirea unui pachet de reforme care să determine micșorarea poverii fiscale și creșterea, totodată, a veniturilor nete.

Impozitul pe profit

- ✓ încadrarea unităților de învățământ preuniversitar, particulare, în categoria persoanelor juridice române care nu datorează impozit pe profit, pentru veniturile obținute și utilizate potrivit reglementărilor legale în domeniul educației naționale;
- ✓ eliminarea condițiilor de deținere pentru considerarea ca neimpozabile a veniturilor din dividende;
- ✓ **modificarea principiului general de deducere a cheltuielilor**, inclusiv a celor efectuate în relația angajat – angajator, respectiv:
 - **revizuirea principiului general de deducere a cheltuielilor**, în sensul considerării ca și cheltuieli deductibile a celor „efectuate în scopul desfășurării activității economice„, față de principiul existent “cheltuieli efectuate în scopul realizării de venituri impozabile”;
 - **revizuirea principiului de deducere a cheltuielilor efectuate de angajator pentru salariați în sensul deducerii cheltuielilor cu salariile și asimilate salariilor**, definite potrivit Titlului IV - Impozit pe venit, cu menținerea unor excepții prevăzute de lege (ex.cheltuielile sociale, etc.); astfel, au fost eliminate și limitele fiscale pentru cheltuielile reprezentând contribuțiile angajatorului la pensiile facultative și asigurările voluntare de sănătate;
- ✓ **majorarea limitei minime legate de cifra de afaceri de la 0,3% la 0,5%** pentru scăderea din impozitul pe profit a sumelor reprezentând sponsorizare/mecenat/ burse private;
- ✓ **extinderea aplicării scutirii pentru profitul reinvestit** în producția/achiziția de calculatoare electronice și echipamente periferice, mașini și aparate de casă, de control și de facturare, precum și în programe informatice;
- ✓ **majorarea plafonului de deducere a cheltuielilor sociale de la 2% la 5%** din valoarea cheltuielilor cu salariile personalului;
- ✓ **introducerea de reguli fiscale specifice** pentru persoanele juridice care se dizolvă cu lichidare în sensul definirii unui an fiscal extins, corelat cu perioada aferentă aplicării procedurii lichidării și clarificarea aspectelor legate de declararea și plata impozitului pe profit în anul fiscal extins. Astfel, perioada cuprinsă între data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a început operațiunea de lichidare și data închiderii procedurii de lichidare reprezintă un singur an fiscal în ceea ce privește determinarea profitului impozabil, cât și pentru recuperarea pierderii fiscale, iar în această perioadă contribuabilul nu are obligații fiscale în ceea ce privește declararea și plata impozitului pe profit.

Impozitul pe dividendele plătite persoanelor juridice române

- 1 ianuarie 2016 - reducerea cotei impozitului pe dividende de la 16% la 5% pentru dividendele plătite persoanelor juridice române.

Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor

- ✓ **majorarea plafonului de încadrare în acest sistem de impunere** de la 65.000 euro la 100.000 euro, ca măsură de stimulare a mediului antreprenorial;
- ✓ în vederea stimulării creării de noi locuri de muncă și pentru așezarea echitabilă a sarcinii fiscale între microîntreprinderile, cu și fără salariați, se introduce un sistem diferențiat de cote de impozitare, între 1%-3%. Astfel, **cotele de impozitare pe veniturile microîntreprinderilor sunt:**
 - a) 1% pentru microîntreprinderile care au peste 2 salariați, inclusiv;
 - b) 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat;
 - c) 3% pentru microîntreprinderile care nu au salariați.
- ✓ introducerea unei **cote de impozitare de 1% în primii doi ani de existență a persoanei juridice**, condiționată de angajarea unui salariat.

Impozitul pe venit

Venituri din activități independente

- modificarea plafonului pentru cheltuielile reprezentând **cotizațiile plătite asociațiilor profesionale**, în sensul limitării acestora la **4000 euro anual** și majorarea cotei la **5% pentru cheltuielile sociale**;
- majorarea **plafonului neimpozabil la 800 euro anual** pentru fiecare persoană referitor la **contribuțiile la scheme de pensii facultative(400 euro)**, precum și la **primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro)**
- majorarea cotei **cheltuielilor forfetare deductibile** pentru stabilirea venitului net anual realizat de persoanele fizice din **drepturi de proprietate intelectuală** la **40%** din venitul brut;

Venituri din salarii și asimilate salariilor

- ✓ aplicarea unui **regim fiscal similar salariaților** și în cazul indemnizațiilor acordate, astfel cum este prevăzut în raportul juridic, pentru **deplasarea administratorilor, directorilor, membrilor directoratului**, ai consiliului de supraveghere și managerilor.
- ✓ acordarea aceluiași tratament fiscal **tichetelor cadou** ca și cel aplicat **în cazul cadourilor**, respectiv neimpozitarea acestora, în cazul în care **nu este depășită** limita a **150 lei** cu ocazia acelorași evenimente (anumite sărbători religioase, 8 martie, 1 iunie, etc.).
- ✓ majorarea **plafonului neimpozabil la 800 euro anual** pentru fiecare persoană referitor la **contribuțiile la scheme de pensii facultative(400 euro)**, precum și la **primele de asigurare voluntară de sănătate (400 euro) suportate de angajator pentru angajații proprii**
- ✓ eliminarea din sfera impozabilă a avantajelor primite sub forma utilizării în scop personal a vehiculelor pentru care cheltuielile sunt deductibile în cota de 50% ,
- ✓ **majorarea nivelului deducerilor personale** acordate în funcție de numărul persoanelor aflate în întreținere, cuprinse între **300 lei/lunar și 800 lei/lunar**, pentru un venit lunar brut de până la 1.500 lei /lunar, inclusiv și acordarea deducerilor personale fiecărui contribuabil în întreținerea căruia se află copiii minori.

Venituri din cedarea folosinței bunurilor

- ✓ pentru stabilirea venitului net prin utilizarea cotelor forfetare de cheltuieli a fost majorat plafonul cheltuielilor deductibile la **40% din venitul brut**;

Venituri din investiții

- ✓ **diminuarea cotei de impozit** pentru veniturile sub formă de dividende, inclusiv venitul obținut ca urmare a deținerii de titluri de participare definite de legislația în materie la organisme de plasament colectiv, **la 5%** din suma acestora, începând cu 1 ianuarie 2016.
- ✓ stabilirea unui tratament fiscal unitar aplicabil câștigurilor din transferul titlurilor de valoare și al aurului financiar, definit potrivit legii și reportarea **pierderilor în următorii 7 ani fiscali consecutivi**.

Venituri din pensii

- ✓ începând cu anul 2016 **suma lunară neimpozabilă aferentă veniturilor din pensii se majorează anual cu câte 50 lei** până la atingerea valorii de 1200 lei lunar;
- ✓ acordarea **posibilității pensionarilor de a dispune** asupra destinației unei sume reprezentând până la 2% din impozitul datorat.

Venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură

- reducerea proporțională a normei de venit, cu pierderea, în cazul în care s-au înregistrat pierderi ca urmare a unor **fenomene meteorologice nefavorabile** ce pot fi asimilate dezastrelor naturale precum și a epizootiilor, ce afectează **peste 30% din suprafețele** destinate producției agricole vegetale/animalele deținute;

Venituri din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal

- calcularea impozitului datorat la valoarea declarată de părți în actul prin care se transferă dreptul de proprietate sau dezmembrămintele sale. În cazul în care valoarea declarată este inferioară valorii minime stabilite **prin studiul de piață realizat de către Camerele Notarilor Publici, notarul public notifică organelor fiscale respectiva tranzacție**.

Alte măsuri în domeniul impozitului pe venit

- ✓ **Continuarea aplicării măsurilor prevăzute în Ordonanța de Urgență nr.46/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, privind acordarea unei deduceri speciale pentru creditele restructurate.**

Contribuțiile sociale obligatorii

- măsuri privind contribuțiile de asigurări sociale (CAS)

- ✓ **modificarea bazei de calcul a CAS pentru persoanele fizice care realizează venituri din activități independente**, în sensul că aceasta va fi **venitul realizat**, fiind **eliminată astfel posibilitatea alegerii venitului asigurat** la sistemul de pensii (posibilitate permisă de sistemul actual);
- ✓ **instituirea obligației de plată a cotei individuale de CAS pentru toate persoanele fizice care realizează venituri din activități independente**, cu posibilitatea optării pentru cota integrală de contribuție în vederea stabilirii integrale a punctajului de pensie.

- măsuri privind contribuțiile de asigurări sociale de sănătate (CASS)

- ✓ **începând cu 1 ianuarie 2017, se elimină excepția** prin care se stabilește că **persoanele fizice care realizează venituri din drepturi de proprietate intelectuală, investiții**, precum și din **alte surse, nu datorează contribuție** pentru aceste venituri dacă mai realizează și venituri din salarii, pensii sau venituri din activități independente;
- ✓ **începând cu 1 ianuarie 2017, se introduce plafonul maxim al bazei lunare de calcul a CASS**, respectiv aceasta **nu poate fi mai mare decât echivalentul a de 5 ori câștigul salarial mediu brut** utilizat la fundamentarea bugetului de asigurări sociale de stat.

Alte măsuri

Pentru anul 2016, prevederile fiscale referitoare la contribuția de asigurări sociale de sănătate sunt aceleași cu cele în vigoare în prezent, cu excepția veniturilor din pensii, pentru care plafonul utilizat la calculul contribuției este majorat de la 740 lei, cât este în prezent, la valoarea punctului de pensie stabilit anual.

Impozitul pe veniturile nerezidenților

- reducerea cotei de impozitare a veniturilor de natura dividendelor obținute din România de nerezidenți de la 16% la 5%, începând cu 1 ianuarie 2016.

T. V. A.

- ✓ Reducerea nivelului cotei standard de TVA de la 24% la:
 - 20% începând cu data de 1 ianuarie 2016 și până la data de 31 decembrie 2016;
 - 19% începând cu data de 1 ianuarie 2017.
- Reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA de la 9% la 5% pentru:
 - livrările de manuale școlare, cărți, ziare și reviste, cu excepția celor destinate exclusiv sau în principal publicității,
 - serviciile constând în permiterea accesului la castele, muzee, case memoriale, monumente istorice, monumente de arhitectură și arheologice, grădini zoologice și botanice, târguri, expoziții și evenimente culturale, cinematografe, altele decât cele scutite;
- Reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA la 9% pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură;
- ✓ Preluarea măsurii privind reducerea la 9% a cotei de TVA aplicabile pentru livrarea de alimente și pentru serviciile de restaurant și catering;
- ✓ Reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA de la 24% la 5% pentru serviciile constând în permiterea accesului la evenimente sportive;
- ✓ Implementarea taxării inverse pentru livrarea de clădiri, părți de clădire și terenuri de orice fel, pentru a căror livrare se aplică regimul de taxare, precum și pentru furnizările de telefoane mobile, dispozitive cu circuite integrate, console de jocuri, tablete PC și laptopuri;
- ✓ Instituirea anumitor prevederi de ordin tehnic având ca scop simplificarea actualelor reglementări, o mai bună înțelegere a legislației în domeniul TVA, eliminarea unor disfuncționalități și, implicit, o abordare mai facilă a legislației fiscale, atât de către contribuabili, cât și de către organele fiscale.

Accize și alte taxe speciale

Următoarele măsuri vor intra în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2016:

- ✓ Reașezarea nivelurilor accizelor pentru alcool și băuturile alcoolice, după cum urmează:
 - creșterea nivelului de impozitare pentru băuturile fermentate liniștite de la 47,38 lei/hl produs la 396,84 lei/hl produs; în acest fel se încurajează producția de băuturi fermentate liniștite din mere, pere și miere, pentru care s-a stabilit nivelul accizelor 0 lei/hl produs, în detrimentul celor obținute din diferite siropuri fermentescibile, arome și coloranți;
 - scăderea nivelului accizelor pentru bere de la 3,9 lei/hl/1grad Plato la 3,3 lei/hl/1grad Plato, iar pentru berea produsă de producătorii independenți a căror producție anuală nu depășește 200 mii hl, de la 2,24 lei/hl/1grad Plato la 1,82 lei/hl/1grad Plato. Măsura este impusă de scăderea consumului din 2012 și până în prezent cu 1,9 mil hl bere, cu influențe negative asupra veniturilor la bugetul de stat aferente altor impozite;
 - scăderea nivelului accizelor pentru produsele intermediare de la 781,77 lei/hl de produs la 396,84 lei/hl de produs;

- scăderea nivelului la vinuri spumoase de la 161,33 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs și la băuturi fermentate spumoase de la 213,21 lei/hl produs la 47,38 lei/hl produs, precum și stabilirea nivelului accizelor 0 lei/hl de produs pentru băuturile fermentate spumoase de mere și pere. Măsura este impusă de faptul că 75% din consum de astfel de produse spumoase este asigurat din producția națională.

- scăderea nivelului accizelor pentru alcool etilic de la 4.738,01 lei/hl alcool pur la 3.306,98 lei/hl pe alcool pur, iar pentru alcoolul etilic produs de micile distilării de la 2.250,56 lei/hl alcool pur la 1.653,49 lei/hl alcool pur. Măsura este impusă de scăderea consumului din 2013 și până în prezent, cu influențe negative asupra veniturilor la bugetul de stat aferente altor impozite.

- ✓ A fost eliminat „impozitul pe țigetele din producția internă” datorită veniturilor scăzute la buget.
- ✓ Au fost eliminate din sfera de impozitare din punctul de vedere al accizelor „alte produse accizabile”, pentru care directivele europene nu impun obligația impozitării (cafea, autoturisme cu o capacitate cilindrică mai mare de 3000 cm³, arme, s.a) . Principalul motiv este acela că încasările ca urmare a impozitării acestor produse sunt reduse, fiind o discrepanță între venituri și costurile de conformare din partea operatorilor economici, respectiv cheltuielile de administrare ale autorităților.
- ✓ Introducerea în sfera de impozitare a accizelor a țigaretelor electronice și a produselor din tutun încălzit. La introducerea acestei măsuri s-a avut în vedere tendința de impozitare a acestor produse la nivel european, deși în prezent directivele nu impun impozitarea acestora.
- ✓ Majorarea nivelului accizei totale la țigaretete, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 24 % la 20% în 2016, respectiv 19% în 2017, astfel:
 - începând cu data de 1.01 2016 de la 412,02 lei/1000 țigaretete la 430,71 lei/1000 țigaretete
 - începând cu data de 1.01.2017 de la 412,02 lei/1000 țigaretete la 435,58 lei/1000 țigaretete.

Această măsură a fost adoptată în scopul compensării influenței reducerii cotei de TVA asupra încasărilor din accize și a menținerii constante a sarcinii fiscale totale.

Următoarele măsuri vor intra în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2017:

- ✓ Diminuarea nivelului accizelor pentru următoarele produse energetice:
 - motorină: de la 1897,08 lei/1000 litri la 1518,04 lei/1000 litri;
 - benzină fără plumb: de la 2035,40 lei/1000 litri la 1656,36 lei/1000 litri;
 - benzină cu plumb: de la 2327,27 lei/1000 litri la 1948,23 lei/1000 litri.
- Eliminarea nivelului redus al accizelor pentru motorina utilizată de transportatorii de mărfuri și persoane, ca urmare a reducerii semnificative a nivelului standard practicat în România (măsură care consta în restituirea a cca. 7 eurocenți/litru de motorină).

Impozite și taxe locale

- **impozitul pe clădiri** este stabilit în funcție de **destinația clădirii (rezidențială sau nerezidențială)**, atât pentru persoanele fizice, cât și pentru persoanele juridice. **Cota impozitului:** 0,08%-0,2% (clădiri rezidențiale); 0,2%-1,3% (clădiri nerezidențiale); 0,4% (clădiri utilizate pentru activități din domeniul agricol); 2% (clădiri nerezidențiale ale persoanelor fizice nereevaluate în ultimii 5 ani); 5% (clădiri nerezidențiale ale persoanelor juridice nereevaluate în ultimii 3 ani);

- **impozitul pe teren:** terenul de sub clădire va fi impozitat. Pentru terenul intravilan, nivelul impozitului se va stabili pe baza unor limite minime și maxime;
- impozitul pe clădiri, pe teren și pe mijloacele de transport **se vor stabili anual;**
- se acordă **competențe consiliilor locale** de a stabili **cote adiționale** impozitelor și taxelor locale **de până la 50%**, față de nivelul actual de până la 20%;
- impozitele și taxele locale se vor **indexa anual**, rata inflației fiind comunicată pe site-ul oficial al MFP și al MDRAP. **Nu va mai fi necesară adoptarea unei Hotărâri de Guvern în acest sens.**

Impozitul pe construcții

- ✓ 1 ianuarie 2016 - construcțiile agricole sunt excluse din baza impozabilă pentru determinarea impozitului pe construcții.
- ✓ 1 ianuarie 2017 - eliminarea impozitului pe construcții.

Proiecția veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2016-2019 s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

Astfel, în anul 2016 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 231,1 miliarde lei (31,0% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2019 la 268,7 miliarde lei (29,7% din PIB), respectiv o creștere nominală de 37,6 miliarde lei față de anul 2016.

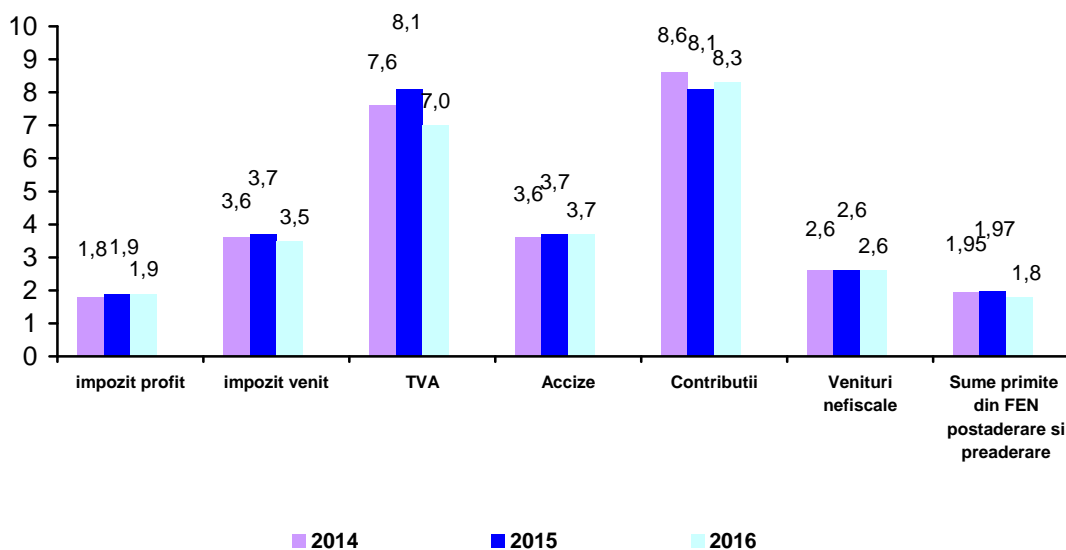
Ponderea veniturilor in total venituri bugetare pe anii 2015-2016

- milioane lei-

	2015		2016	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	227.826	100,0	231.125
Impozit pe profit	6,0	13.726	6,2	14.385
Impozit pe salarii si venit	11,5	26.119	11,3	26.207
Impozite si taxe pe proprietate	2,5	5.775	2,6	5.980
TVA	25,0	57.001	22,6	52.342
Accize	11,4	26.042	11,8	27.382
Impozit pe comert exterior si tranzactiile internationale	0,3	773	0,4	837
Alte venituri fiscale	3,6	8.239	3,9	8.990
Contributii asigurari sociale	25,0	56.997	26,7	61.749
Venituri nefiscale	8,1	18.360	8,3	19.146
Venituri din capital	0,4	913	0,4	952
Sume primite de la UE	6,1	13.882	5,7	13.156

Cele mai mari ponderi în totalul veniturilor bugetare în anul 2016 le înregistrează contribuțiile cu 26,7%, urmate de TVA cu 22,6%, accize 11,8 %, impozit pe salarii și venit cu 11,3%

Evoluția principalelor venituri ale bugetului general consolidat în anii 2014-2016 - procente în PIB -

Cele mai mari ponderi în PIB sunt înregistrate în anul 2016 la: contribuții: (8,3% din PIB), TVA (7,0% din PIB), accize (3,7% din PIB), impozit pe salarii și venit (3,5% din PIB).

Politica bugetară

Măsuri pe termen mediu

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
- Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2016-2018, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;
- Implementarea programării bugetare multianuale pe proiecte și programe, care va aduce economii importante la buget și va crește gradul de predictibilitate și eficiența cheltuielilor publice.

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2016 sunt în sumă de 252,0 miliarde lei, respectiv 33,8% din PIB, în creștere cu 0,3 puncte procentuale față de anul 2015, iar în anul 2019 acestea ajung la 283,4 miliarde lei, respectiv 31,3 % din PIB, înregistrând o tendință de scădere ca pondere pe orizontul de referință.

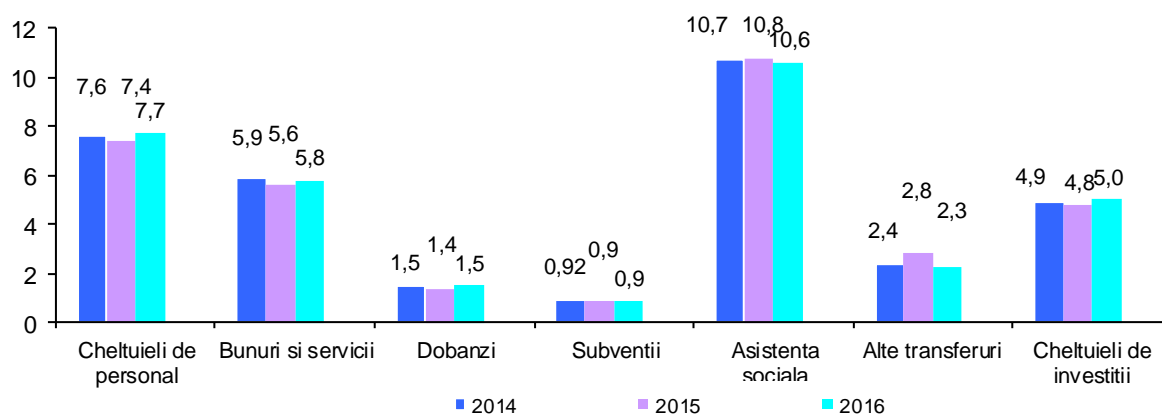
Scăderea ponderii cheltuielilor bugetare în PIB pe termen mediu este rezultatul trendului descendent al cheltuielilor de personal, cheltuielilor cu bunurile și serviciile și a scăderii cheltuielilor cu dobânzile la datoria publică.

La estimarea cheltuielilor au fost luate în calcul măsurile care au fost adoptate atât de către Parlament cât și de către Guvern în anul 2015, care au ca efect în anul 2016 **majorarea cheltuielilor bugetare cu cca. 13 miliarde lei.**

Dintre măsurile cu impact asupra cheltuielilor bugetului general consolidat pe anul 2016, **exemplificăm:** dublarea alocației de stat pentru copii (1,8 miliarde lei), majorarea indemnizațiilor veteranilor de război și ale persoanelor persecutate din motive etnice și politice (0,6 miliarde lei), majorarea cu 25% a salariilor pentru personalul din unitățile sanitare (1,8 miliarde lei), majorarea cu 15% a salariilor pentru personalul din sistemul de învățământ (1,7 miliarde lei), majorarea cu 12% a salariilor pentru personalul din instituțiile publice de subordonare locală (1,3 miliarde lei), majorarea cu 25% a salariilor pentru personalul din sistemul de asistență socială (556 milioane lei) inclusiv a indemnizațiilor persoanelor cu handicap (240,6 milioane lei), majorarea cu 10% a salariilor pentru restul personalului bugetar (3.026 milioane lei), actualizare normă de hrană și echipament pentru militari și polițiști (1 miliard lei), instituire pensii de serviciu pentru grefieri, personal navigant, personal diplomatic și consular, funcționari publici parlamentari (0,3 miliarde lei).

Structura cheltuielilor bugetare are în vedere finanțarea următoarelor cheltuieli după natura lor

Cheltuielile bugetare pe perioada 2014-2016 % in PIB

Cheltuielile de personal

Anvelopa salarială se va încadra în anul 2016 în 57,3 miliarde lei, respectiv 7,67% din PIB și va avea un trend descrescător ca procent din PIB, pe orizontul de referință fiind corelată mai bine cu evoluția productivității muncii.

Cheltuielile cu investițiile

Acestea vor fi de 37,7 miliarde lei în anul 2016, reprezentând 5,0 % din PIB și de 47,2 miliarde lei în anul 2019 cu o pondere în PIB de 5,2 % din PIB, cu tendință de creștere pe orizontul de referință, reflectând o creștere nominală de 9,5 miliarde lei în anul 2019 față de anul 2016.

Cheltuielile cu bunurile și serviciile

Cheltuielile cu bunurile și serviciile în anul 2016 reprezintă 5,8% din PIB în creștere față de anul 2015, având un trend descrescător în perioada următoare, ceea ce denotă o mai bună eficiență a banului public.

Subvențiile

Acestea reprezintă în anul 2016, 0,9% din PIB în scădere pe orizontul de referință, ceea ce arată diminuarea intervenției statului în economie și intensificarea acțiunii regulilor economiei de piață.

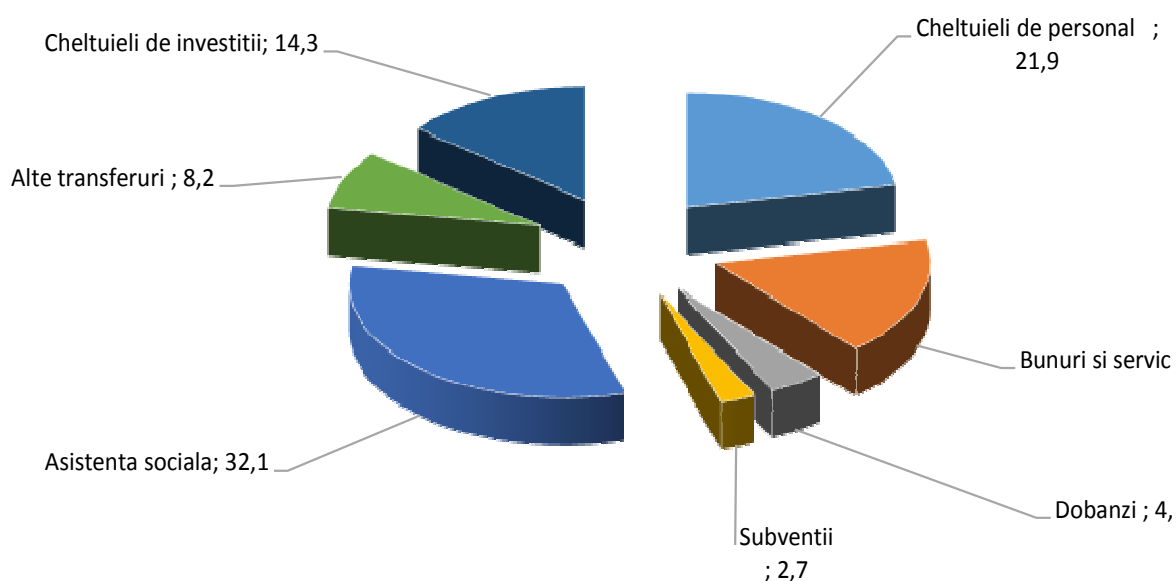
Cheltuielile cu dobânzile

Acestea se situează în anul 2016 la 1,48% din PIB și au o traiectorie în scădere în anii 2018-2019 ajungând la 1,33 % din PIB în anul 2019.

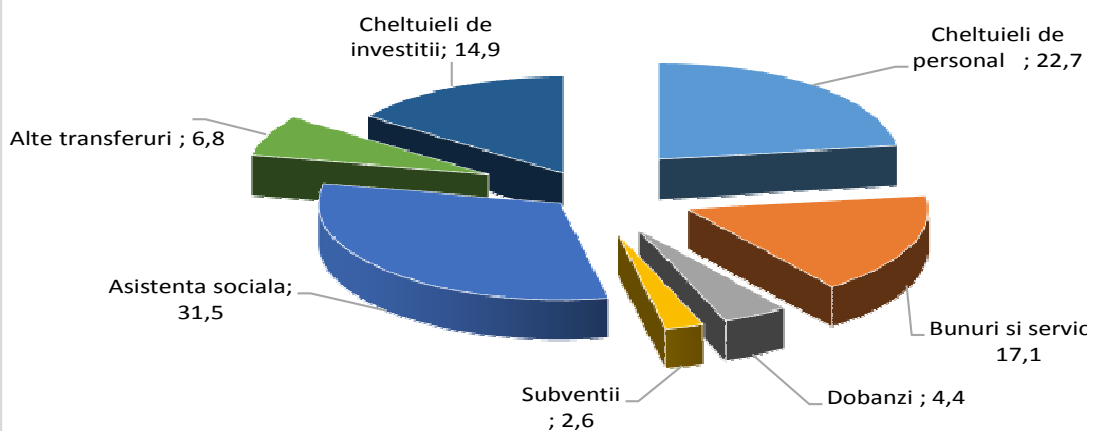
Ponderea cheltuielilor în total cheltuieli bugetare pe anii 2015- 2016				
- milioane lei-				
	2015		2016	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	236.178	100,0	252.031
Cheltuieli de personal	21,9	51.836	22,7	57.253
Bunuri și servicii	16,7	39.389	17,1	43.115
Dobanzi	4,1	9.741	4,4	11.069
Subvenții	2,7	6.295	2,6	6.466
Asistența socială	32,1	75.849	31,5	79.373
Alte transferuri	8,2	19.357	6,8	17.100
Cheltuieli de investiții	14,3	33.711	14,9	37.656

În cadrul cheltuieli bugetare în anul 2016 cele mai mari ponderi se înregistrează la asistență socială 31,5% și cheltuieli de personal 22,7% ca urmare, în principal, a măsurilor de creșteri salariale și protecție socială promovate, urmate de cheltuieli cu bunuri și servicii 17,1% și cheltuieli de investiții cu 14,9%

Ponderea cheltuielilor în total cheltuieli bugetare in anul 2015 (%)

Ponderea cheltuielilor bugetare in total cheltuieli in anul 2016 (%)

4.2. Politica de administrare fiscală

Rezultatele obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală în perioada ianuarie - septembrie 2015 relevă o creștere semnificativă a eficienței și dinamicii activității de administrare fiscală. Astfel, veniturile bugetare totale încasate, în sumă de 146.579,1 mil. lei, au depășit cu 7,8% încasările din perioada similară a anului 2014.

1. Realizările ANAF în perioada ianuarie – septembrie 2015

1.1. Activitatea de colectare a veniturilor

Totalul veniturilor bugetare realizate de Agenția Națională de Administrare Fiscală în primele 9 luni ale anului 2015 au fost de 146.579,1 mil. lei, ceea ce reprezintă o depășire cu 7,8% a nivelului veniturilor realizate în perioada similară a anului 2014.

Veniturile bugetului de stat au fost de 102.882,8 mil. lei; ritmul nominal de creștere înregistrat a fost de 12,0% față de primele nouă luni ale anului 2014. Contribuția cea mai importantă la formarea veniturilor bugetului de stat o aduce TVA, cu o pondere de 41,5%, urmată de impozitul pe venit cu 18,9% și accize cu 18,6%.

În perioada ianuarie - septembrie 2015, la bugetul asigurărilor sociale de stat, veniturile au fost de 26.722,6 mil. lei, înregistrând o scădere cu 8,1% față de aceeași perioadă a anului 2014 (29.089,8 mil. lei); încasările din 2015 la acest buget sunt influențate negativ de creșterea volumului vărsămintelor la Pilonul II de pensii, precum și de reducerea cu 5 p.p. a contribuției datorate de angajator.

Veniturile bugetului Fondului național unic de asigurări de sănătate au fost de 15.724,6 mil. lei, în creștere cu 13,3% comparativ cu primele nouă luni ale anului 2014 (13.873,5 mil. lei).

Comparativ cu perioada ianuarie - septembrie 2014, la bugetul asigurărilor pentru șomaj s-a înregistrat o creștere a veniturilor cu 11,8%, de la 1.117,3 mil. lei în 2014 la 15.724,6 mil. lei.

Prin executare silită, în primele 9 luni ale anului 2015, au fost încasate creanțe fiscale în sumă de 11.582,2 mil. lei, cu 7,7 % mai mult față de aceeași perioadă a anului 2014.

La 30 septembrie 2015, încasările din arieratele recuperabile la bugetele administrate de ANAF au fost în sumă de 21.513,2 mil. lei, reprezentând 46,5% din totalul arieratelor recuperabile, ponderea cea mai mare reprezentând-o încasările din arieratele recuperabile la bugetul de stat (65,4%). Arieratele rămase de recuperat la 30 septembrie 2015 erau în cuantum de 19.557,3 mil. lei, reprezentând 2,8% din PIB.

Costul colectării înregistrat în perioada ianuarie-august 2015 a fost 10.357,4 lei cheltuiți la 1 milion venituri bugetare nete, față de 10.611,0 lei cheltuiți la 1 milion venituri bugetare în aceeași perioadă a anului 2014. Cheltuielile cu personalul la 1 milion lei venituri bugetare nete au scăzut de la 9.536,4 lei în perioada ianuarie-august 2014 la 9.381,3 lei pentru aceeași perioadă a anului 2015.

1.2. Sprijinirea conformării voluntare

Pentru buna colectare a veniturilor bugetare, Agenția Națională de Administrare Fiscală a intensificat o serie de acțiuni care să conducă la creșterea gradului de conformare voluntară atât la declarare cât și la plată.

În anul 2015, A.N.A.F. a extins la nivel național proiectul pilot de reducere a salariilor nedeclarate/subdeclarate, la contribuabilii mijlocii (ce a fost inițial la nivelul regiunilor Ploiești și Brașov). Acest proiect a fost creat în vederea sprijinirii concurenței loiale în mediul de afaceri și a protejării angajaților prin creșterea nivelului de securitate socială. Astfel, în perioada ianuarie-septembrie 2015, au fost finalizate 922 de inspecții fiscale la contribuabili mijlocii, urmare cărora au fost stabilite sume suplimentare (impozit pe venit, contribuții sociale și accesorii aferente) în valoare totală de 771,7 mil. lei.

În perioada ianuarie – septembrie 2015 față de aceeași perioadă a anului 2014, gradul de conformare voluntară la declarare a crescut cu 0,8 p.p. (de la 93,9% la 94,7%), iar gradul de conformare voluntară la plată a scăzut cu 0,1 p.p. (de la 83,7% la 83,6%).

Tot în vederea creșterii gradului de conformare voluntară, în perioada ianuarie 2015 – septembrie 2015 au fost emise un număr total de 30 soluții fiscale individuale anticipate, fiind respinse de la emitere de 4 cereri. Totodată, au fost emise un acord de preț în avans unilateral, 3 acorduri de preț în avans bilaterale, fiind respinse de la emitere un număr de alte 2 acorduri de preț în avans unilaterale.

1.3. Combaterea evaziunii și fraudei fiscale

În perioada ianuarie - septembrie 2015, principalele rezultate obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală pe linia prevenirii și combaterii evaziunii fiscale pot fi sintetizate astfel:

- ◆ au fost efectuate 115.840 inspecții și controale la contribuabili persoane juridice și fizice, urmare cărora au fost atrase la bugetul general consolidat sume suplimentare totale de 14.548,2 mil. lei (cu 46,3% mai mult decât în perioada ianuarie - septembrie 2014) și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 1.985,2 mil. lei (cu 105,5% mai mult decât în perioada ianuarie - septembrie 2015);
- ◆ au fost aplicate 34.109 amenzi contravenționale, în sumă totală de 138,4 mil. lei (cu 20,8% mai mult decât în perioada ianuarie - septembrie 2014) și au fost încasate un număr de 42.163 amenzi, în sumă totală de 143,1 mil. lei (cu 15,6% mai mult decât în perioada ianuarie - septembrie 2014);
- ◆ a fost înaintat organelor abilitate în vederea continuării cercetărilor un număr de 3.336 sesizări pentru un prejudiciu de 11.395,1 mil. lei (cu 31,9% mai mult decât în perioada ianuarie - septembrie 2014);
- ◆ au fost instituite 3.128 măsuri asigurătorii, în valoare de 5.950,1 mil. lei (cu 33,8% mai mult decât în perioada ianuarie - septembrie 2014);
- ◆ valoarea confiscărilor de bunuri și numerar a fost de 174,5 mil. lei (cu 46,7% mai puțin decât în perioada ianuarie - septembrie 2014), incluzând un număr de 63.658.068 bucăți țigarete confiscate.

Activitatea de inspecție fiscală

În perioada ianuarie - septembrie 2015, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege și în deplină concordanță cu obiectivele strategice ale ANAF, de prevenire și combatere a evaziunii fiscale și creștere a gradului de conformare a contribuabililor în ceea ce privește declararea și plata obligațiilor fiscale la bugetul general consolidat al statului, aparatul de inspecție fiscală din ANAF a efectuat un număr de 45.678 verificări (inspecții fiscale, controale inopinate, controale încrucișate, cercetări la fața locului) la contribuabili persoane juridice și fizice, din care 24.545 inspecții fiscale. Astfel, urmare verificărilor efectuate în această perioadă:

- ◆ au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 14.412,9 mil. lei, în creștere cu 46,5% față de aceeași perioadă din anul 2014;
- ◆ au fost aplicate 8.312 amenzi în valoare totală de 17,7 mil. lei, în creștere cu 2,1% față de aceeași perioadă din anul 2014;
- ◆ au fost confiscate bunuri și numerar însumând 19,7 mil. lei;
- ◆ au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 2.542 sesizări, pentru un prejudiciu total de 8.561,2 mil. lei, în creștere cu 24,4% față de aceeași perioadă din anul 2014;

- ◆ au fost instituite 1.817 măsuri asigurătorii în valoare de 4.042,1 mil. lei, în creștere cu 47,6% față de aceeași perioadă din anul 2014;
- ◆ a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 1.985,2 mil. lei, în creștere cu 105,5% față de aceeași perioadă din anul 2014.
- ◆ în cadrul inspecțiilor fiscale ce au vizat verificarea dosarului prețurilor de transfer, au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 143,6 mil. Lei și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 258,7 mil. lei.

Creșterea substanțială a obligațiilor fiscale stabilite suplimentar cât și a prejudiciilor estimate se datorează, în principal, orientării inspecțiilor fiscale către domeniile mari de activitate care prezintă risc fiscal ridicat și a îmbunătățirii selecției contribuabililor pentru control.

ANAF este permanent preocupată de modernizarea activităților de control, având drept scop îndeplinirea obiectivelor strategice privind prevenirea și combaterea faptelor de evaziune fiscală, prin realizarea de controale fiscale de calitate, aplicarea unui tratament fiscal unitar tuturor contribuabililor și respectarea drepturilor acestora, aspecte menite să conducă în final la crearea și menținerea unei relații cu contribuabilii, bazată pe încredere reciprocă și pe respectarea legii.

Rezultatele aferente prețurilor de transfer în perioada de referință au adus la bugetul de stat venituri suplimentare și au creat în continuare premisele pentru venituri fiscale viitoare, prin viitorul impozit pe profit aferent diminuării pierderii fiscale.

Activitatea în domeniul antifraudei fiscale

Misiunea principală asumată a Direcției Generale Antifraudă Fiscală este destructurarea lanțurilor tranzacționale organizate în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale. Acțiunile întreprinse pentru diminuarea evaziunii fiscale au în vedere atât prevenirea și descoperirea, cât și combaterea acestui fenomen.

Cumulat, activitatea DGAF desfășurată în perioada ianuarie – septembrie 2015, se concretizează în sume totale atrase (respectiv, valoarea prejudiciilor aferente actelor de sesizare penală, valoarea amenzilor contravenționale și valoarea estimată a confiscărilor) în valoare totală de 3.000,4 mil. lei (echivalentul a 678,8 mil. EURO), în creștere cu aprox. 48% față de aceeași perioadă a anului anterior.

De menționat că 94% din total sume atrase reprezintă prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală, în timp ce sancțiunile contravenționale (amenzi și confiscări) reprezintă 6%.

Pe linia descoperirii și combaterii evaziunii fiscale, în perioada de referință, la nivelul DGAF au fost înaintate organelor de urmărire penală 643 acte de sesizare pentru un prejudiciu în valoare totală de 2.807,8 mil. lei (echivalentul a 635,3 mil. EURO), valoarea actelor de sesizare cu prejudiciu mai mare de 1 mil. EURO reprezentând 84% în total valoare prejudiciu aferent actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală.

Comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, valoarea prejudiciilor aferente actelor de sesizare a crescut cu aprox. 62,7%.

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale, urmare acțiunilor de control desfășurate au fost aplicate sancțiuni contravenționale în valoare totală de 192,6 mil. lei (echivalentul a 43,6 mil. EURO), reprezentând:

- ◆ 22.721 amenzi contravenționale în valoare totală de 103,5 mil. lei (echivalentul a 23,4 mil. EURO);
- ◆ confiscări de numerar, venituri din activități ilicite și bunuri în valoare totală de 89,1 mil. lei (echivalentul a 20,2 mil. EURO), respectiv:

- ✓ 63,5 mil. lei numerar și venituri obținute în mod ilicit;
- ✓ 25,6 mil. lei bunuri.

Pentru asigurarea recuperării sumelor sustrase de la plata către bugetul consolidat al statului au fost instituite 1.296 măsuri asigurătorii asupra unor active patrimoniale în sumă de 1.897,3 mil. lei, echivalentul a circa 429,2 milioane EUR, în creștere cu aprox. 12% față de aceeași perioadă a anului anterior.

De asemenea, s-a dispus suspendarea activității unui număr de 762 operatori economici. În cazul a 674 agenți economici, suspendarea s-a aplicat pentru abateri de la prevederile legale privind dotarea și utilizarea aparatelor de marcat electronice fiscale (AMEF), după cum urmează:

- ◆ 482 agenți economici pentru neutilizare AMEF;
- ◆ 192 agenți economici pentru nedotare cu AMEF.

Inspectori specializați în combaterea fraudelor au fost detașați în vederea acordării suportului tehnic de specialitate procurorilor în cauzele penale din domeniul economico-financiar, pe tot palierul competențelor profesionale specifice (emiterea de puncte de vedere și opinii de specialitate, efectuarea de verificări fiscale și investigații financiare, realizarea de analize complexe pentru întocmirea de rapoarte de constatare tehnico-științifice).

Activitatea acestora în semestrul I 2015 s-a concretizat în întocmirea unui număr de 1.870 rapoarte de constatare tehnico-științifică cu prejudicii însumând 2.667,5 mil. lei; 1.295 procese - verbale ca urmare a verificărilor efectuate din dispoziția procurorului și 1.013 opinii de specialitate și puncte de vedere formulate la solicitarea procurorului.

Totodată, au fost efectuate 856 investigații financiare în vederea indisponibilizării de bunuri, valoarea totală a sumelor și bunurilor indisponibilizate fiind de 1.179,2 mil. lei.

Activitatea în domeniul vamal

În activitatea de control ulterior au fost derulate, în perioada ianuarie – septembrie 2015, un număr de 87.286 acțiuni de control, fiind constatate un număr total de 3.859 fraude, suma totală fiind de 125,1 mil. lei, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2014, având un număr de 77.752 acțiuni de control, fiind constatate un număr total de 3.681 fraude, suma totală fiind de 90,1 mil. lei.

Echipele de supraveghere și control vamal au întocmit un număr de 3.028 procese verbale de control în perioada ianuarie-septembrie 2015 comparativ cu 3.139 procese verbale de control în ianuarie-septembrie 2014, fiind aplicate amenzi contravenționale în cuantum de 12,9 mil. lei în perioada ianuarie-septembrie 2015 comparativ cu 14,8 mil. lei în aceeași perioadă a anului 2014. Valoarea bunurilor confiscate a fost de 118,9 mil. lei în perioada ianuarie-septembrie 2015 față de 35,7 mil. lei în perioada ianuarie -septembrie 2014. În perioada de referință, perioada ianuarie-septembrie 2015, au fost confiscate 159.170.592 bucăți țigarete și 827.896 litri alcool.

În perioada ianuarie - septembrie 2015, în sistemul electronic al autorității vamale au fost înregistrate 378.660 declarații vamale de import (în creștere cu 3,6% față de aceeași perioadă a anului 2014) , 305.357 declarații vamale de export (în creștere cu 2% față de ianuarie-septembrie 2014) și 442.616 declarații vamale de tranzit (în creștere cu 5,5% față de ianuarie-septembrie 2014), peste 99,9% fiind procesate electronic utilizând sistemul informatic integrat vamal.

În domeniul specific al miscării în regim suspensiv de accize în perioada ianuarie - septembrie 2015 au fost gestionate în aplicația EMCS-RO un număr total de 109.257 documente administrative de însoțire accizabile e-DA (54.333e-DA inițiate și 54.924 e-DA primite) constatându-se o creștere de 7,7 % față de aceeași perioadă a anului 2014 a numărului de e-DA 101.453 (47.599 e-DA inițiate și 53.854 e-DA primite).

Activitatea de verificări fiscale

Programul de îmbunătățire a conformării fiscale a persoanelor fizice cu averi/venituri mari (PFAM), în anul 2015, are la bază următoarele obiective:

- ✓ extinderea programului de verificare a situației fiscale prin utilizarea metodelor indirecte la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal (PFRF);
- ✓ continuarea și dezvoltarea programului de conformare a Persoanelor Fizice cu Averi Mari prin derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării voluntare (programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal) și efectuarea de verificări fiscale pe baza analizei de risc.

Pentru atingerea acestor obiective, în perioada ianuarie – septembrie 2015, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- efectuarea analizei de risc în vederea identificării riscurilor fiscale asociate persoanelor fizice; întocmirea listelor cu propuneri pentru efectuarea verificărilor fiscale prealabile documentare și selectarea persoanelor fizice care vor fi supuse verificării fiscale prealabile documentare în trimestrul II 2015;
- întocmirea și aprobarea programului trimestrial de activitate care a fost transmis serviciilor regionale de verificări fiscale pentru punerea în aplicare și declanșarea verificărilor fiscale prealabile documentare, pentru persoanele fizice selectate;
- continuarea activităților specifice verificării fiscale prealabile documentare
- reluarea Programului de notificare și pentru veniturile din străinătate obținute în anul fiscal 2014, pentru care există obligația de declarare până la data de 25 mai 2015, în scopul asigurării conformării la declarare a veniturilor din străinătate de persoanele fizice care alcătuiesc grupul PFAM; în luna mai 2015 au fost expediate 412 notificări aferente veniturilor obținute în anul fiscal 2014.

Din cele 11 verificări fiscale declanșate în anul 2014, la persoanele fizice din cadrul grupului PFAM pentru care în urma verificărilor fiscale prealabile documentare s-a constatat îndeplinirea condițiilor legale pentru a continua verificarea fiscală, 10 au fost finalizate, pentru 8 cazuri fiind comunicate actele administrative fiscale.

2. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

➤ Politica de administrare fiscală în anul 2016

Combaterea fermă a evaziunii fiscale

Acțiuni prioritare

- dezvoltarea analizei de risc generalizată la nivelul întregii activități de administrare fiscală, în baza informațiilor de natură fiscală despre contribuabili; dezvoltarea aplicațiilor informatice în vederea efectuării de analize ale rezultatelor acțiunilor de inspecție fiscală inițiate ca urmare a analizei de risc, în vederea confirmării criteriilor de risc și a furnizării de informații pentru analize de risc viitoare;
- dezvoltarea programului de conformare fiscală a Persoanelor Fizice cu Risc Fiscal, conform strategiei specifice;
- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a Persoanelor Fizice cu Averi Mari prin efectuarea de verificări fiscale pe baza analizei de risc și derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării voluntare (programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, acțiuni de comunicare în vederea popularizării programelor), conform strategiei specifice;

- întărirea controlului vamal:
 - implementarea și punerea în aplicare a legislației comunitare referitoare la comerțul exterior, nu numai pentru taxele vamale și măsurile de politică comercială, dar și în legătură cu măsuri privind: siguranța și securitatea cetățenilor UE, taxele anti-dumping, protecția mediului și a consumatorilor, politica agricolă comună (PAC).
 - în conformitate cu strategia vamală a Comisiei Europene, autoritatea vamală din România este responsabilă în primul rând de supravegherea comerțului internațional al Comunității, contribuind astfel la un comerț echitabil și deschis, de punere în aplicare a aspectelor externe ale pieței interne, a politicii comerciale comune și a altor politici comunitare comune cu un impact asupra comerțului, precum și de securitatea de ansamblu a lanțului de aprovizionare; la nivel național vor fi instituite măsuri în domeniul vamal care vizează, în special, următoarele aspecte:
 - protejarea intereselor financiare ale Comunității și ale statelor sale membre;
 - protejarea Comunității față de comerțul inechitabil și ilegal și încurajarea activităților economice legitime;
 - asigurarea securității și siguranței Comunității și a rezidenților acesteia, precum și protecția mediului, acolo unde este cazul, în strânsă cooperare cu alte autorități;
 - menținerea unui echilibru adecvat între controalele vamale și facilitarea comerțului legitim.

Îmbunătățirea conformării voluntare

- continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
- dezvoltarea capacității de management al arieratelor în contextul implementării Proiectului de Modernizare a Administrației Fiscale;
- modernizarea instrumentelor de lucru
 - introducerea de sisteme informatice de gestionare a cozilor prin eliberarea automată a numerelor de ordine pentru contribuabili;
 - continuarea implementării standardelor de calitate pentru serviciile furnizate și optimizarea proceselor de activitate;
- continuarea dezvoltării programelor de notificări pentru contribuabilii cu averi mari, pentru mai bună informare a acestora, precum și a altor servicii specifice menite să încurajeze conformarea fiscală;
- elaborarea de studii privind nivelul de satisfacție a contribuabililor privind serviciile de asistență;
- dezvoltarea canalelor de interacțiune cu contribuabilii ;
- îmbunătățirea activităților interne ale structurilor care asigură asistența și îndrumarea contribuabililor.

Creșterea eficienței colectării veniturilor

- implementarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale (RAMP):
 - dezvoltarea instituțională (dezvoltarea funcției de management);
 - îmbunătățirea eficienței operaționale (re tehnologizare și dezvoltare IT);
 - dezvoltarea serviciilor pentru contribuabili.

- implementarea unui sistem IT integrat, unitar, care să reprezinte cea mai bună valoare pentru banii investiți;
- automatizarea și eficientizarea proceselor funcționale ale ANAF, prin utilizarea tehnologiei informațiilor și comunicațiilor, în condițiile reorganizării ANAF ;
- implementarea noului Cod vamal al Uniunii prin elaborarea normelor tehnice naționale de aplicare a noutăților legislative introduse și prin demararea proiectelor de dezvoltare a sistemelor IT prevăzute în legislația comunitară ;
- consolidarea forței de muncă de la nivelul instituției, având în vedere că numărul total al personalului ANAF raportat la numărul de contribuabili administrați se încadrează în media administrațiilor fiscale din alte state europene.

3. Obiective în perioada 2017 - 2018

Combaterea fermă a evaziunii fiscale

Acțiuni prioritare

- dezvoltarea analizei de risc generalizată la nivelul întregii activități de administrare fiscală, în baza informațiilor de natură fiscală despre contribuabili; dezvoltarea aplicațiilor informatice în vederea efectuării de analize ale rezultatelor acțiunilor de inspecție fiscală inițiate ca urmare a analizei de risc, în vederea confirmării criteriilor de risc și a furnizării de informații pentru analize de risc viitoare;
- dezvoltarea programului de conformare fiscală a Persoanelor Fizice cu Risc Fiscal, conform strategiei specifice;
- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a Persoanelor Fizice cu Averi Mari prin efectuarea de verificări fiscale pe baza analizei de risc și derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării voluntare (programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, acțiuni de comunicare în vederea popularizării programelor), conform strategiei specifice;
- întărirea controlului vamal:

□ implementarea și punerea în aplicare a legislației comunitare referitoare la comerțul exterior, nu numai pentru taxele vamale și măsurile de politică comercială, dar și în legătură cu măsuri privind: siguranța și securitatea cetățenilor UE, taxele anti-dumping, protecția mediului și a consumatorilor, politica agricolă comună (PAC).

□ în conformitate cu strategia vamală a Comisiei Europene, autoritatea vamală din România este responsabilă în primul rând de supravegherea comerțului internațional al Comunității, contribuind astfel la un comerț echitabil și deschis, de punere în aplicare a aspectelor externe ale pieței interne, a politicii comerciale comune și a altor politici comunitare comune cu un impact asupra comerțului, precum și de securitatea de ansamblu a lanțului de aprovizionare; la nivel național vor fi instituite măsuri în domeniul vamal care vizează, în special, următoarele aspecte:

- protejarea intereselor financiare ale Comunității și ale statelor sale membre;
- protejarea Comunității față de comerțul inechitabil și ilegal și încurajarea activităților economice legitime;
- asigurarea securității și siguranței Comunității și a rezidenților acesteia, precum și protecția mediului, acolo unde este cazul, în strânsă cooperare cu alte autorități;

- menținerea unui echilibru adecvat între controalele vamale și facilitarea comerțului legitim.

Îmbunătățirea conformării voluntare

- continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
- modernizarea instrumentelor de lucru
 - continuarea implementării standardelor de calitate pentru serviciile furnizate și optimizarea proceselor de activitate.
- încurajarea conformării contribuabililor prin canalele care prezintă cel mai mic cost pentru ANAF (ex. mediu fără hârtie, portalul ANAF etc);
- îmbunătățirea activităților interne ale structurilor care asigură asistența și îndrumarea contribuabililor;
- dezvoltarea canalelor de interacțiune cu contribuabilii;
- continuarea dezvoltării programelor de notificări pentru contribuabilii cu averi mari, pentru mai buna informare a acestora, precum și a altor servicii specifice menite să încurajeze conformarea fiscală;
- elaborarea de studii privind nivelul de satisfacție a contribuabililor privind serviciile de asistență.

Creșterea eficienței colectării veniturilor

- implementarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale (RAMP):
 - dezvoltarea instituțională (dezvoltarea funcției de management);
 - îmbunătățirea eficienței operaționale (re tehnologizare și dezvoltare IT);
 - dezvoltarea serviciilor pentru contribuabili.
- implementarea unui sistem IT integrat, unitar, care să reprezinte cea mai bună valoare pentru banii investiți;
- automatizarea și eficientizarea proceselor funcționale ale ANAF, prin utilizarea tehnologiei informațiilor și comunicațiilor, în condițiile reorganizării ANAF;
- implementarea noului Cod vamal al Uniunii prin elaborarea normelor tehnice naționale de aplicare a noutăților legislative introduse și prin demararea proiectelor de dezvoltare a sistemelor IT prevăzute în legislația comunitară ;
- consolidarea forței de muncă de la nivelul instituției, având în vedere că numărul total al personalului ANAF raportat la numărul de contribuabili administrați se încadrează în media administrațiilor fiscale din alte state europene.

5.1 Politici publice

Politica salarială

Politica salarială pentru anul 2016 este promovată în concordanță cu legislația în vigoare, precum și măsurile fiscale și bugetare ce se vor implementa pe orizontul de referință.

Acțiuni întreprinse

Aplicarea legislației în domeniul salarizării personalului bugetar se va realiza în limita anvelopei salariale stabilite pentru anul 2016 în sumă de 57,3 miliarde lei la nivelul bugetului general consolidat, reprezentând 7,7% din PIB.

Măsuri de politică salarială în anul 2016

Cheltuielile de personal aferente bugetului general consolidat pe anul 2016 cuprind sumele necesare asigurării plății drepturilor salariale astfel cum au fost stabilite prin acte normative adoptate în anul 2015, respectiv:

- majorarea salarială de 25% acordată începând cu luna octombrie pentru personalul din sistemul sanitar;
- majorările salariale aprobate pentru personalul didactic și didactic auxiliar din învățământ: 5% începând cu data de 1 martie 2015, 5% începând cu data de 1 septembrie 2015, respectiv 15% începând cu luna decembrie 2015;
- majorările salariale aprobate pentru personalul nedidactic: 12% începând cu luna august 2015, respectiv 15% începând cu luna decembrie 2015;
- majorarea salarială de până la 12% pentru personalul din cadrul instituțiilor publice locale;
- majorarea salarială de 25% acordată începând cu luna decembrie 2015 pentru personalul din sistemul de asistență socială și 10 % începând cu aceeași lună pentru celelalte categorii de personal din sectorul bugetar care nu a beneficiat de alte majorări salariale în anul 2015.

La Cap. III "Culte" din Anexa II la *Legea-cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, nr.284/2010, cu modificările și completările ulterioare*, este prevăzut numărul maxim de posturi pentru personalul clerical, care se poate majora anual prin legea bugetului de stat.

În acest sens, în proiectul legii bugetului de stat pe anul 2016 s-a introdus art.58 prin care se majorează numărul de posturi pentru personalul clerical angajat în unitățile cultelor recunoscute din România.

Politica în domeniul ocupării forței de muncă

Strategia Guvernului pe acest segment de politică se concentrează pe facilitarea creării de noi locuri de muncă și pe susținerea ocupării și formării profesionale a forței de muncă, cu accent deosebit pe ocuparea în rândul tinerilor, asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați și a condițiilor decente de muncă.

În acest sens, se are în vedere promovarea și creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă în scopul atingerii țintei stabilite pentru anul 2020, 70% rată de ocupare pentru grupa de vârstă 20-64 ani, în concordanță cu Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 și Strategia Europa 2020.

Reformele structurale adoptate pe piața muncii vor fi ghidate de obiectivul general al Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020, respectiv atingerea unui nivel sustenabil de ocupare a forței de muncă susținut de competitivitate economică, coeziune socială și dezvoltare durabilă și de obiectivele specifice și direcțiilor de acțiune prevăzute de aceasta:

1. Creșterea ocupării în rândul tinerilor și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă - direcții de acțiune: 1.1. Diminuarea șomajului în rândul tinerilor și a numărului de tineri din categoria NEETs (care nu sunt nici în ocupare, nici în educație sau formare) și 1.2. Creșterea participării pe piața muncii a persoanelor în vârstă.
2. Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile - direcții de acțiune: 2.1. Reducerea ocupării în agricultura de subzistență și facilitarea relocării acestei resurse umane către activități non-agricole; 2.2. Creșterea participării femeilor pe piața muncii, inclusiv prin măsuri suport de reconciliere a vieții profesionale cu cea de familie; 2.3. Creșterea participării persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile pe piața muncii prin dezvoltarea de măsuri care să combine suportul social cu activarea.
3. Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel înalt de calificare și competențe adaptate la cerințele pieței muncii - direcții de acțiune: 3.1. Sprijinirea adaptabilității și dezvoltării permanente a forței de muncă corelate cu schimbările structurale ale pieței muncii; 3.2. Îmbunătățirea nivelului de competențe al persoanelor șomere și inactive apte de muncă pentru a facilita reintegrarea acestora pe piața muncii;
4. Îmbunătățirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii - direcții de acțiune: 4.1. Consolidarea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii și 4.2. Consolidarea dialogului social la toate nivelurile pentru a facilita adoptarea, implementarea și respectarea politicilor cu impact pe piața muncii.

Protecția socială pasivă va continua să fie acordată persoanelor care se confruntă cu riscul de șomaj în baza contribuțiilor lor anterioare în conformitate cu Legea nr.76/2002, precum și celor care urmează să fie disponibilizate prin concedieri colective, efectuate pe baza Planurilor de disponibilizare, potrivit OUG nr.36/2013, privind aplicarea în perioada 2013 - 2018 a unor măsuri de protecție socială acordată persoanelor disponibilizate prin concedieri

colective efectuate în baza planurilor de disponibilizare, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, este în pregătire a doua etapa a Planului de Implementare a Garanției pentru Tineret 2016-2020, cadru strategic care va cuprinde reforme și inițiative ce vor viza ca toți tinerii sub vârsta de 25 de ani să primească o ofertă de calitate de obținere a unui loc de muncă, de continuare a educației, de intrare în ucenicie sau de a efectua un stagiu.

Politica în domeniul pensiilor

Reforma sistemului public de pensii, introdusă prin Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare este în plin proces de implementare și are ca obiectiv principal *sustenabilitatea și creșterea bugetelor sistemelor, schemelor de pensii cu accent pe sistemul public.*

Obiective și măsuri de implementat:

- egalizarea vârstelor standard de pensionare pentru femei și bărbați la 65 ani;
- asigurarea sustenabilității sistemului public de pensii pe termen mediu și lung;
- armonizarea criteriilor medicale pentru evaluarea invalidității și dizabilității;

Direcții de acțiune - măsuri de implementare

1. Majorarea anuală a valorii punctului de pensie cu 100% rata inflației, la care se adaugă 50% creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat:
 - majorarea cu 5% a valorii punctului de pensie în anul 2016, respectiv 871,7 lei;
2. Asigurarea accesului unui număr cât mai mare de beneficiari ai sistemului public de pensii la tratament balnear.
3. Creșterea numărului de contribuabili la sistemul unitar de pensii publice cu cei care realizează venituri din agricultură.
4. Finanțarea cheltuielilor necesare pentru dezvoltarea aplicațiilor informatice de evidență financiar-contabilă, de management a resurselor umane
5. Creșterea gradului de satisfacție al beneficiarilor prin asigurarea unei bune funcționări a sistemului public de pensii și a asigurării protecției datelor:
 - dezvoltarea unui sistem integrat și interconectat de gestiune a bazelor de date relaționale pentru a asigura o performanță ridicată a activității;
 - trecerea de la o arhitectură distribuită a sistemului informatic al CNPP, la o arhitectură centralizată, și asigurarea hardware-ului necesar pentru funcționalități tip "disaster recovery".

Politica în domeniul asistenței sociale

În domeniul asistenței sociale se are în vedere modernizarea sistemelor de asistență socială pentru promovarea incluziunii sociale în România în rândul copiilor marginalizați; promovarea drepturilor copiilor pe pachetele integrate de servicii sociale; monitorizare și evaluare a situației existente, a rezultatelor finanțării programelor derulate cu Banca Mondială, Comisia Europeană și UNICEF prin promovarea parteneriatului public-privat și consultarea actorilor sociali.

Principalele obiective urmărite sunt:

1. Continuarea reformei sistemului de beneficii sociale pentru a-l transforma în unul eficient, echilibrat și flexibil, corelat cu măsuri active, care să asigure prevenirea și combaterea riscurilor sau situațiilor ce pot conduce la excluziune socială;
2. Dezvoltarea cadrului legal pentru realizarea unui sistem național, sustenabil, de servicii sociale eficiente și de calitate, adaptate la nevoile diferitelor categorii de persoane aflate în situații de dificultate;
3. Promovarea politicilor publice destinate asistenței sociale a persoanelor vârstnice în contextul procesului accelerat de îmbătrânire demografică;
4. Dezvoltarea capacității instituționale în scopul asigurării controalelor sistematice, evaluării, analizei și prognozei indicatorilor din domeniul asistenței sociale și incluziunii sociale, precum și în scopul realizării planificării strategice și stabilirii celor mai eficiente politici și programe în domeniu;
5. Creșterea performanței sistemului de asistență socială prin promovarea competenței și calității personalului angajat în sistem.

Politica în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale

În perioada 2016-2019 este prioritară implementarea Politicii Agricole Comune 2014-2020, respectiv a următoarelor forme de sprijin:

Ajutoarele naționale tranzitorii (ANT) acordate de la bugetul de stat în sectoare care au beneficiat de plăți naționale directe complementare în 2013

- în sectorul vegetal, se acordă pe suprafață, decuplat de producție, astfel:
 - ANT1, în cuantum fix pe hectar, pentru următoarele culturi amplasate pe teren arabil: cereale, culturi proteice, plante industriale, rădăcinoase, cartofi, legume, căpșuni, pepeni, flori și plante ornamentale, plante de nutreț, loturi semincere, alte culturi pe teren arabil;
 - ANT2 în pentru fibră
 - ANT3 cânepă pentru fibră
 - ANT4 tutun
 - ANT5 hamei
 - ANT6 sfeclă de zahăr
- în sectorul zootehnic, se acordă fermierilor crescători de animale din

	speciile bovine, ovine/caprine, pentru următoarele scheme:
	- ANT lapte
	- ANT carne
	- ANT ovine/caprine
Programul național de sprijin în sectorul vitivinicol 2014-2018 finanțat din FEGA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole ➤ Asigurarea recoltei ➤ Promovarea vinurilor ➤ Investiții, altele decât cele finanțate prin PNDR ➤ Distilarea subproduselor
Programul național apicol 2014-2016	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Achiziționarea de medicamente și funduri de stupi pentru control ➤ Achiziționarea de măști, roiuri de faguri, familii de albine și a medicamentelor necesare pentru tratarea acestora ➤ Achiziționarea de stupi utilizați conform tehnologiei apicole ➤ Decontarea setului de bază de analize fizico-chimice care să ateste calitatea mierii.
Programul fructe în școli	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Educarea copiilor cu privire la obiceiuri alimentare sănătoase, la consumul de fructe și legume proaspete, în scopul atenuării și evitării diferitelor afecțiuni cauzate de o alimentație neadecvată ➤ Apropierea copiilor de mediul rural, de fermieri, de originea produselor agricole
Programul de informare și promovare a produselor agricole pe piața internă și țări terțe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Creșterea consumului de produse agricole de origine comunitară ➤ Îmbunătățirea imaginii produselor agricole comunitare în rândul consumatorilor ➤ Informarea și educarea consumatorilor privind caracteristicile intrinsece ale produselor sau grupelor de produse agricole comunitare
Subvenționarea prețului la motorina utilizată în agricultură	<ul style="list-style-type: none"> ➤ În sectoarele vegetal, zootehnic și îmbunătățiri funciare, în perioada 2016-2018 se preconizează continuarea aplicării schemei, conform prevederilor Regulamentului (UE) nr.651/2014 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă
Schema de ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Plata serviciilor de întocmire și menținere a registrului genealogic ➤ Plata serviciilor de determinare a calității genetice a raselor de animale din speciile taurine, bubaline, ovine, caprine, porcine și ecvidee
Ajutoare de minimis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potrivit prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul agricol, în limitele plafoanelor stabilite la art. 3 alin. (2) și (3) a acestui act normativ
Program național de monitorizare sol-teren	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Programul privind elaborarea de studii pedologice și agrochimice pentru perioada 2012-2021 ➤ Sistemul județean de monitorizare sol-teren pentru agricultură și completarea bazei de date la nivel județean ➤ Studiile pedologice executate înainte de 2002, pentru trecerea lucrărilor în sistemul electronic a bazei de date

În ceea ce privește viitoarea perioadă de programare 2014-2020, **Agencia de Plăți și Intervenții în Agricultură** are în vedere, permanent, elaborarea/actualizarea actelor legislative necesare pentru transpunerea noilor prevederi comunitare, astfel cum au fost aprobate de Comisia Europeană.

Principalul obiectiv al Agentiei este de a asigura o bună gestionare a fondurilor europene și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protecție a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

În România subvenția la hectar plătită din bugetul Uniunii Europene va ajunge în 2019 la o medie de 196 euro (față de 139 euro în 2013)

Sectorul pomicol din România reprezintă una dintre priorități pentru perioada 2014-2020, suma totală alocată pentru reabilitarea livezilor și înființarea altora noi fiind 198 milioane euro.

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR 2014-2020:

- PDR 1 "Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale";
- PDR 2: "Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor"
- PDR 3: "Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură";
- PDR 4: "Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură";
- PDR 5: "Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic" ;
- PDR 6: "Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale".

Măsuri întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020

- Realizarea unei baze de date cu prețuri de referință pentru activele fizice achiziționate prin proiect;
- Acordarea plăților în avans la beneficiarii publici pe baza unei singure achiziții publice;
- Utilizarea costurilor simplificate pentru înființare și recoversie plantații pomicole și viță de vie și infrastructura rutieră în mediul rural;
- Utilizarea studiilor privind potențialul economic și agricol pentru fundamentarea sprijinului financiar acordat prin PNDR 2014-2020;
- Simplificarea procedurilor de lucru la nivelul AFIR pentru procesarea cu celeritate a cererilor de plată ale beneficiarilor;

- Depunerea on-line a proiectelor (disponibilă gradual pentru majoritatea măsurilor) și a ofertelor de licitație;
- Limitarea la minim a documentelor solicitate la depunerea proiectelor;
- Punerea la dispoziția beneficiarilor a proiectelor model pentru finanțarea anumitor tipuri de investiții realizate prin PNDR 2014-2020;
- Diminuarea numărului de controale pe teren;
- Adoptarea de documente standardizate de atribuire pentru beneficiarii publici;
- Organizare de întâlniri cu actori relevanți cu scop consultativ asupra măsurilor FEADR 2014-2020.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale derulează în perioada 2015-2018, **Planul sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe anii 2015-2018, "Agricultură și Dezvoltare Rurală - ADER 2020"**.

Scopul Planului sectorial ADER 2020 este să ofere soluții adaptate condițiilor agro-ecologice regionale specifice, care să corespundă stadiului actual de dezvoltare rurală a României.

În contextul schimbărilor climatice vor trebui găsite soluțiile inovative de adaptare a tehnicilor și tehnologiilor de cultură și de creștere a animalelor, astfel ca exploatarea agricolă să poată contribui la creșterea ponderii agriculturii în valoarea produsului intern brut.

De asemenea, este imperios necesar să se găsească soluții viabile de conservare și de exploatare durabilă a resurselor agricole ale României (sol, apă, resurse genetice vegetale, resurse genetice animale, forță de muncă, resurse financiare).

Mobilizarea eforturilor cercetării agricole, în sensul orientării acesteia spre rezolvarea provocărilor la care este supusă societatea românească din cauza fenomenului de globalizare a economiei mondiale și a schimbărilor climatice, impune o abordare nouă a tematicilor de cercetare din cadrul proiectelor de tip sectorial.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale derulează în perioada 2016-2020, **Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații (PNI)**

În contextul schimbărilor climatice, pentru prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de secetă, PNI are ca obiectiv creșterea randamentului infrastructurii principale de irigații aparținând domeniului public al statului.

Implementarea PNI va conduce la îmbunătățirea performanței economice a fermelor, în special a celor mici și mijlocii, inclusiv de irigare a acestora, asigurarea unei producții alimentare viabile în România și va contribui la creșterea economică în zonele rurale.

Reabilitarea infrastructurii de îmbunătățiri funciare reprezintă o componentă strategică pentru dezvoltarea durabilă la nivel național, care contribuie la conservarea durabilă a patrimoniului natural.

Obiectivele de irigații care vor fi supuse acțiunii de reabilitare în cadrul PNI sunt: prize, stații de pompare de bază, inclusiv cele reversibile, stații de repompare, canale și conducte de aducțiune și distribuție a apei pentru irigații până la stațiile de pompare de punere sub presiune.

Politica în domeniul transporturilor și infrastructurii

În domeniul infrastructurii de transport **politica** propusă pentru

Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T);

perioada 2016-2019
va avea în vedere:

Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale;

Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea sustenabilă la nivel regional și local.

Alocarea resurselor
financiare în domeniul
infrastructurii de
transport va fi
focalizată, în principal,
pentru:

Construcția de autostrăzi/drumuri expres pe TEN-T;

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T, prin finalizarea secțiunilor lipsă aferente coridoarelor pe TEN-T CORE, incluzând și acțiuni de creștere a calității serviciilor de transport feroviar;

Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și canale navigabile;

Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii porturilor maritime și fluviale;

Modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri naționale, inclusiv prin construcția de variante de ocolire pentru municipiile reședință de județ;

Modernizarea infrastructurii legăturilor transfrontaliere, inclusiv prin îmbunătățirea calității serviciilor de transport feroviar și achiziția/modernizarea de material rulant;

Modernizarea infrastructurii de transport feroviar și conectarea la TEN-T, inclusiv prin achiziția de sisteme și echipamente pentru fluidizarea traficului;

Investiții în infrastructura portuară situată în afara TEN-T;

Investiții în infrastructura aeroportuară;

Dezvoltarea infrastructurii în terminalele intermodale și modernizarea echipamentelor de transfer intermodal pentru reducerea blocajelor la transferul intermodal;

Îmbunătățirea siguranței traficului și securității transporturilor pentru toate modurile de transport;

Achiziționarea de echipamente și utilizare pentru dezapezire.

În procesul de alocare a resurselor financiare necesare construcției infrastructurii de transport Ministerul Transporturilor va avea **aceeași abordare** de implementare a unei *politici de atragere masivă a fondurilor europene nerambursabile, de creștere progresivă a participării utilizatorilor la finanțarea infrastructurilor, de încurajare a participării sectorului privat prin aranjamente de tip parteneriat public-privat, de raționalizare a programului de investiții publice.*

**Master Planul General
de Transport (MPGT)**

Prevede condițiile de realizare a unui sistem eficient de transporturi care să fie durabil, flexibil și sigur, fiind recunoscut drept premisă esențială pentru succesul dezvoltării economice în România.

Furnizează elementele necesare pentru prioritizarea investițiilor în domeniul transportului, pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, naval, aerian, multimodal), pe baza unei analize multicriteriale și totodată, evidențiindu-se alocările de fonduri necesare pe programe europene pentru perioada 2014-2020.

Fundamentează dezvoltarea transporturilor prin implementarea secțiunii corespunzătoare din Programul Operațional Infrastructură

Mare pentru perioada programată 2014–2020 și susține alte decizii necesare pentru planificarea optimă a investițiilor în infrastructura de transport.

Politica în domeniul educației

Atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 și a noilor strategii naționale sectoriale în domeniul educației și formării profesionale creează premisele necesare pentru creșterea competitivității și coeziunii sociale. Principalele orientări strategice ale Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (MENCS) au în vedere atât dezvoltarea personală și integrarea socială, cât și o mai bună corelare a învățământului cu cerințele angajatorilor. În acest context, țintele 2020 asumate de România sunt următoarele:

- procentul celor care părăsesc timpuriu școala să fie sub 11,3%;
- cel puțin 26,7% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani să aibă finalizate studiile terțiare;
- cel puțin 10% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani să participe la învățarea pe tot parcursul vieții.

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

I. Învățământ preuniversitar

1. Asigurarea accesului egal și a participării la educație pentru fiecare copil din România

- Susținerea serviciilor privind educația timpurie;
- Încurajarea participării școlare a copiilor aparținând grupurilor vulnerabile prin programele: „Bani de Liceu”, „Euro 200”, „Cornul și Laptele”, „Burse pentru învățământul profesional”, „Asigurarea navetei elevilor”, „Rechizite școlare”, „Microbuze școlare”, „Mierea de albine”, „Fructele de consum” precum și prin programele de tip „A doua șansă” și „Școala după școală”;
- Dezvoltarea activităților de consiliere și orientare profesională;
- Susținerea elevilor cu dizabilități - acces la educația de bază și la nivelurile superioare.

2. Asigurarea calității la toate nivelurile de educație și formare profesională

- Elaborarea de planuri și programe școlare noi și asigurarea de manuale corespunzătoare, inclusiv digitale; realizarea de evaluări relevante, creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat;
- Încheierea evaluării periodice a tuturor unităților de învățământ;
- Susținerea programelor privind formarea inițială și continuă a personalului;
- Susținerea Inspecției Școlare; îndrumarea și consilierea cadrelor didactice;
- Creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice;
- Stimularea inovării și creativității, inclusiv a spiritului antreprenorial; susținerea elevilor capabili de inovare și creație.

3. Dezvoltarea învățământului profesional și

- Realizarea de analize și studii privind cererea și oferta pe piața muncii precum și pentru inserția absolvenților;
- Stimularea parteneriatului public-privat;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<p><i>tehnic</i></p> <p><i>4. Asigurarea și modernizarea bazei materiale a învățământului preuniversitar; utilizarea noilor tehnologii</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea de programe de calificare/ formare continuă, în funcție de nevoile înregistrate pe piața muncii. • Finalizarea unor obiective de investiții în infrastructură; • Obținerea autorizațiilor sanitare de către toate unitățile de învățământ; • Asigurarea accesului la Internet pentru toate unitățile de învățământ; • Dotarea cu mobilier, echipamente și mijloace didactice moderne; • Susținerea proiectelor și programelor privind mobilitățile; • Modernizarea procesului de predare-învățare cu ajutorul TIC; • Dotarea bibliotecilor școlare, construirea Platformei de E-learning, bibliotecilor online și a infrastructurii digitale de conținuturi.
<p><i>5. Finanțarea corespunzătoare a sistemului de educație și formare profesională</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea cofinanțării pentru derularea proiectelor finanțate din fonduri europene; • Operaționalizarea completă a Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România; • Asigurarea activităților de monitorizare/evaluare/consiliere și control/audit.
<p><i>6. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea și dezvoltarea de Centre Comunitare de Învățare Permanentă; • Dezvoltarea de programe de recalificare/ formare continuă, în funcție de nevoile angajatorilor; • Elaborarea/actualizarea standardelor ocupaționale și calificărilor profesionale în concordanță cu noul Cadru Național al Calificărilor.
<p>II. Învățământ superior</p>	
<p><i>1. Îmbunătățirea accesului și a participării</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Acordarea de burse pentru tinerii care provin din grupuri defavorizate; • Facilitarea tranziției de la învățământul secundar la cel terțiar în vederea creșterii ratei de participare a studenților în învățământul terțiar; • Îmbunătățirea capacităților de cazare a studenților; • Creșterea participării adulților, la învățământul terțiar, pe rute non-tradiționale; • Susținerea Proiectului <i>Romanian Secondary Education</i>.
<p><i>2. Asigurarea calității și creșterea competitivității universităților românești</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Clasificarea universităților și ierarhizarea programelor de studii; • Dotarea laboratoarelor de licență/specialitate; • Realizarea unei finanțări bazate pe criterii de performanță; • Întărirea criteriilor și îmbunătățirea standardelor de asigurare a calității - astfel încât să se respecte principiul <i>dezvoltare bazată pe performanță</i>; • Implicarea universităților în elaborarea politicilor și strategiilor sectoriale.
<p><i>3. Asigurarea autonomiei învățământului superior și a cercetării universitare</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea libertății comunității academice de a gestiona propriile programe de studii, și conținuturi de învățare/cercetare, precum și întărirea capacității de administrare privind structura și funcționarea internă; • Modernizarea managementului instituțiilor de învățământ superior; implicarea mai activă a stakeholderilor;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<p>4. <i>Corelarea programelor de studii universitare cu nevoile pieței muncii</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Implicarea activă a instituțiilor de învățământ superior în mediul economic regional și național. • Centrarea programelor de studii pe dobândirea unor calificări relevante pe piața muncii; • Multiplicarea stagiilor de practică de specialitate/internship; • Dezvoltarea de programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă; • Implementarea de proiecte comune între universități, companii private, agenții de stat; • Dezvoltarea și implementarea de instrumente pentru urmărirea parcursului educațional al tinerilor și a angajabilității absolvenților de studii superioare.
<p>Dezvoltarea dimensiunii europene și internaționale a învățământului românesc</p>	
<p>1. <i>Întărirea cooperării europene și internaționale</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea și dezvoltarea cooperării europene și internaționale în domeniul educației; consolidarea relațiilor bilaterale cu statele membre ale UE, cele din Spațiul Economic European și cu statele terțe; • Asumarea unui rol activ în cadrul inițiativelor regionale ale Uniunii Europene: Strategia pentru Regiunea Dunării, UE – Asia, UE - America Latină și Caraibe, Parteneriatul estic, America de Nord și Africa etc.
<p>2. <i>Sprijinirea comunităților românești din afara României</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea programelor de acordare de burse și a predării „Cursului de limbă, cultură și civilizație românească în școli din State Membre; • Atragerea unui număr cât mai mare de studenți străini care să studieze în instituții de învățământ superior din România.

Politica în domeniul cercetării

În contextul generat de *Strategia Europa 2020* și de elaborare a noii strategii naționale de cercetare 2014-2020, angajamentele asumate de România pentru 2020, conform *Programului Național de Reformă*, sunt următoarele:

- România să atingă media UE 27 la *indicatorul agregat al inovării* - „*Summary Innovation Index*”;
- Investiția în cercetare, din fonduri publice, să atingă 1% din produsul intern brut (PIB) (indicator relevant pentru intensitatea cercetării, urmărit la nivelul UE);
- Investiția în cercetare, din partea întreprinderilor, să atingă 1% PIB.

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<p>1. <i>Creșterea performanțelor sistemului CD&I național</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea de investiții în infrastructura de cercetare de interes pan-european, active în și prin instituții din România, deja incluse sau în curs de a fi incluse pe lista „European Strategy Forum on Research Infrastructures” (ESFRI), precum: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Instalația de lasere „Extreme Light Infrastructure” (ELI – NP);

2. Creșterea competitivității economice

➤ Centrul de studii avansate Dunăre - Delta Dunării – Marea Neagră, componentă a Strategia UE pentru regiunea Dunării - „EU Strategy for the Danube Region”.

- Susținerea specializărilor inteligente, care presupun definirea și consolidarea unor domenii de competență ridicată: bioeconomia, tehnologia informației și a comunicațiilor, spațiu și securitate, energie, mediu și schimbări climatice, eco-nano-tehnologii și materiale avansate;
- Alocarea de resurse în domenii cu relevanță publică specifică, în care cercetarea și dezvoltarea tehnologica răspund unor nevoi sociale concrete și presante: sănătate, patrimoniu și identitate culturală, tehnologii noi și emergente, cercetarea fundamentală rămâne prioritară în cadrul SN 2020.

3. Accentuarea dimensiunii internaționale a programelor CD&I.

- Consolidarea relațiilor în cadrul CERN (Organisation européenne pour la recherche nucléaire), FAIR(Facility for Antiproton and ION Research), ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor), ESA (European Space Agency);
- Consolidarea participării la Spațiul European de Cercetare (ERA).

Politica în domeniul sănătății

Unul dintre obiectivele fundamentale pe care și le asumă și promovează Guvernul României este continuarea reformei sectorului de sănătate prin implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2014-2020. Acesta presupune o serie de reforme în sistemul public de asistență medicală, esențiale pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației, creșterea calității și eficienței serviciilor de sănătate și îmbunătățirea accesului populației la îngrijirile de sănătate. Politicile se vor reflecta în creșterea speranței de viață, reducerea poverii îmbolnăvirilor, dizabilității și a deceselor premature și, implicit, în creșterea calității vieții.

I. SĂNĂTATE PUBLICĂ

Măsurile aferente acestora vizează:

- Îmbunătățirea sănătății mamei și copilului
- Combaterea dublei poveri a bolii în populație prin:
 - Controlul eficace al epidemiilor și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv cu accent pe bolile transmisibile cu povară relativ mare în populația din România
 - Reducerea poverii prin boli netransmisibile evitabile, inclusiv intervenții privind patologii cronice istoric neglijate (cancer, boli cardiovasculare, diabet, sănătatea mintală, boli rare)
- Sănătatea în relație cu mediul
- Conștientizarea și educarea populației privind soluțiile eficace cu caracter preventiv (primar, secundar sau terțiar)

Directiile principale de actiune presupun:

- Reducerea incidentei bolilor netransmisibile care constituie actualmente cauzele majore de morbiditate, dizabilitate și mortalitate - boli cardiovasculare și cerebrovasculare, cancere, bolile sistemului digestiv, aparatului respirator, diabet. Acest obiectiv va fi atins prin măsuri precum:
 - evaluarea riscurilor și supravegherea activă a populației prin servicii de prevenție;
 - depistarea în faze incipiente de boală și intervenții de screening organizat;
 - extinderea și diversificarea serviciilor care pot fi oferite la nivelul medicinei de familie și de specialitate;
 - asigurarea accesului la proceduri de diagnostic și tratament în domeniul cardiologiei intervenționale, chirurgiei cardiovasculare și chirurgiei;
 - dezvoltarea de centre pentru diagnostic și tratament ambulatoriu, incluzând centre de screening pentru cancer;
 - dezvoltarea/îmbunătățirea rețelei de screening pentru cancer, prin crearea de centre suplimentare de screening pentru cancer, achiziționarea a trei unități mobile pentru screeningul cancerului și îmbunătățirea capacității tehnice a laboratoarelor regionale de patologie și citologie;
- Reducerea mortalității și morbidității cauzate de bolile transmisibile, a impactului lor pentru individ și societate, iar pe termen lung diminuarea semnificativă a incidentei lor. Astfel, se are în vedere:
 - menținerea unor rate adecvate de depistare și de succes terapeutic pentru tuberculoză;
 - tratarea ca prioritate de sănătate publică a hepatitei B și C, prin acțiunea coordonată și unitară în acest domeniu;
 - menținerea pentru România a profilului de țară cu incidență redusă a HIV prin măsuri comprehensive de prevenire și reducere a riscurilor.
- Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a femeii și copilului, inclusiv pentru grupuri dezavantajate și vulnerabile – intervenții pentru prevenirea malnutriției, obezității, a deceselor neonatale prin creșterea accesului la îngrijiri adecvate; servicii de planificare familială;
- Sănătatea mintală - îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu tulburări psihice prin asigurarea accesului acestora la terapii medico-psihologice; depistarea consumului de substanțe psihoactive;
- Bolile rare - îmbunătățirea calității îngrijirii pacientului cu asemenea afecțiuni pe tot lanțul de îngrijiri și asigurarea accesului la terapia specifică.

II. SERVICIILE DE SĂNĂTATE

Restructurarea sistemului serviciilor de sănătate este prevăzută pe niveluri de îngrijiri, promovând descentralizarea și regionalizarea asistenței medicale, analizând după caz soluția optimă pentru fiecare componentă, dezvoltarea de servicii de sănătate de bază, accesibile tuturor, de calitate și cost-eficace, cu accent pe prevenție și promovare a unui stil de viață sănătos, și reorganizarea serviciilor spitalicești, punând bazele unui sistem de sănătate care să răspundă echitabil nevoilor de sănătate ale populației și în special ale grupurilor vulnerabile.

Obiectivele generale, obiectivele specifice și măsurile aferente ariei strategice servicii de sănătate își propun:

- Consolidarea rețelei de servicii de asistență medicală comunitară destinate grupurilor vulnerabile
- Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară
- Consolidarea calității și eficacității serviciilor furnizate în ambulatorul de specialitate
- Creșterea gradului de siguranță a populației prin consolidarea sistemului integrat de urgență și asigurarea accesibilității la asistența medicală de urgență adecvată în mod echitabil
- Regionalizarea/concentrarea asistenței medicale spitalicești și crearea de rețele regionale de referință cu spitale și laboratoare de diferite grade de competență interconectate cu sectorul de asistență primară și ambulatorie de specialitate.
- Creșterea accesului la servicii de reabilitare, paliative și de îngrijiri pe termen lung

Măsurile în domeniul serviciilor de sănătate au în vedere:

- Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară, incluzând creșterea ponderii serviciilor de prevenție primară, secundară și terțiară, diagnostic precoce și tratament, monitorizarea pacientului cronic (HTA, diabet) în comunitate;
- Extinderea serviciilor acordate în ambulatoriul de specialitate și creșterea numărului cazurilor rezolvate la acest nivel, concomitent cu scăderea numărului de cazuri de spitalizare continuă;
- Implementarea îngrijirilor de zi și a procedurilor/chirurgiei în ambulatoriu;
- Implementarea de centre de sănătate multifuncționale în zone izolate, slab deservite;
- Crearea unor noi secții de îngrijiri paliative în spitale, de ambulatorii pentru acest tip de îngrijiri, precum și a unor echipe de îngrijiri la domiciliu
- Reevaluarea spitalelor existente, revizuirea criteriilor de clasificare și reorganizarea pe nivele de competență, care să includă criteriile pentru îngrijirea integrată a pacientului critic și a cazurilor complexe;
- Plasarea în centrul rețelei de spitale a spitalelor regionale de urgență cu înalt nivel de performanță, cărora li se adaugă spitalele zonale, completat de restul spitalelor județene de urgență și a celor din Municipiul București, precum și institutele de specialitate;
- Înlocuirea ofertei de servicii spitalicești neperformante cu servicii ambulatorii și servicii de lungă durată sigure și de calitate, precum și reorganizarea spitalelor neperformante în centre pentru diagnostic și tratament ambulatoriu;
- Completarea actualei clasificări a spitalelor pentru a defini și spitalele care furnizează servicii de reabilitare, recuperare sau spitalizare de lungă durată;
- Redefinirea rolului spitalului în sistemul de sănătate, prin ajustări substanțiale ale modului în care serviciile sunt organizate, administrate și finanțate;
- Comasarea serviciilor și reducerea numărului de spitale cu o singură specialitate (BIRD);
- Îmbunătățirea calității îngrijirilor medicale în spitalele care

funcționează într-o locație compusă din mai multe clădiri prin mutarea acestora într-o singură clădire cu platforme integrate de diagnostic și intervenție;

- Îmbunătățirea unor servicii medicale selectate, prin reabilitarea/crearea și furnizarea de echipamente medicale și de alt tip pentru săli de operație, unitați de terapie intensive, unitați pentru arși, unitați de radioterapie, servicii de urgență și servicii de diagnostic (imagistică medicală);
- Consolidarea sistemului integrat de urgență și continuarea dezvoltării acestuia prin programe multianuale de dotare pentru serviciile de ambulanță și SMURD, reabilitarea și dotarea adecvata a unităților și compartimentelor de primiri urgențe;
- Extinderea sistemului de telemedicină între prespital și spital, precum și între unitățile și compartimentele de primiri urgențe, la care se pot adauga și centrele de permanență.

La nivelul **Casei Naționale de Asigurări de Sănătate** în anul 2016 se vor derula următoarele proiecte:

Obiectiv:

Îmbunătățirea controlului și reducerea birocrăției din sistem.

Proiecte

Proiecte IT

1. Bilete de trimitere electronice către ambulatoriu clinic/paraclinic și spital
2. Formulare concedii medicale electronice
3. Extinderea DES pentru furnizorii de servicii medicale paraclinice și dispozitive medicale

Obiective:

Îmbunătățirea mecanismelor de decontare pentru ambulatoriul clinic și unități sanitare cu paturi

Proiecte Servicii
medicale

Dezvoltarea ambulatoriilor de specialitate, în special în mediul rural

Recunoașterea competenței profesionale pentru asistența medicală ambulatorie de specialitate

Reducerea migrației medicilor

Revizuirea mecanismelor de plată pentru servicii medicale spitalicești

Obiective:

Proiecte Programe
Naționale de
Sănătate

Asigurarea accesului asiguraților la medicamente inovative
asigurarea serviciilor de radioterapie având în vedere ghidurile terapeutice, cu implicații în reducerea cheltuielilor decontate pentru servicii de radioterapie în celelalte state membre UE
Creșterea eficienței programului de hemofilie

5.2. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUAT), estimat pe anul 2016, este rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale sau integral din venituri proprii, bugetului împrumuturilor externe și interne și a bugetului fondurilor externe nerambursabile și reflectă dimensiunea efortului financiar public al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2016.

Veniturile bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, pe anul 2016, se estimează la 66.517,0 milioane lei, reprezentând 8,9% din produsul intern brut, iar în cadrul acestora, veniturile totale ale bugetelor locale se estimează la 57.094,6 milioane lei, reprezentând 7,6% din produsul intern brut, în timp ce veniturile celorlalte bugete de la nivelul autorităților administrației publice locale reprezintă 1,3% din produsul intern brut.

Venituri proprii	Veniturile proprii ale bugetelor locale (formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri) estimate la 9.821,1 milioane lei, reprezintă 17,2% din totalul veniturilor bugetelor locale, în creștere cu 0,7 p.p. față de nivelul estimatului anului 2015.
Cote defalcate din impozitul pe venit	Cotele defalcate din impozitul pe venit reprezintă 17.363,6 milioane lei, respectiv 30,4% din totalul veniturilor bugetelor locale, în creștere, comparativ cu ponderea acestora în veniturile bugetelor locale aferente anului 2015, cu 0,1 p.p .
Sume defalcate din TVA la nivelul județelor	2.621,2 milioane lei, destinate finanțării: <ul style="list-style-type: none">- sistemului de protecție a copilului și centrelor de asistență socială a persoanelor cu handicap;- finanțării drepturilor privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și private cu program normal de 4 ore;- finanțării cheltuielilor privind implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli, pentru elevii prevăzuți la art.1 din Ordonanța Guvernului nr.24/2010 privind implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli, cu modificările și completările ulterioare, care frecventează învățământul de stat și privat autorizat/acreditat, în limita sumelor totale aprobate potrivit prevederilor legale;- finanțării învățământului special și centrelor județene de resurse și asistență educațională;- finanțării instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002 potrivit prevederilor anexei nr.6 din Legea bugetului de stat pe anul 2002 nr.743/2001;- plății contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară;- finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor județene;

Sume defalcate din
TVA la nivelul
comunelor, orașelor
și municipiilor

- finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, prevăzute în anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art.129 alin.(1) din Legea nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

13.389,6 milioane lei destinate:

- finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 104 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

- finanțării drepturilor asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- finanțării ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;

- finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;

- finanțării cheltuielilor creșelor;

- finanțării cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: sistemul de protecție a copilului, centrele de asistență socială a persoanelor cu handicap, drepturile privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și private cu program normal de 4 ore, implementarea programului de încurajare a consumului de fructe proaspete în școli pentru elevii prevăzuți la art.1 din Ordonanța Guvernului nr.24/2010, cu modificările și completările ulterioare, care frecventează învățământul de stat și privat autorizat/acreditat, în limita sumelor totale aprobate potrivit prevederilor legale, plata drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masa la nivelul municipiului București, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 potrivit prevederilor anexei nr.6 din Legea bugetului de stat pe anul 2002 nr.743/2001 și plata contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult;

- finanțării drepturilor stabilite de Legea nr.248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate.

Finanțarea
drumurilor județene
și comunale

350,0 milioane lei.

La repartizarea sumelor pe județe, s-au avut în vedere următoarele criterii:

- 65% din sumă a fost alocată în sume egale pentru fiecare județ;

- 20% din sumă a fost alocată pe județe în funcție de capacitatea

financiară pe fiecare județ

- 15% în funcție de lungimea drumurilor județene și comunale.

Echilibrarea bugetelor locale	2.228,1 milioane lei
Finanțarea învățământului particular sau confesional acreditat	105,0 milioane lei
Subvenții de la bugetul de stat	8.165,6 milioane lei, din care, în principal, pentru: <ul style="list-style-type: none">◆ finanțarea programelor multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor (30,0 milioane lei);◆ finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap (2.596,8 milioane lei);◆ acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri (80,8 milioane lei);◆ finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de Dezvoltare Locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului 28/2013 (3.020,0 milioane lei)◆ susținerea derulării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile (FEN) postaderare (1.662,5 milioane lei) implementate la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

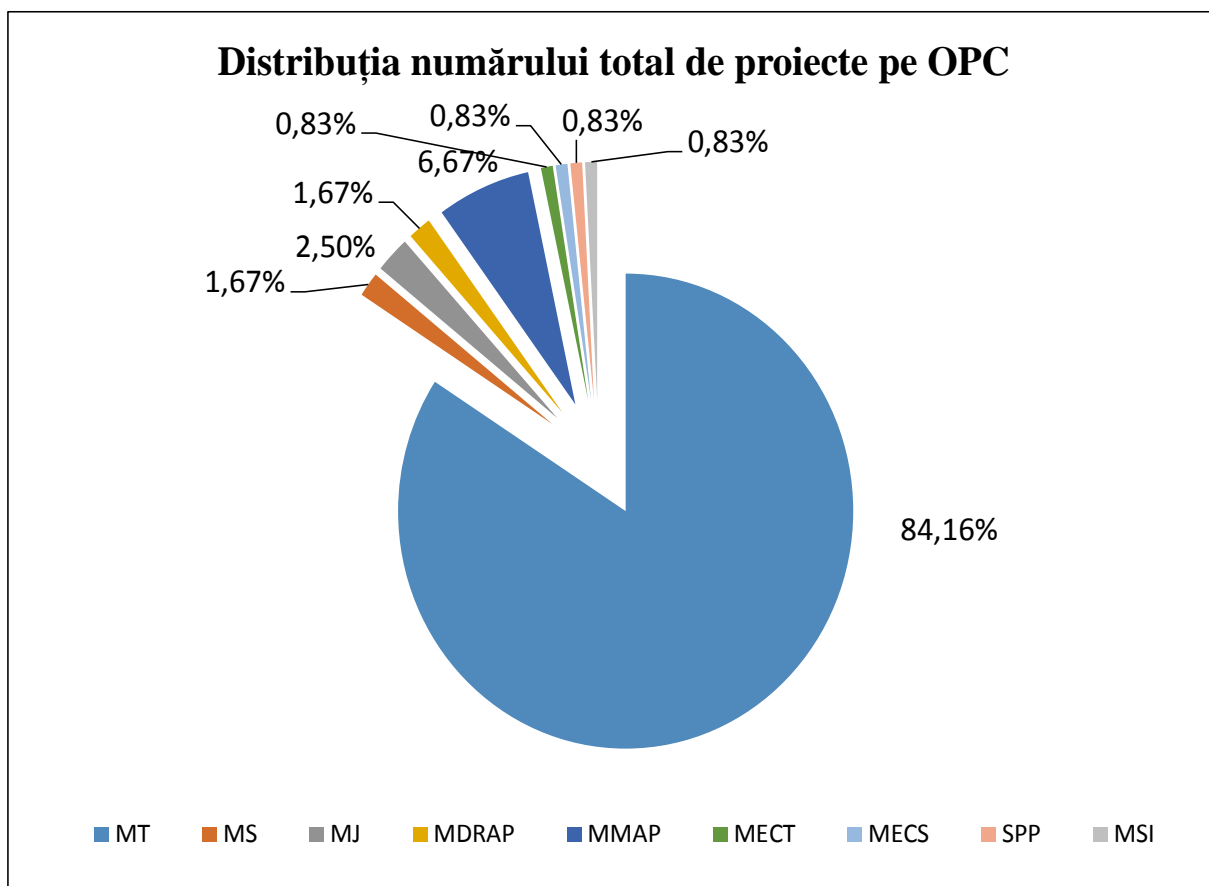
5.3 Investițiile publice semnificative prioritizate

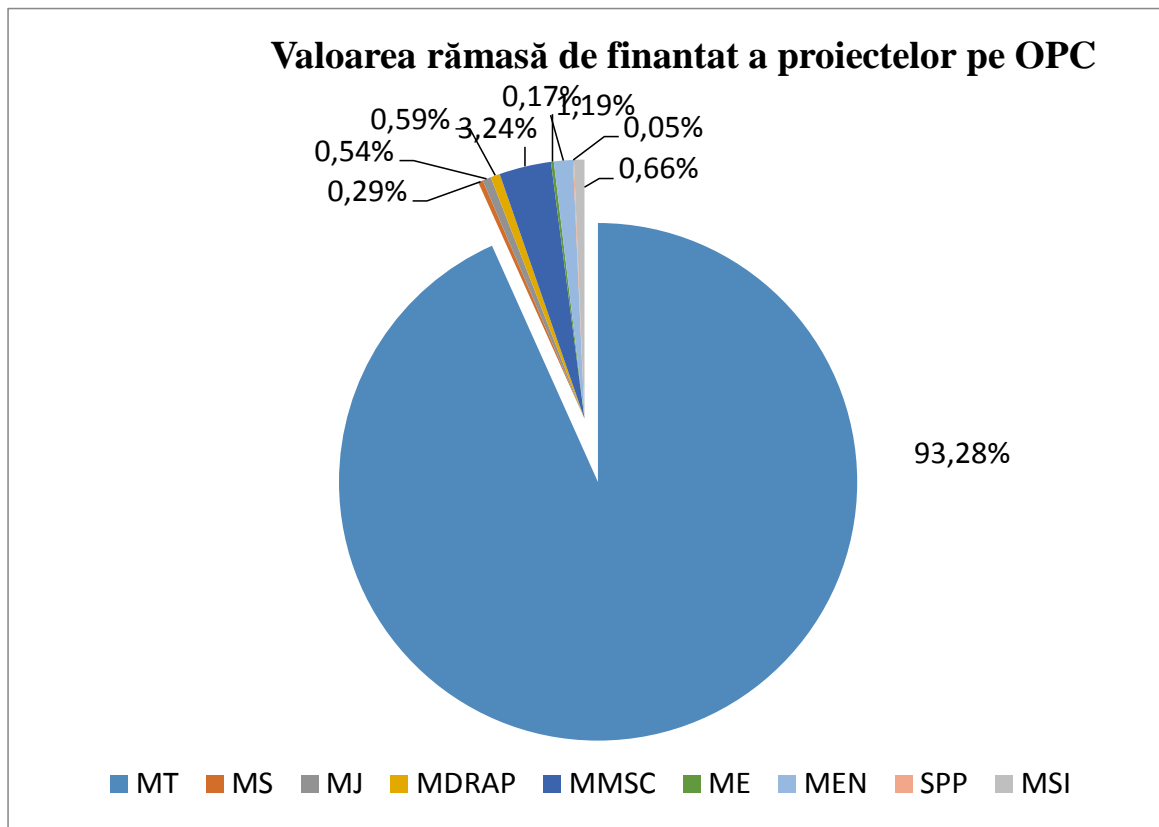
Potrivit prevederilor O.U.G. nr.88/2013 și ale Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014, la nivelul ordonatorilor principali de credite a avut loc un proces de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

Prezentăm mai jos un sumar al analizei informațiilor prezentate de către ordonatorii principali de credite în procesul de evaluare a acestor proiecte de investiții.

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor	101
Ministerul Sănătății	2

Ministerul Justiției	3
Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	2
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	8
Ministerul Economiei, Comerțului și Turismului	1
Ministerul Educației și Cercetării Științifice	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Ministerul pentru Societatea Informațională	1
Total: 9 ordonatori principali de credite	120

Din analizele efectuate cu privire la cele 120 de proiecte de investiții publice semnificative evaluate de ordonatorii principali de credite au reieșit următoarele cu privire la stadiul implementării acestora:

Stadiul implementării	Număr de proiecte
Stadiu fizic de 0%	21
Proiecte în curs de implementare	73
Proiecte cu stadiu fizic de execuție de 100%	26

Referitor la proiectele de investiții publice finalizate, conform informațiilor furnizate de ordonatorii principali de credite, acestea vor fi menținute în buget și după finalizare, pe perioade ce variază în funcție de specificul contractelor semnate și care au în vedere, în principal, perioadele de garanție aferente activelor respective.

În cadrul procesului de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative a fost luată în considerare, ca și criteriu de evaluare, și valoarea economică netă actualizată a proiectelor. Aceasta a fost extrasă din cuprinsul analizelor cost-beneficiu, reprezentând un indicator al eficienței economice a proiectului de investiții, și a fost furnizată de ordonatorii principali de credite pentru un număr de 78 de proiecte din totalul de 120 de proiecte de investiții publice semnificative evaluate.

Din analizele efectuate s-a constatat că cea mai ridicată medie a valorii economice nete actualizate (VENA) a proiectelor de investiții se înregistrează în sectorul transporturi – 397,6 milioane euro și

în sectorul educație – 117,1 milioane euro, media valorii economice nete actualizate a proiectelor din celelalte sectoare situându-se sub 100 milioane euro.

După cum se observă din informațiile prezentate mai jos, doar proiectele de investiții publice din sectorul transporturi au o eficiență economică peste media aferentă celor 78 de proiecte de investiții.

Prezentăm mai jos un sumar al acestei analize.

Nr. crt.	Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte de investiții pentru care s-a furnizat VENA	Valoarea medie a VENA (mil. euro)
1	Ministerul Transporturilor	68	397,6
2	Ministerul Sănătății	2	31,6
3	Ministerul Justiției	0	0
4	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	2	17,5
5	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	3	38,7
6	Ministerul Economiei, Comerțului și Turismului	0	0
7	Ministerul Educației și Cercetării Științifice	1	117,1
8	Serviciul de Protecție și Pază	1	39,5
9	Ministerul pentru Societatea Informațională	1	36,2
	Total/Medie	78	351,8

Dintre proiectele de investiții publice din domeniul transporturilor se remarcă 7 proiecte din subsectoarele transport naval, metrou și rutier (autostrăzi), cu o valoare economică netă actualizată de peste 1 miliard de euro.

În limita inferioară a clasamentului, cu o valoare economică netă actualizată situată sub 5 milioane de euro se află 6 proiecte, din sectoarele sănătate (1), transporturi (3), dezvoltare regională (1) și mediu (1).

** toate informații prezentate mai sus au fost comunicate de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare.*

Întrucât Compania Națională de Căi Ferate „C.F.R.” - S.A este unicul administrator al infrastructurii feroviare publice sumele alocate companiei Naționale de Căi Ferate „C.F.R.” - S.A nu sunt susceptibile a constitui ajutor de stat.

Capitolul 6 Datoria publică¹⁴, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții

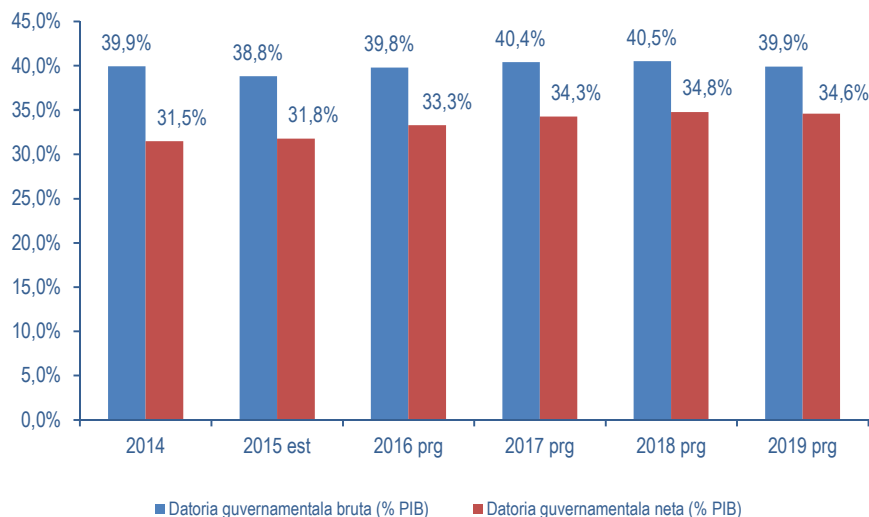
Datoria guvernamentală conform metodologiei UE s-a situat la sfârșitul anului 2014 la un nivel de 39,9% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2014, datoria internă a reprezentat 19,1% din PIB, iar datoria externă a fost de 20,8% din PIB, ca urmare a unui proces de finanțare externă semnificativă. De asemenea, la sfârșitul lunii septembrie 2015, datoria guvernamentală a reprezentat 37,8% din

¹⁴ datoria guvernamentală brută calculată conform metodologiei UE SEC 2010,

PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,5% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,3% din PIB.

Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2015 este de 38,8% din PIB, iar pe termen mediu (2016 -2019) se va situa sub 41% din PIB, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete¹⁵ este estimat la 31,8% pentru sfârșitul anului 2015, iar pe termen mediu nu va depăși 35,0% din PIB.

Grafic 5 : Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE (%PIB)

Sursa: MFP

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel sustenabil se datorează atât creșterii economice estimate la o medie anuală de cca 4,4 %, menținerii cursului relativ stabil leu/Euro, dar și a unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2016-2019.

Finanțarea deficitului bugetar

Având în vedere deficitele bugetare în numerar cuprinse între 1.6% -2.8% din PIB pentru perioada 2016-2019, va fi necesară o deviere de la Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2015-2017, în sensul echilibrării finanțării deficitului bugetar din surse interne și externe în 2016 și 2017, iar ulterior finanțarea internă urmând să crească la cca 82% în anul 2018 având în vedere obiectivul dezvoltării pieței interne a titlurilor de stat și al diminuării expunerii la riscul valutar. În aceste condiții, volumul anual de titluri de stat, destinate finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice, ce se va emite în anii următori pe piața internă, este estimat la un nivel maxim de 48,5 miliarde lei, pentru anul 2017, dar în scădere până la 40,6 de miliarde lei în 2019.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denumite în lei, respectiv certificate de trezorerie cu scadențe pe termen scurt (3, 6 și 12 luni), și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul consolidării curbei de randamente în lei. În anul 2015, cu excepția unor perioade de volatilitate generate de factori externi, (cum ar fi tensiunile din Grecia), randamentele s-au situat în continuare pe un trend descrescător cu reduceri mai

¹⁵ reprezintă datoria guvernamentală brută diminuată cu activele financiare lichide (AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale).

pronunțate pe segmentul maturităților pe termen scurt. Piața internă va rămâne sursa principală de finanțare a deficitului bugetar, precum și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale.

Un factor cheie care a contribuit la creșterea cererii pentru titlurile de stat a fost decizia agenției de rating S&P de includere a României în categoria investment grade ceea ce a condus la includerea obligațiunilor de stat începând cu luna iulie 2014 în indicii de referință ai piețelor emergente.

Pentru a reduce costurile de finanțare și a promova o mai bună funcționare a pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire de serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament concomitent cu o politică transparentă de emiterie a titlurilor de stat, prin stabilirea numărului de obligațiuni de stat de tip benchmark, a unor intervale pentru volumul aferent unei emisiuni, precum și informarea în prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. Ca parte a acestei politici, MFP intenționează să elimine emisiunile de titluri denominate în EURO pe piața internă, pe termen mediu.

Pentru îmbunătățirea activității pe piața secundară, MFP are în vedere introducerea în mod formal în anul 2016 a platformei electronice de tranzacționare (ETP) care va contribui la creșterea transparenței cotațiilor și implicit a formării prețurilor aferente titlurilor de stat asigurând premisele reducerii costurilor de tranzacționare pentru participanții din piața secundară. Totodată, în anul 2015, a fost elaborat cadrul procedural și operațional pentru utilizarea în anul 2016 a operațiunilor specifice de piață secundară, de tipul buy backs și bond exchange, în scopul accelerării creării de titluri de stat de tip benchmark lichide și facilitării refinanțării seriilor cu volume mari care devin scadente. Pentru un management eficient al lichidităților, MFP intenționează să înceapă să utilizeze operațiuni de tip reverse repo în baza unei consultări în prealabil cu BNR, în vederea coordonării politicilor de finanțare și management al lichidităților cu cele monetare.

În scopul diversificării bazei de investitori din piața internă, dar și al creșterii gradului de educare financiară a populației în privința instrumentelor de datoriei specifice pieței de capital, în luna iunie 2015 s-a lansat Programul FIDELIS dedicat populației, cu o primă emisiune lansată, prin intermediul BVB, prin care s-au atras aprox 65 mil. lei. Emisiunea are o maturitate de 2 ani și o dobândă de 2,15%, urmând ca funcție de cererea din piața MFP să stabilească strategia de emisiuni viitoare în cadrul acestui program.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă pe termen mediu, acestea se vor asigura în principal prin emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN), și în completare se vor contracta împrumuturi de la creditori oficiali (instituții financiare internaționale și agenții guvernamentale). MFP intenționează să-și mențină prezența pe piețele internaționale de capital, chiar dacă acest lucru este posibil să se realizeze prin volume mai mici comparativ cu anul 2014, întrucât piața internă va constitui principala sursă de finanțare. Emisiunile de obligațiuni pe piețele externe vor fi denominate în EURO pentru a consolida și extinde referințele de preț pentru titlurile de stat, în special pe maturități lungi în funcție de condițiile de piață. Astfel în data de 21 octombrie a fost lansată cu succes o emisiune cu 2 tranșe de 10 și 20 ani, la rate de dobândă foarte atractive de 2,75%-10 ani și respectiv 3,875% - 20 ani, cu o valoare totală de 2 mld. euro. Tranzacția a fost una de referință în comparație cu cele realizate de emitenți suverani din regiuni prin prisma celei mai reduse prime de emisiune de 5 puncte de baza, înregistrându-se o cerere record cu o suprasubscriere de peste 5,5 mld. euro.

Cu toate acestea, emisiunile denominate în USD pe piețele externe sau în alte valute pot oferi avantaje, prin extinderea maturității, capacitatea crescută a pieței de absorbție a noilor emisiuni și diversificarea bazei de investitori. Aceasta sursă de finanțare este în mod particular importantă pentru România ca alternativă de finanțare în cazul unor evenimente externe care ar putea limita accesul la finanțare pe piața europeană.

MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării pieței internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc, precum și de evoluția piețelor financiare.

În completare, implementarea reformelor structurale în sectoare economice cheie, precum și a unor programe/proiecte prioritare pentru economia românească vor continua să fie finanțate din împrumuturile contractate de la instituții financiare internaționale (Banca Mondială, BEI, BDCE, BERD) pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora. Astfel în iunie 2015 s-a tras primul împrumut BIRD de politici de dezvoltare (DPL) în valoare de 750 milioane EURO iar în 2016 urmează a fi contractat cel de-al doilea împrumut de acest tip de la BIRD de o valoare similară. De asemenea, se estimează contractarea de împrumuturi de la BEI în scopul finanțării unor proiecte/programe, condițiile de finanțare fiind mai avantajoase decât cele aferente emisiunilor de euroobligațiuni. Volumul estimat al acestor împrumuturi este de cca 500 mil. – 1 mld. Euro pe an.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pentru anul 2015, nivelul acestui buffer va fi în continuare consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare. În prezent nivelul buffer-ului în valută este de 6,2 miliarde Euro (inclusiv veniturile din privatizare), acoperind cca 5,2 luni din necesitățile brute de finanțare la nivel guvernamental.

În vederea utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rata de dobândă), pentru crearea cadrului legal, procedural și tehnic MFP urmează să beneficieze de asistența tehnică din partea Băncii Mondiale în cadrul unui proiect pentru care s-a solicitat finanțare din fonduri europene (POCA) pentru o perioadă de 18 luni.

Dimensiunea garanțiilor guvernamentale acordate conform legislației naționale

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin MFP și de către unitățile administrativ teritoriale, conform OUG 64/2007, privind datoria publică, se prezintă astfel:

	2015 estimări	2016 estimări	2017 estimări	2018 estimări	2019 estimări
I. Soldul datoriei publice garantate la sfârșit de perioadă*)					
- miliarde lei	19,6	25,0	30,3	35,9	41,6
- % din PIB	2,8%	3,3%	3,8%	4,2%	4,6%
II. PIB					
- miliarde lei	704,5	746,6	795,3	848,7	905,7

*) proiecția garanțiilor a avut la bază valoarea estimată de MFP pentru emiterea de noi garanții

Capitolul 7

Perspective bugetare pentru perioada 2017-2019

7.1 Politica fiscal-bugetară pe termen mediu

Măsurile de relaxare fiscală decise în anul 2015 în scopul stimulării creșterii economice se estimează că vor avea un impact direct negativ asupra veniturilor bugetare până la finalul anului

2017, an în care se vor aplica și ultimele reduceri planificate de taxe și impozite. După această perioadă se estimează o cvasistabilizare a ponderii în PIB a veniturilor bugetare.

În paralel, se estimează o majorare a ponderii în PIB a cheltuielilor bugetare pe anul 2016 generată de majorarea salarială de 10% dar și de anualizarea majorărilor salariale și a unor prestații de asistență socială, adoptate în anul 2015, urmată însă pe termen mediu de o ajustare semnificativă a acestora ca pondere în PIB în ipoteza menținerii aceluiași politici salariale și de asistență socială.

În aceste condiții există riscul ca deficitul bugetar, atât cash cât și ESA, să înregistreze o creștere abruptă în anul 2016, **fără a depăși limita de 3% din PIB stabilită prin Tratatul de la Maastricht**, urmată însă de revenirea, începând cu anul 2017, pe o traiectorie de ajustare raportat la PIB, ceea ce induce, în termeni structurali, riscul de a devia pe termen mediu de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză prescurtat: MTO) stabilit pentru România, respectiv 1% din PIB, dar cu perspectiva de **a reintra pe o traiectorie de convergență către OTM începând cu anul 2018**.

Chiar în condițiile manifestării acestui risc, devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 41% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat.

Această estimare a evoluției deficitului bugetar este însă una prudentă și poate fi afectată în sens pozitiv de următoarele:

- Tendința execuției bugetare din ultimii doi ani de a înregistra un deficit bugetar mai redus decât cel planificat;
- Efectele de runda a doua generate de reducerile de taxe și impozite să aibă un efect pozitiv asupra veniturilor bugetare mai mare decât cel estimat în prezent.

Luând în considerare aceste riscuri pozitive asupra nivelului deficitului bugetar, este posibil, într-un scenariu optimist, ca pe baza datelor finale privind execuția bugetului general consolidat pe anul 2016 (date disponibile în anul 2017) să se constate că nivelul acestuia pe termen mediu se situează sub cel estimat în prezent ceea ce, coroborat cu reevaluarea OTM sau a traiectoriei de ajustare către acesta pentru toate statele membre ale UE – reevaluare programată la nivelul Comisiei Europene pentru anul 2016 – poate conduce la concluzia că deficitului bugetar structural se află pe o traiectorie de ajustare sustenabilă, fără a fi necesare măsuri suplimentare de corectare a acestei traiectorii pe termen mediu.

În acest context, nivelul propus pentru plafoanele soldului bugetar structural pe termen mediu, deși prezintă riscul unei devieri de la OTM -ul asumat înaintea măsurilor de relaxare fiscală, permit includerea în buget a tuturor măsurilor decise în anul 2015 (noul Cod fiscal și majorările salariale sau din domeniul asistenței sociale) și în același timp asigură o reintrare pe traiectoria de convergență începând cu anul 2018.

Veniturile, Cheltuielile și Soldul bugetului general consolidat (%PIB)

	2016	2017	2018	2019
	Estimări	Estimări	Estimări	Estimări
VENITURI cash	31,0	29,8	29,9	29,7
CHELTUIELI cash	33,8	32,5	32,2	31,3
SOLD cash	-2,80	-2,77	-2,30	-1,62
SOLD metodologie ESA	-2,95	-2,89	-2,30	-1,63
SOLD structural	-2,73	-2,86	-2,40	-1,87

Notă: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor.

Veniturile bugetare

Direcțiile de acțiune pe termen mediu au în vedere:

- creșterea colectării veniturilor bugetare;
- reducerea evaziunii fiscale.

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2017-2019 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici, corelată cu evoluția încasărilor precum și cu modificările legislative.

În valoare nominală veniturile bugetare sunt proiectate în creștere la sfârșitul orizontului de prognoză cu aproximativ 16% față de nivelul din anul 2016.

În termeni nominali, impozitul pe profit și taxa pe valoarea adăugată sunt estimate în creștere cu peste 11% în anul 2019 față de anul 2016, în timp ce veniturile din contribuții de asigurări sociale și cele din impozitul pe venit sunt estimate cu o dinamică nominală pozitivă de peste 25%.

Impozitul pe profit este influențat negativ în perioada 2016-2019 de măsurile de modificare a Codului fiscal (eliminarea limitelor fiscale pentru cheltuielile efectuate în numele unui angajat la schemele de pensii facultative, extinderea aplicării scutirii pentru profitul reinvestit în producția/achiziția de calculatoare electronice și echipamente periferice, mașini și aparate de casă, de control și de facturare, precum și în programe informatice, prevederea prin care se propune încadrarea unităților de învățământ preuniversitar în categoria persoanelor juridice române care nu datorează impozit pe profit, pentru veniturile obținute și utilizate potrivit reglementărilor legale în domeniul educației naționale)

Impozitul pe venit este influențat negativ în perioada 2016-2019 de măsurile de modificare a Codului fiscal (scăderea cotei de impozit pe veniturile din dividende, majorarea nivelului deducerilor personale, creșterea nivelului sumei neimpozabile luate în calculul veniturilor din pensii).

Pentru anii 2016-2019 veniturile din impozitul pe venit și contribuțiile de asigurări sociale sunt influențate pozitiv de acordarea de creșteri salariale personalului din sectorul bugetar.

Contribuțiile de asigurări sociale sunt influențate negativ de aplicarea măsurilor legislative cu privire la eliminarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat datorate de angajatori și asigurați pentru personalul militar, polițiști și funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, majorarea cotei de contribuție aferentă fondurilor de pensii administrate privat de la 5% la 5,1% în anul 2016 și respectiv la 6% în anul 2017 și de creșterea plafonului utilizat la calculul contribuției de asigurări sociale de sănătate în cazul veniturilor din pensie.

Pe de altă parte, contribuțiile de asigurări sociale sunt influențate pozitiv de aplicarea măsurilor legislative de creștere salarială acordată personalului bugetar, introducerea contribuției individuale la bugetul de stat datorată de personalul militar, polițiști și funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și eliminarea scutirii de la plata contribuției asigurărilor sociale de stat a persoanelor fizice care realizează venituri din activități independente și salarii.

Referitor la estimarea veniturilor din contribuțiile de asigurări sociale pe perioada 2016-2019, acestea mai sunt influențate pozitiv de noile măsuri de rescriere a Codului Fiscal, precum: plata contribuției asigurărilor sociale de stat în funcție de venitul realizat de persoanele fizice care desfășoară activități independente și eliminarea scutirii de la plata contribuției individuale de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice care obțin venituri din investiții și din salarii.

În termeni nominali **taxa pe valoarea adăugată** este estimată în creștere cu peste 11% în anul 2019 față de anul 2016 ceea ce corespunde unei ponderi în PIB între 7% - 6,4%.

Această evoluție a veniturilor din TVA este influențată de măsurile aprobate prin Legea nr.272/2015 privind Codul fiscal cu modificările și completările ulterioare, respectiv:

- reducerea nivelului cotei standard de TVA de la 24% la:

- 20% începând cu data de 1 ianuarie 2016

- 19% începând cu data de 1 ianuarie 2017;

- reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA de la 24% la 9% pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură

Estimările privind încasările din **accize** au fost influențate de modificările legislative aduse de Legea nr 227/2015 astfel:

✓ Pentru anul 2016 :

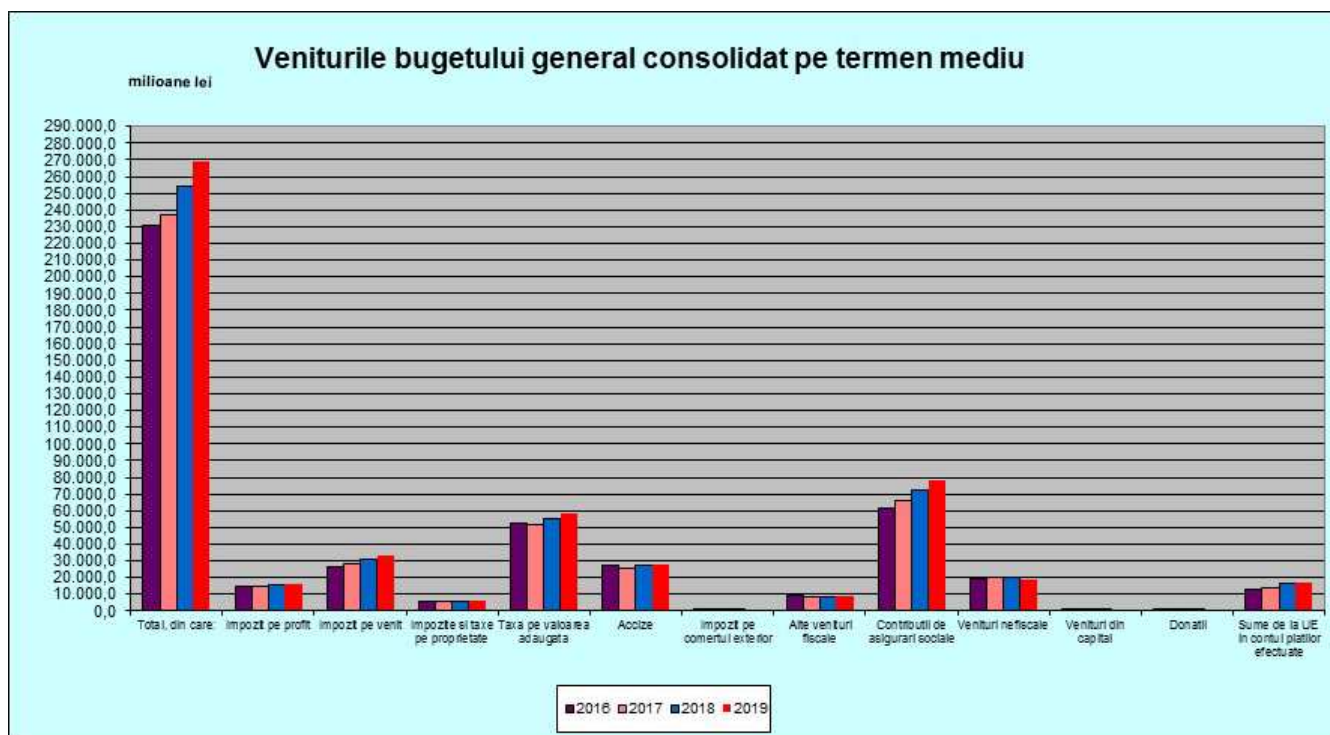
- Reașezarea nivelurilor accizelor pentru alcool și băuturile alcoolice;
- Introducerea în sfera de impozitare a accizelor a țigaretelor electronice și a produselor din tutun încălzit;
- Majorarea nivelului accizei totale la țigaretete.

✓ Începând cu 1 ianuarie 2017:

- Majorarea nivelului accizei totale la țigaretete;
- Diminuarea nivelului accizelor pentru anumite produse energetice.

Veniturile bugetului general consolidat				
- pe tipuri de venit -				
- mil. lei -				
	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	231.125,5	236.855,7	253.930,2	268.677,9
Impozit pe profit	14.384,9	15.035,3	15.710,7	16.447,6
Impozit pe venit	26.206,9	28.354,2	30.717,4	33.308,0
Impozite si taxe pe proprietate	5.980,1	5.649,8	6.112,6	6.618,1
Taxa pe valoarea adaugata	52.342,3	51.826,6	55.027,7	58.375,9
Accize	27.382,3	25.772,7	26.970,4	28.234,6
Impozit pe comerțul exterior	836,7	895,9	964,0	1.041,2
Alte venituri fiscale	8.989,9	8.179,9	8.486,2	8.788,9
Contributii de asigurari sociale	61.748,8	66.487,5	72.078,3	78.178,0
Venituri nefiscale	19.146,4	19.755,5	20.022,5	19.236,5
Venituri din capital	951,7	994,5	1.039,4	1.079,2
Donatii	20,6	2,8	2,1	2,1
Sume de la UE in contul platilor efectuate	13.135,0	13.901,0	16.798,9	17.367,8

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Politica de cheltuieli

Ponderea în PIB a cheltuielilor bugetare totale se mentine pe un trend descendent pe termen mediu, în principal datorită traiectoriei cheltuielilor de personal, a celor cu bunuri și servicii și a celor cu asistența socială.

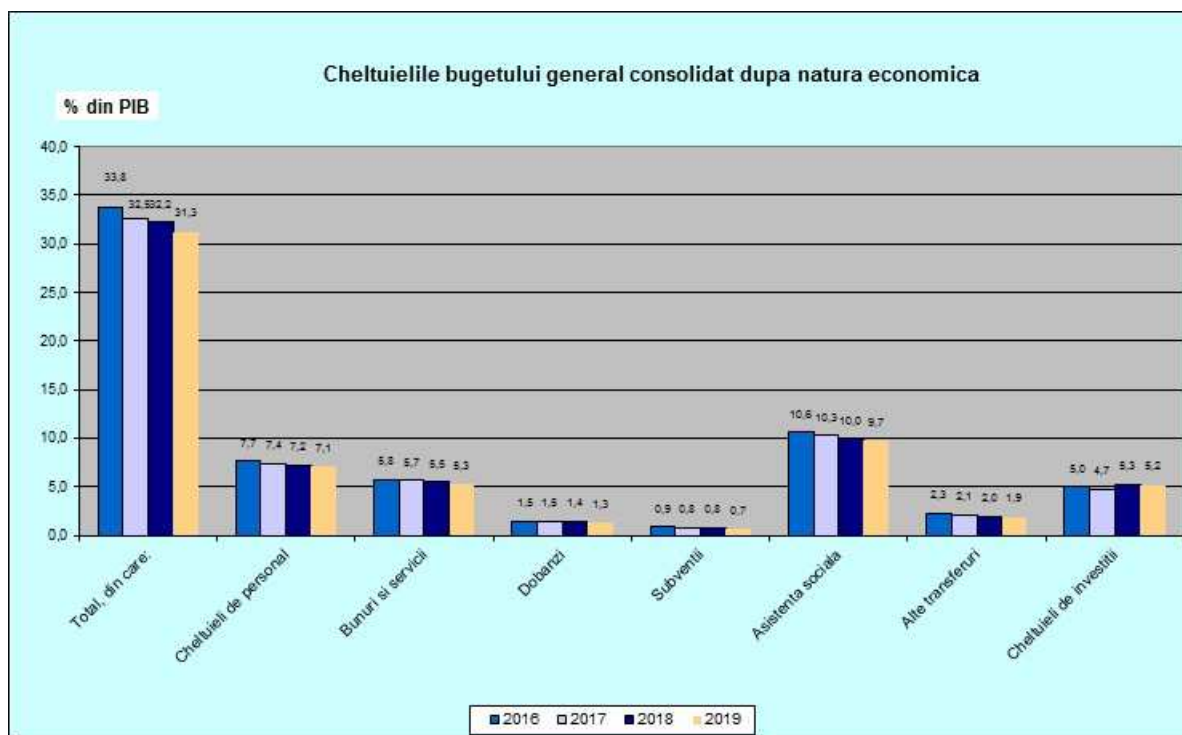
Cheltuielile de personal continuă să scadă până la un nivel de 7,1% din PIB în anul 2019, iar cele cu asistența socială se reduc cu aproape 1 punct procentual, ceea ce denotă o dinamică nominală inferioară celei a PIB.

Cheltuielile cu dobânzile au o traiectorie descrescătoare ca pondere în PIB, ajungând chiar la o dinamică nominală negativă în anul 2019.

Reducerea ponderii în PIB a celorlalte naturi de cheltuieli crează spațiu fiscal pentru majorarea cheltuielilor de investiții de la 5,0% din PIB în 2016 la 5,2% din PIB în anul 2019 în condițiile asigurării unei ajustări a deficitului bugetar cash de aproximativ 1,2 puncte procentuale.

Cheltuielile bugetului general consolidat				
- pe clasificatia economica -				
- % din PIB -				
	2016	2017	2018	2019
Total, din care:	33,8	32,5	32,2	31,3
Cheltuieli de personal	7,7	7,4	7,2	7,1
Bunuri si servicii	5,8	5,7	5,5	5,3
Dobanzi	1,5	1,5	1,4	1,3
Subvenții	0,9	0,8	0,8	0,7
Asistența sociala	10,6	10,3	10,0	9,7
Alte transferuri	2,3	2,1	2,0	1,9
Cheltuieli de investiții	5,0	4,7	5,3	5,2

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

7.2 Finanțări de la Uniunea Europeană

I. Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual (CFM) 2007-2013

Absorbția fondurilor externe nerambursabile reprezintă una dintre prioritățile principale ale Guvernului României. Alocarea substanțială de fonduri din partea Uniunii Europene (circa 35 miliarde Euro) pentru cadrul financiar multianual¹⁶ (CFM) 2007-2013 trebuie valorificată optim, ea reprezentând o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen mediu și lung a economiei și societății românești, precum și un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestor fonduri.

Sumele totale alocate României în CFM 2007-2013, de circa 35 miliarde euro, sunt detaliate pe fonduri, după cum urmează:

- *Fonduri Structurale și de Coeziune – 19,67 mld.euro;*
- *Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) – 8,12 mld.euro;*
- *Fondul European pentru Pescuit (FEP) – 0,23 mld.euro;*
- *Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA) – 6,58 mld.euro.*

A) Fondurile Structurale și de Coeziune pentru CFM 2007-2013

Alocarea pentru România a fondurilor Structurale și de Coeziune pentru perioada 2007-2013 a fost de 19,51 miliarde euro, din care 19,05 miliarde euro alocate programelor operaționale aferente obiectivului „Convergență”, iar 0,46 miliarde sunt alocate obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană”.

Din totalul de 19,05 miliarde euro, 12,53 miliarde euro reprezintă fonduri structurale (Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European) și 6,52 miliarde euro, Fondul de Coeziune.

¹⁶CFM este un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor UE și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte.

La data de 30 noiembrie 2015, cu o lună înaintea termenului limită de eligibilitate pentru perioada de programare 2007-2013, situația celor 7 programe operaționale finanțate din Obiectivul Convergență se prezenta astfel:

Proiecte depuse

Pentru cele 7 programe operaționale au fost depuse 46.993 proiecte, în valoare totală de cca. 80,2 miliarde euro, din care cca. 53,3 miliarde euro reprezintă contribuție UE.

Proiecte aprobate

Din totalul proiectelor depuse, au fost aprobate 20.694 proiecte, în valoare totală de cca. 41,2 miliarde euro; din această valoare, cca. 25,2 miliarde euro reprezintă contribuție UE, ceea ce reprezintă 132,35% din alocarea UE 2007–2013.

Contracte/decizii de finanțare semnate cu beneficiarii

Au fost semnate 15.742 contracte de finanțare cu beneficiarii, în valoare totală de cca. 34 miliarde euro, din care valoarea eligibilă de cca. 26,67 miliarde euro. Din această valoare fondurile UE reprezintă 20,9 miliarde euro. Contribuția UE aferentă contractelor semnate, în raport cu alocarea UE 2007–2013 este de 109,75%.

Plăți către beneficiari

Plățile totale către beneficiari (pre-finanțări și rambursări), s-au ridicat la suma de cca. 14,09 miliarde euro. Din această valoare, contribuția UE a însumat cca. 12,49 miliarde euro, respectiv 65,58% din alocarea 2007–2013.

Rata de absorbție curentă

Valoarea declarațiilor de cheltuieli care au fost transmise Comisiei Europene este de 11,36 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă de cca. 59,63% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013.

Din totalul de 11,36 miliarde euro, 5,43 miliarde euro reprezintă FEDR, 4,03 miliarde euro reprezintă FC și 1,9 miliarde euro reprezintă FSE.

Rata rambursărilor

Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007-2013 este de 13,03 miliarde euro, ceea ce reprezintă 68,4% din alocarea UE. Din această sumă, 2,11 miliarde reprezintă pre-finanțări, iar 10,92 miliarde euro reprezintă sume rambursate de către Comisia Europeană. Rata rambursărilor reprezintă astfel 57,33% din total alocare pentru perioada 2007-2013.

Din totalul de 10,92 miliarde euro, 5,18 miliarde euro reprezintă FEDR, 3,87 miliarde euro reprezintă FC și 1,87 miliarde euro reprezintă FSE.

Riscul de dezangajare

La data de 30 noiembrie a.c., exista risc de dezangajare pentru anul 2015, astfel:

- Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice – 294 mil. euro
- Programul Operațional Sectorial Transport – 151 mil. euro FEDR (5 mil. euro după declararea admisibilității proiectelor retrospective)
- Programul Operațional Sectorial Mediu – 63 mil. euro FEDR

Nu există program operațional pentru care plățile sunt întrerupte sau suspendate de Comisia Europeană.

În vederea accelerării implementării Programelor Operaționale 2007-2013 și pentru a pune bazele implementării exercițiului financiar 2014-2020 a fost revizuit Planul de Măsură Prioritare (PMP), agreat oficial între Ministerul Fondurilor Europene și Comisarul pentru Politici Regionale în luna martie 2015. Principalele direcții de acțiune cuprinse în PMP vizează închiderea Programelor Operaționale 2007-2013, asigurarea implementării eficiente și eficace a fondurilor europene prin întărirea capacității administrative a structurilor din sistemul de gestiune și control și a beneficiarilor de a implementa proiecte, precum și demararea implementării asistenței financiare în perioada de programare 2014-2020.

Pentru Programele Operaționale 2007-2013, eforturile s-au concentrat și se concentrează în această perioadă pentru transpunerea în practică a măsurilor menite să **maximizeze gradul de absorbție**, prin:

- **Utilizarea economiilor** rezultate din implementarea proiectelor, pentru asigurarea finanțării axelor prioritare/domeniilor de intervenție unde a fost supracontractată alocarea prin încheierea de contracte de finanțare aflate pe listele de rezervă;
- **Asigurarea**, prin intermediul Hotărârilor de Guvern a **sumelor necesare** (din împrumuturi din trezorerie) autorităților de management pentru plata cererilor de rambursare transmise de beneficiari;
- **Identificarea de proiecte retrospective** (care au fost implementate din alte surse de finanțare - buget de stat sau împrumuturi contractate de către beneficiari), în vederea finanțării lor din programele operaționale 2007-2013;
- **Identificarea de proiecte** majore/nemajore cu risc de nefinalizare, care pot fi **fazate**, astfel încât să se evite pierderea fondurilor alocate;
- **Identificarea proiectelor cu risc de nefinalizare** la 31 decembrie 2015, pentru care există posibilitatea încheierii de acte adiționale de prelungire a duratei contractelor de finanțare în vederea finalizării în primul semestru 2016, cu suportarea cheltuielilor de către beneficiari.

Pentru întărirea capacității administrative a structurilor din sistemul de gestionare și control al fondurilor europene, **măsurile pe care MFE le-a implementat și le va consolida** în perioada următoare vizează **îmbunătățirea cadrului instituțional, legislativ și procedural**, pentru:

- **Eficiențizarea funcționării MFE** în vederea finalizării procesului de desemnare a structurilor pentru sistemul de gestiune și control al fondurilor ESI 2014-2020,
- **Simplificarea și uniformizarea procedurilor operaționale** pentru implementarea programelor,
- **Facilitarea accesării fondurilor și implementării proiectelor** prin simplificarea ghidurilor pentru aplicanți și elaborarea de documentații de atribuire standard pentru diversele categorii de proiecte
- **Monitorizarea mai eficientă a programelor și îndeosebi a proiectelor de investiții** prioritare, în vederea identificării din timp a blocajelor și luării măsurilor corective
- **Asigurarea unei bune coordonări** în etapa de implementare a intervențiilor, în vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri europene structurale și de investiții;
- **Principii de implementare adecvate pentru arile care necesită o abordare integrată a intervențiilor** (coordonarea lansării apelurilor de proiecte, punctaje suplimentare, criterii de selecție care să garanteze abordarea integrată a finanțării, selecție comună).
- **Formarea beneficiarilor și creșterea capacității administrative a acestora** în accesarea fondurilor europene.

În perioada 2016-2019, MFE se va concentra pe **realizarea următoarelor obiective prioritare**:

- **Închiderea programelor operaționale 2007-2013 și atingerea unui grad al absorbției fondurilor europene de peste 70%**

MFE, în calitate de coordonator al procesului de închidere a programelor 2007-2013, va monitoriza stadiul respectării calendarului de închidere stabilit prin HG nr.678/2015.

Practic, în anul 2016 vor trebui finalizate documentele pachetului de închidere, astfel încât până la 31 martie 2017 să poată fi corelate datele între structurile implicate (autorități de management, Autoritatea de Certificare și Plată, Autoritatea de Audit).

În cursul anului 2017, după transmiterea pachetului de închidere la Comisia Europeană, conform prevederilor regulamentare, autoritățile române vor continua dialogul cu serviciile

Comisiei, pentru clarificări în vederea aprobării documentelor. Gradul de absorbție al fondurilor 2007-2013 va fi stabilit după aprobarea de către Comisie a documentelor de închidere.

Toate aceste activități necesită asigurarea în 2016-2017 a resurselor umane necesare de la nivelul tuturor structurilor implicate, în condițiile în care perioada de închidere se va suprapune cu debutul implementării programelor operaționale 2014-2020.

Principalele realizări în domeniul fondurilor europene în anii 2014 și 2015:

În perioada 2007-2012, gradul de absorbție a fondurilor europene a fost unul extrem de scăzut, fapt ce a influențat decisiv performanța României în acest domeniu. Cu toate acestea, măsurile întreprinse încă din momentul înființării Ministerului Fondurilor Europene (MFE) au determinat accelerarea ritmului de implementare a Programelor Operaționale și au condus la evitarea pierderii automate de fonduri pentru anii 2013 și 2014.

Una dintre principalele realizări o reprezintă creșterea semnificativă a ratei de absorbție curente în perioada 2014 – august 2015, respectiv valoarea aplicațiilor de plată transmise CE de către România raportată la alocarea 2007 – 2013. Suma solicitată în această perioadă reprezintă 40% din suma solicitată în perioada 2007-2015.

Au fost remediate problemele funcționale de pe mai multe Programe Operaționale și a fost restabilit fluxul de plăți din partea Comisiei Europene pe POS Mediu, POS Dezvoltarea Resurselor Umane, PO Regional și POS Transport.

A fost întărită structura Ministerului Fondurilor Europene, prin simplificarea și unificarea cadrului legislativ, fiind preluate Autoritățile de Management pentru POS Dezvoltarea Resurselor Umane, POS Mediu, POS Transport.

De asemenea, s-a asigurat continuitate în finanțarea proiectelor prin alocarea temporară a unor sume din venituri din privatizare în scopul onorării cererilor de plată și rambursării cheltuielilor eligibile.

B) Fondurile din Politica Agricolă Comună pentru CFM 2007-2013

Alocarea pentru România a fondurilor din Politica Agricolă Comună pentru perioada 2007-2013 a fost de 14,94 miliarde euro, din care 8,12 miliarde euro sunt alocate Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, 0,23 miliarde euro pentru Fondul European pentru Pescuit și 6,58 miliarde euro pentru Fondului European de Garantare Agricolă.

◆ Fondul European Agricol Pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Principalele realizări ale Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007-2013 în anii 2014 și 2015

Proiecte depuse: La nivel național în luna ianuarie 2014 numărul acestora era de 144.926 cu o valoare publică de 18.107,47 mil. euro, în luna noiembrie 2015 acesta a ajuns la 150.944 cu o valoare publică de 18.533,17 mil. euro.

Proiecte selectate: Numărul proiectelor selectate pentru finanțare în luna ianuarie 2014 era de 92.140 în valoare publică de 6.779,66 mil. euro, în luna noiembrie 2015 sunt 98.443 proiecte selectate în valoare publică de 7.609,65 mil. euro.

Proiecte contractate:

• În ianuarie 2014 erau contractate un număr de 85.180 proiecte în valoare publică de 5.543,37 mil. euro (*grad de angajare de 90% din alocarea 2007-2013 aferentă măsurilor lansate care se derulează pe principiul depunerii de proiecte*).

• În luna noiembrie 2015 sunt contractate 83.887 proiecte în valoare publică de 5.712,73 mil. euro (*grad de angajare de 99,5% din alocarea 2007-2013 aferentă măsurilor lansate care se derulează pe principiul depunerii de proiecte, în perioada ianuarie 2014 - noiembrie 2015 s-au reziliat proiecte cu valori mici și s-au contractat proiecte cu valori mari*). În data de 29.09.2015 COM a transmis României decizia C(2015)6781 conform căreia, alocarea FEADR a fost diminuată ca urmare a înregistrării dezangajării alocării anului 2012, cu suma de 26,93 mil.euro.

Plăți efectuate:

• Valoarea plăților efectuate (*FEADR și Buget național*) către beneficiarii tuturor măsurilor era în ianuarie 2014 de 6.023,88 mil. euro, în luna noiembrie 2015 este de 8.100,19 mil. euro.

• Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor era în ianuarie 2014 de 4.874,44 mil. euro, la care se adaugă avansul încasat în anul 2008 de către România din bugetul Uniunii Europene, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului în valoare de 561,58 mil. euro, ceea ce conducea la un grad de consumare a alocării FEADR de 67%.

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor în luna noiembrie 2015 este 6.831,32 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea în valoare de 561,58 mil. euro, ceea ce conduce la un grad de consumare a alocării FEADR de 91%.

Suma rambursată de către COM era în ianuarie 2014 de 4.874,44 mil. euro, iar în luna noiembrie 2015 este de 6.268,24 mil. euro.

Rata de absorbție PNDR 2007-2013: Alocarea financiară inițială FEADR 2007-2013 de 8.124,20 mil. euro a fost diminuată ca urmare a înregistrării dezangajării aferente alocării anului 2012, cu suma de 26,93 mil. euro. Astfel, alocarea FEADR 2007-2013 este de **8.097,27 mil. euro** (*Decizia C(2015)6781 de revizuire a PNDR 2007-2013 pentru aprobarea dezangajării, din data de 29.09.2015*).

Nivelul plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 6.831,32 mil. euro (*conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise și acceptate de COM în perioada 2008 – trim.II 2015, trim.III 2015 conform declarației de cheltuieli transmisă COM și trim.IV 2015 preluate din monitorizarea curentă, sume ce vor fi rectificate după depunerea declarației de cheltuieli la COM*), la care se adaugă prefinanțarea de 561,58 mil. euro, ceea ce conduce la un grad de consumare al alocării FEADR de 91%.

În cazul FEADR, plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+2. Alocările anilor 2008, 2009, 2010 și 2011 cu termen de “utilizare” sfârșitul anilor 2010, 2011, 2012, respectiv 2013 au fost pe deplin utilizate și nu s-a produs dezangajare.

Din alocarea anului 2012 cu termen de “utilizare” sfârșitul anului 2014 a fost propusă spre dezangajare suma de 26,93 mil. Euro.

Din alocarea anului 2013 cu termen de consumare sfârșitul anului 2015, până la acest moment s-au utilizat 681,39 mil. euro reprezentând 50%.

Măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție 2007-2013

- Modificarea PNDR în scopul realocării de sume de la măsurile cu grad scăzut de absorbție la măsurile cu grad ridicat de accesare;
- Demararea procedurii de reevaluare a proiectelor eligibile fără finanțare aferente ultimei sesiuni din cadrul măsurilor cu beneficiari publici, respectiv 322 și 125, în vederea selectării suplimentare de proiecte. Pentru aceste proiecte plata avansului este condiționată de lansarea procedurilor de achiziție publică, astfel cca. 40% din valoarea proiectelor se va plăti până la sfârșitul anului 2015, contribuind astfel la creșterea ratei de absorbție. În vederea finalizării, în anul 2016 proiectele vor fi transferate și finanțate din bugetul PNDR 2014-2020 contribuind la atingerea obiectivelor de etapă 2018;

- Optimizarea procedurilor de lucru la nivelul Autorității de Management pentru PNDR, a Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale și a Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură în vederea eliminării blocajelor apărute în implementarea Programului.
- Modificarea Strategiilor de Dezvoltare Locală în sensul adaptării acestora pentru a răspunde mai bine nevoilor actuale de dezvoltare locală, permițând finanțarea unui număr mai mare de proiecte în cadrul abordării LEADER;
- Aplicarea în perioada 2014-2015 a regulamentelor de tranziție din domeniul dezvoltării rurale;
- Promovarea Ordonanței de urgență privind unele măsuri de dezvoltare a fermelor prin acordarea de microcredite cu finanțare din bugetul MADR, pentru asigurarea cofinanțării necesare implementării proiectelor prin PNDR. Scopul este de a transforma fermele de familie în ferme comerciale viabile, care pe lângă asigurarea autoconsumului vor putea comercializa pe piață produsele obținute;
- Realizarea unei baze de date cu prețuri de referință pentru activele fizice achiziționate prin proiect;
- Plata la factură;
- Depunerea on-line a proiectelor disponibilă pentru măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole” sesiunea mai 2014;
- Autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai măsurilor de dezvoltare rurală din axa II a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

◆ **Fondul European Pentru Pescuit (FEP)**

La data de 30 noiembrie 2014 stadiul implementării Programului Operațional pentru Pescuit (POP) finanțat din FEP, s-a prezentat astfel:

Proiecte depuse: 1.063 cu o valoare de 723,8 mil. euro.

Proiecte aprobate: din totalul proiectelor depuse, au fost aprobate 701 proiecte, în valoare totală de aprox. 251,4 mil. euro;

Contracte/decizii de finanțare semnate cu beneficiarii: au fost semnate 701 contracte de finanțare cu beneficiarii, în valoare totală de aprox. 251,4 mil. Euro (grad de angajare de 96,10% din alocarea publică 2007-2013 aferentă măsurilor lansate care se derulează pe principiul depunerii de proiecte).

Plăți efectuate (FEP și Buget de stat): 155,5 mil. euro.

Plăți efectuate din FEP: 116,6 mil. euro

România a primit de la CE pre-finanțări în sumă de 32,30 mil. euro precum și rambursări, după cum urmează:

- 2007-2012: 0 euro
- 2013: 55,4 mil. euro
- 2014: 24,3 mil. euro
- 2015: 15,5 mil. euro.

Rata de absorbție FEP 2007-2013

- Alocare 2007-2013: 237,70 mil. Euro, din care: 178,3 mil. euro din FEP (contribuția UE) și 59,4 mil. Euro din Buget de stat.
- Plățile efectuate din FEP până la 30 noiembrie 2015: 155,5 mil. euro, ceea ce conduce la un grad de absorbție FEP de 65,4%.

- Volumul dezangajărilor financiare suportate de România din POP 2007-2013, este de 52,4 mil. Euro, corespunzătoare contribuției din FEP și anume:
 - 0,1 mil. euro aferentă alocării financiare a anului 2009;
 - 22,4 mil. euro aferentă alocării financiare a anului 2010;
 - 12,1 mil. euro aferentă alocării financiare a anului 2011;
 - 17,9 mil. euro aferentă alocării financiare a anului 2012.

Pentru anul 2015 valoarea plăților acoperă întreaga alocare FEP fără dezangajare¹⁷.

◆ **Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA) - implementarea măsurilor de sprijin pentru producătorii agricoli**

Începând cu anul 2007, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), instituție publică, cu personalitate juridică, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, își desfășoară activitatea pe trei mari direcții, derulând măsuri de sprijin finanțate atât din bugetul național, cât și din fonduri europene:

- plățile directe și măsurile de piață;
- măsuri specifice finanțate din fonduri europene pentru agricultură și dezvoltare rurală, stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale;
- plăți reprezentând sprijin financiar din bugetul național.

În ceea ce privește plafonul financiar alocat României din FEAGA, România a avut alocat pentru Schema de Plata Unică pe Suprafață (SAPS) în Campania 2014 suma de 1,367 miliarde euro.

Din aceasta sumă, APIA a plătit în avans suma de 641 mil. euro (44% din plafon) în perioada 16.10.2014 – 30.11.2014, reprezentând plățile în avans către 1.001.417 fermieri (circa 98% din totalul cererilor depuse în Campania 2014).

Începând cu aceeași dată (16.10.2014), Agenția a autorizat la plată și avansul, în cuantum de până la 74% din suma convenită, fermierilor care au depus cereri de plată pe suprafață, în cadrul măsurilor de dezvoltare rurală - Campania 2014: 211 "Plăți pentru zona montană defavorizată", 212 "Plăți pentru zone defavorizate – altele decât cele montane" și 214 "Plăți pentru agromediu", în conformitate cu Regulamentul UE nr. 65/2011 al Comisiei, de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurilor de control și a ecocondiționalității în cazul măsurilor de sprijin pentru dezvoltare rurală.

De acest avans au beneficiat toți fermierii care au solicitat sprijin în cadrul măsurilor Axei II, pentru care s-a efectuat verificarea necesară condițiilor de eligibilitate în conformitate cu articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 65/2011.

În ceea ce privește plata în avans pentru Măsurile de dezvoltare rurală cuprinse în Axa II a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, aferentă Campaniei 2014, APIA a autorizat și trimis spre plată în conturile fermierilor, până la acest moment circa 274 milioane Euro pentru măsurile care vizează plata pe suprafață, M211, M212 și M214.

În luna decembrie 2014 a fost trimisă spre plată suma de 66 mil. euro, reprezentând plata Măsurii 215 a) porcine sesiunea I anul II de angajament, respectiv 72 milioane de euro plata Măsurii 215 a) păsări sesiunea I anul II de angajament.

Plăți efectuate din Bugetul Național

În ceea ce privește plățile naționale directe complementare în sectorul vegetal aferente Campaniei 2013, APIA a realizat plăți în valoare de 650 mil. lei.

De asemenea, APIA a efectuat în luna ianuarie 2014 plata integrală către fermierii care au solicitat în anul 2013 Plata Națională Directă Complementară în sectorul zootehnic, pentru speciile ovine și caprine – în valoare de 345 mil. lei, iar în luna aprilie 2014 pentru specia bovine – în valoare de 582.3 mil. lei.

¹⁷ Precizăm că în cazul FEP 2007-2013, plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+2.

În ceea ce privește ajutorul de stat pentru plata primelor de asigurare, în 11.03.2014 au fost alimentate conturile cu 1,8 mil. lei (410 mii euro), suma aferentă cererilor depuse în semestrul II al anului 2013.

Ajutorul de stat acordat pentru motorina utilizată în agricultură a fost acordat pe parcursul anului 2014, după cum urmează: în perioada aprilie – mai s-au plătit către fermieri cererile depuse în trimestrul IV al anului 2013. Ulterior, în perioada iulie-august au fost efectuate plățile aferente cererilor depuse în trimestrul I al anului 2014 (în baza HG nr. 763/2013), iar la sfârșitul lunii octombrie cererile depuse în trimestrul II al anului 2014, pentru un număr de 13.594 beneficiari.

De asemenea, în perioada 29 - 31.10.2014, s-a efectuat plata celei de-a doua tranșe a rentei viagere aferentă anului 2013, pentru toți beneficiarii care și-au vizat carnetele de rentier în perioada 01 mai - 31 iulie 2014. Suma totală plătită a fost de 13.974.753,10 lei, pentru un număr de 14.502 beneficiari.

În anul 2014, în ceea ce privește ACȚIUNILE DE PROMOVARE SI RESTITUTIILE LA EXPORT s-au gestionat trei măsuri de sprijin financiar, prevăzute de Politica Agricolă Comună, cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEGA) și de la bugetul de stat, precum și schimburile comerciale cu produse agricole sub licențe se import și export, astfel:

- Măsuri de informare și promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii și în țările terțe, întreprinse pe baza programelor de promovare;
- Promovarea vinurilor pe piețele țărilor terțe, ca măsură de sprijin în cadrul Programului Național de Sprijin în sectorul vitivinicol;
- Restituiri la exportul produselor agricole către țări terțe (finanțare numai de la FEGA);
- Acordarea licențelor de import și de export pentru produse agricole acoperite de organizarea comună de piață, în cadrul schimburilor comerciale cu țări terțe.

În anul 2014, pentru măsura Acțiuni de informare și promovare produse agricole pe piețele interne și țări terțe, APIA a plătit suma de 1.293.318,14 Euro din FEGA.

De asemenea, pentru măsura Promovarea vinurilor ca măsură de sprijin în cadrul programul national suport în sector vitivinicol, APIA a plătit suma de 500.000,00 Euro din FEGA.

Produsele agricole vizate de programele în derulare au fost: vinuri, produse din fructe și legume procesate, produse ecologice, fructe și legume proaspete, magiun de Topoloveni.

Țările în care s-au realizat acțiunile de informare și promovare prevăzute în programele aprobate sunt:

- țări terțe : Rusia, Ucraina, Norvegia, China, Japonia, Elveția, SUA; Canada, Orientul Mijlociu, Vietnam, Coreea de Sud;
- țări membre ale Uniunii Europene: Germania, România, Cehia, Slovacia, Polonia.

Valoarea totală a exporturilor realizate de beneficiari, urmare derulării programelor de promovare a vinurilor pe piețele țărilor terțe depășește 1.352.845,72 EURO, fiind încheiate contracte de export pe piețele din China, Rusia, Japonia, ale căror efecte se vor cuantifica în anii următori.

În ceea ce privește măsura RESTITUIRI LA EXPORTUL PRODUSELOR AGRICOLE către țări terțe, APIA a plătit 47.284,08 Euro din FEGA pentru cantitatea de 256.380 kg produse din sectorul cărnii de pasăre (pui grill) cu destinația Irak.

APIA a eliberat în 2014 un total de 3060 LICENȚE DE IMPORT /EXPORT pentru cantitatea totală de 4.520.389,154 tone necesare schimburilor comerciale cu ȚĂRI TERȚE, conform regulamentelor europene specifice POLITICII AGRICOLE COMUNE.

În total, APIA a efectuat în cursul anului 2014 plăți în valoare de 2.5 mld. euro, reprezentând ajutoare financiare alocate fermierilor, atât din bugetul național cât și din cel european.

➤ **Principalele realizări în anii 2014-2015 aferente CFM 2007-2013 ce vizează îmbunătățirea procesului de implementare a proiectelor finanțate din fonduri europene, măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție**

Măsurile implementate de către APIA au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare în vigoare.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA, pe parcursul anilor 2014-2015:

- autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai schemei de plată pe suprafață (SAPS) și pentru beneficiarii măsurilor de dezvoltare rurală din axa II a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013. Plățile au fost efectuate în perioada 16 octombrie 2014 – 30 noiembrie 2014, în conformitate cu prevederile legislației comunitare în vigoare;
- încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și băncile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, AXA II (PNDR), ajutoarele naționale tranzitorii în sector zootehnic, plățile pentru bunăstarea animalelor (păsări și porcine);
- activități de informare publică asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR -Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și de la bugetul național;
- organizarea de sesiuni de instruire a reprezentanților asociațiilor profesionale din domeniul agriculturii și de sesiuni de informare a fermierilor, acțiuni de tip caravană, prin centrele județene și locale, în unitățile administrative-teritoriale;
- realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiune specială cu privire la măsurile implementate de APIA;
- postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafață, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie, care s-a putut accesa din pagina de început. În colaborare cu Direcția IT a fost deschisă aplicația special destinată acestei campanii, respectiv Forum Fermieri SAPS 2014, unde fermierii puteau adresa întrebări și primeau răspunsuri referitor la aceste scheme/măsuri de sprijin. Precizăm că, toate formele de sprijin pentru fermieri au beneficiat de promovare online, în cadrul paginii oficiale web a Agenției, la adresa: http://www.apia.org.ro/materiale_2014.htm.
- participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în stand-urile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;
- activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;
- participarea cu stand propriu la Târgul internațional de produse și echipamente în domeniul agriculturii, horticulturii, viticulturii și zootehniei – IndAgra 2014;
- Identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente.

II. Sumele alocate României pentru CFM 2014-2020

La nivelul UE, anul 2014 a marcat intrarea într-un nou CFM, care acoperă o perioadă de șapte ani, respectiv până în 2020. CFM 2014-2020 are o nouă componentă a programelor față de CFM 2007-2013.

Sumele alocate României pentru CFM 2014-2020 sunt de aproximativ 43 miliarde euro.

Sumele totale alocate României în CFM 2014-2020

mil. Euro	
Instrument	Suma
Fonduri Structurale si de Coeziune	22.887
Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala	8.016
Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime	231
Fondul European de Garantare Agricola	11.819
Altele	549
Total	43.502

A) Fondurile Structurale și de Coeziune pentru CFM 2014-2020

Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe programe operaționale și tip de fond, sunt reprezentate mai jos:

Alocarea FESI 2014-2020 pe programe operaționale, pe total și tip de fond

mil. euro		
Program operațional/Program	Tip fond	Alocare (UE)
PO Asistență Tehnică	FEDR	212,77
PO Competitivitate	FEDR	1.329,79
PO Capital Uman	FSE	4.326,84
PO Capacitatea Administrativă	FSE	553,19
PO Regional	FEDR	6.600,00
PO Inițiativa pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii	FEDR	100,00
PO Infrastructura Mare	FEDR	2.483,53
	FC	6.935,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8.128,00
PO Pescuit	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 441 mil. Euro pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de 450 mil. Euro din instrumentele financiare aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

În ceea ce privește perioada de programare 2014-2020, în vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri ESI, este importantă asigurarea unei **bune coordonări în etapa de implementare** a intervențiilor.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada 2007-2013 și noilor provocări pe care le aduce arhitectura specifică fondurilor pentru perioada 2014-2020, se are în vedere dezvoltarea unui **mecanism de coordonare cu structuri pe 3 niveluri** (coordonare strategică, coordonare la nivel tematic și la nivel operațional), așa cum a fost stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat.

Rolul acestui mecanism este de a asigura coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor pe parcursul implementării programelor finanțate din FESI, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

În ceea ce privește perioada de programare 2014-2020, în data de 6 august 2014, prin decizia (C) 2014 nr. 5515 final, au fost aprobate elemente ale **Acordului de Parteneriat 2014-2020**, document care reprezintă cadrul strategic pentru implementarea proiectelor finanțate din Fonduri Europene Structurale și de Investiții (FESI) în exercițiul financiar 2014-2020.

Programele operaționale subsecvente au fost aprobate prin decizii ale Comisiei Europene, după cum urmează:

- Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate – 28.11.2014;
- Programul Operațional Asistență Tehnică – 18.12.2014;
- Programul Operațional Competitivitate – 19.12.2014;
- Programul Operațional Capital Uman – 25. 02.2015;
- Programul Operațional Capacitatea Administrativă - 25. 02.2015;
- Programul Național de Dezvoltarea Rurală – 26.05.2015;
- Programul Operațional Regional – 23.06.2015;
- Programul Operațional Infrastructură Mare – 09.07.2015;
- Programul Național de Dezvoltare Rurală – 26.05.2015;
- Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime – 26.11.2015;
- Programul de cooperare “Interreg V-A România – Bulgaria” – 12.02.2015.

- **Desemnarea autorităților din sistemul de gestiune și control pentru fondurile ESI**

MFE coordonează procesul de desemnare a autorităților și organismelor cu rol în gestionarea FEDR, FSE, FC, FEPAM, IPA II și ENI și monitorizează desemnarea acestor autorități. Parcurgerea procesului de desemnare a acestor autorități și obținerea opiniei favorabile a Autorității de Audit este o condiție impusă statului membru prin regulamentele UE pentru a putea solicita la rambursare cheltuieli de la Comisia Europeană în cadrul financiar 2014-2020. Obținerea desemnării autorităților pentru toate programele operaționale constituie o pre-condiție pentru asigurarea nivelului ridicat al absorbției.

- **Finalizarea și implementarea sistemului informatic unic**

Pentru perioada de programare 2014 – 2020, sunt în dezvoltare și implementare două aplicații informatice:

- **SMIS 2014+:** sistem informatic unitar, creat în scopul înregistrării și stocării, într-o formă electronică, a datelor referitoare la fiecare proiect, necesare **evaluării, monitorizării, gestionării financiare, verificării, auditului și controlului acestora;**
- **MySMIS 2014:** *sistem electronic de colectare de date de la beneficiari*, cu scopul asigurării colectării în totalitate a informațiilor referitoare la proiectele finanțate din FESI, *beneficiarii putând transmite datele necesare sistemului de gestiune și control al programelor operaționale.*

Ambele sunt obligații ce decurg din regulamentele UE, pentru statul membru și respectiv pentru autoritățile de management, iar în absența acestora procesul de desemnare a autorităților și organismelor cu rol în gestionarea FEDR, FSE, FC și FEPAM nu poate fi finalizat.

- Întreprinderea tuturor demersurilor necesare în vederea **îndeplinirii condiționalităților ex-ante, printre care cele mai importante sunt cele ce vizează domeniile sănătății, educației, managementul integrat al deșeurilor, transporturilor și achizițiilor publice;**
- **Pregătirea corespunzătoare a proiectelor de investiții prioritare** astfel încât să se asigure pe de o parte o implementare eficientă, iar pe de altă parte atingerea obiectivelor de dezvoltare la nivel local, regional și național;
- **Lansarea în anul 2016 a apelurilor de proiecte pentru toate programele operaționale aferente exercițiului financiar 2014-2020;**
- **Implementarea Strategiei Naționale în domeniul achizițiilor publice;**
- **Evitarea dezangajării automate de fonduri**

Pentru perioada 2014-2020, prima dezangajare automată de fonduri intervine la sfârșitul anului 2018 (având în vedere că se aplică regula n+3, iar alocările pentru 2014 ale programelor operaționale aprobate în 2014 au fost transferate în 2015).

Pragul de dezangajare pentru cele 6 programe operaționale finanțate din FESI (fără luarea în considerare a prefinanțării și a proiectelor majore) **reprezintă peste 25%** din alocarea UE.

Pentru evitarea dezangajării automate de fonduri, autoritățile de management trebuie să asigure un ritm de implementare constant, cu ținte realiste de absorbție pentru 2017 și 2018, astfel încât să se depășească pragul de dezangajare de la 31 decembrie 2018.

- **Creșterea transparenței și asigurarea unui cadru partenerial adecvat.**

În ceea ce privește **cadrul instituțional privind fondurile ESI pentru cadrul financiar multianual 2014-2020** a fost aprobată **HG nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013.**

Prin intermediul acestui act normativ s-a realizat reglementarea printr-un singur act normativ, pentru ambele perioade de programare 2007-2013, respectiv 2014-2020, a cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale pentru perioada de programare 2007-2013 a fondurilor europene structurale și de investiții precum și a instrumentelor aferente politicii de vecinătate și extindere a UE, și anume s-au desemnat și stabilit principalele atribuții ale instituțiilor/structurilor implicate în coordonarea, gestionarea și controlul instrumentelor structurale 2007-2013 și a fondurilor europene structurale și de investiții.

A fost aprobată **HG nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor** efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020 prin care sunt reglementate următoarele aspecte:

- Stabilirea regulilor generale pe care trebuie să le îndeplinească o cheltuială pentru a fi eligibilă;
- Stabilirea regulilor specifice și a anumitor plafoane pentru unele categorii de cheltuieli „sensibile” de tipul contribuției în natură, costul cu achiziția de terenuri și autovehicule sau mijloace de transport;
- Categoriile de cheltuieli neeligibile.

Prevederile privind eligibilitatea reglementează inclusiv situația în care autoritatea de management, în exercitarea funcției de gestionare a programului, conform art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, acordă asistență financiară nerambursabilă instituției publice din care face parte.

A fost aprobată **OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020.** Prin această OUG se stabilește cadrul financiar general

pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul de Ajutor European destinat celor mai defavorizate persoane în perioada de programare 2014-2020, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient al acestor fonduri.

B) Fondurile din Politica Agricolă Comună pentru CFM 2014-2020

1) Fondul European de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Proiectul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (*8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională*).

Alocarea financiară a PNDR 2014-2020, împărțită pe ani este următoarea:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
PNDR 2014-2020	0,0	1.723,3	1.751,6	1.186,6	1.184,7	1.141,9	1.139,9	8.128,0

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR 2014-2020:

- PDR 1 "Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale" – această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 și are alocarea de 169,28 mil. euro;
- PDR 2: "Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor" – alocare de 1.864,16 mil. euro;
- PDR 3: "Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură"- alocare de 995,37 mil. euro;
- PDR 4: "Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură" – alocare de 2.813,74 mil. euro;
- PDR 5: "Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic" – alocare de 1.025,84 mil. Euro;
- PDR 6: "Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale"- alocare de 2.563,69 mil. euro.

La alocările menționate mai sus, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 209,84 mil. euro.

Programul cuprinde 15 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv Bunăstarea animalelor – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3, iar alocarea anului 2015 este de 1.723,3 mil. euro.

Măsuri întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020

- Realizarea unei baze de date cu prețuri de referință pentru activele fizice achiziționate prin proiect;
- Acordarea plăților în avans la beneficiarii publici pe baza unei singure achiziții publice;

- Utilizarea costurilor simplificate pentru înființare și reconversie plantații pomicole și viță de vie, struguri de masă și infrastructura rutieră în mediul rural;
- Utilizarea studiilor privind potențialul economic și agricol pentru fundamentarea sprijinului financiar acordat prin PNDR 2014-2020;
- Simplificarea procedurilor de lucru la nivelul AFIR pentru procesarea cu celeritate a cererilor de plată ale beneficiarilor;
- Depunerea on-line a proiectelor (disponibilă gradual pentru majoritatea măsurilor) și a ofertelor de licitație;
- Limitarea la minim a documentelor solicitate la depunerea proiectelor;
- Punerea la dispoziția beneficiarilor a proiectelor model pentru finanțarea anumitor tipuri de investiții realizate prin PNDR 2014-2020;
- Diminuarea numărului de controale pe teren;
- Adoptarea de documente standardizate de atribuire pentru beneficiarii publici;
- Organizare prin intermediul RNDR de întâlniri cu actori relevanți cu scop consultativ asupra măsurilor FEADR 2014-2020.

2) **Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM) 2014-2020**

Alocarea financiară din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime acordată României pentru perioada de programare 2014-2020 este de 168,42 mil. euro.

Distribuția pe ani a alocării financiare din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime acordată României pentru perioada de programare 2014-2020, se prezintă după cum urmează:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
Fond extern	0,0	46,5	23,6	24,0	24,5	24,7	25,1	168,4
Buget național	0,0	15,5	7,9	8,0	8,2	8,2	8,4	56,1
TOTAL	0,0	62,0	31,5	32,0	32,7	32,9	33,5	224,6

mil. euro

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 a fost aprobat pe 26 noiembrie a.c.

În scopul îmbunătățirii procesului de implementare, DGP-AMPOP are în vedere măsuri cum ar fi: acordarea de avansuri, plata la factură, instrumente financiare, simplificarea procedurilor.

DGP-AMPOP a fost desemnată ca Autoritate de Management pentru POPAM prin HG nr. 1183 din 29 decembrie 2014 privind nominalizarea autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020. Este în procesul de elaborare ordinul MADR referitor la cheltuielile eligibile.

3) **Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA) pentru CFM 2014-2020 - fonduri europene de implementare a măsurilor de sprijin pentru producătorii agricoli**

Situația plăoanelor pentru plățile directe pentru România, pe anii financiari 2014-2020, conform Cadrelor Multianuale Financiare și de finanțare a Politicii Agricole Comune, 2014-2020 – elaborat de Comisia Europeană se prezintă, astfel:

mil. euro

An financiar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Valoare plafon FEAGA – SAPS România	1.600,0	1.772,5	1.801,3	1.872,8	1.903,2	1.903,2
TOTAL 2015 - 2020				10.853,0		

La aceste sume se vor adauga sumele necesare pentru finanțarea măsurilor de piață, a restituțiilor la export și a programelor de promovare a produselor agricole pe piețele țărilor terțe.

În ceea ce privește viitoarea perioadă de programare 2014-2020, APIA va avea în vedere, permanent, elaborarea/actualizarea actelor legislative necesare pentru transpunerea noilor prevederi comunitare, astfel cum au fost aprobate de Comisia Europeană.

Viitoarea Politică Agricolă Comună (PAC) continuă obiectivele generale ale PAC, dar vine și cu obiective noi în ceea ce privește acordarea plăților și pe care urmează să le implementeze APIA, astfel:

Schemele de plăți directe care se vor aplica în agricultură în perioada 2015-2020 sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schema de sprijin cuplat;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

În perioada 2015-2020, bugetul încredințat APIA pentru gestionare va fi de aproximativ 14 miliarde euro din care 10 miliarde euro vor reveni României pentru acordarea plăților directe și a măsurilor de piață, restul fiind alocați prin bugetul FEADR pentru măsurile care vizează mediul, agricultura ecologică și zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice.

La aceste sume se vor adăuga sumele necesare pentru finanțarea măsurilor de piață, a restituțiilor la export și a programelor de promovare a produselor agricole pe piețele țărilor terțe. Precizăm că în cazul acestor scheme/măsurii este necesară asigurarea din partea Statelor Membre a unui procent de cofinanțare care poate varia de la 25 până la 75% din valoarea totală a ajutorului comunitar, în funcție de o serie de condiții stabilite prin reglementările comunitare.

De asemenea, prin Noua Politică Agricolă Comună, României i s-a oferit posibilitatea acordării în perioada următoare a unor ajutoare naționale tranzitorii, în locul acordării de plăți directe naționale complementare. Ca atare, în proiecția bugetului pentru anul următor vor trebui incluse și sumele estimate a fi alocate pentru aceste ajutoare, în condițiile în care sursa de finanțare va trebui asigurată din bugetul național.

Referitor la anul 2015, APIA împreună cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale lucrează la finalizarea cadrului juridic necesar pentru implementarea în bune condiții a noilor cerințe impuse de Comisia Europeană pentru perioada de programare 2015-2020.

În ceea ce privește viitoarea perioadă de programare 2014-2020, APIA are în vedere elaborarea/actualizarea actelor legislative necesare pentru transpunerea noilor prevederi comunitare, astfel cum au fost aprobate de Comisia Europeană la sfârșitul lunii decembrie 2013, precum și dezvoltarea sistemului informatic necesar pentru gestionarea atribuțiilor conferite prin actul de acreditare privind implementarea cerințelor noii Politici Agricole Comune.

Principalele realizări în anul 2015

Suma alocată României din FEAGA pentru anul de cerere 2015 este de 1.6 mld. Euro dintr-un plafon total de 10.9 mld. Euro aferentă schemelor de plată pe suprafață.

În anul 2015, suma totală estimată a fi plătită pentru schemele de plată pe suprafață este de 1.6 miliarde euro, din care aproximativ 750 mil. euro sunt prevăzuți a fi plătiți ca avans pentru cererile SAPS depuse în cadrul Campaniei 2015.

Pentru plata măsurilor de piață și restituțiilor la export, în acest an au fost alimentate conturile beneficiarilor cu sumele totale de 23,2 mil. Euro, din care circa 10 milioane pentru măsura de restructurare și reconversie a plantațiilor viticole.

Acte normative ce vizează îmbunătățirea procesului de implementare a proiectelor finanțate din fonduri europene, măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție, având în vedere prevederile Programului de guvernare, ale Acordului de parteneriat aferent cadrului financiar multianual 2014-2020.

În ceea ce privește perioada 2015-2017, principalul obiectiv al APIA este de a asigura o buna gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protejare a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

7.3 Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Estimarea contribuției României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2016 și perspective pentru perioada 2017 – 2019

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005 (negociate la Capitolul 29 – Prevederi financiare și bugetare), România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Începând cu anul 2007 sistemul resurselor proprii comunitare este reglementat prin Decizia nr. 2007/436/CE, Euratom, aceasta fiind publicată, atât în original (EN) cât și toate limbile oficiale ale statelor membre (inclusiv în limba română), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 163, partea a II-a, din 23.06.2007 (p. 17-21 pentru versiunea în limba română).

Aceste sume pot suferi modificări, întrucât, *pe de o parte*, potrivit procedurilor comunitare, se vor efectua ajustări tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR - Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană, iar *pe de altă parte*, nivelul contribuției tuturor Statelor Membre, deci și a României, se va modifica în funcție de negocierile la nivel comunitar în ceea ce privește volumul total al bugetului Uniunii Europene.

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2016 și estimarea pentru anii 2017-2019

ml LEI						
Cod	Denumirea	2015 ⁹⁾	2016 ⁹⁾	2017 ⁹⁾	2018 ⁹⁾	2019 ⁹⁾
55.03.01	Contributii din taxe vamale	524.935,9	548.340,0	573.274,0	570.680,0	570.680,0
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	4.034,5	3.996,0	4.176,9	4.158,0	4.158,0
	Total contributii din resurse proprii tradiționale	528.970,4	552.336,0	577.450,9	574.838,0	574.838,0
55.03.04	Contributii din resursa TVA	733.803,9	771.654,4	695.266,0	717.640,0	717.640,0
55.03.05	Contribuții pentru corectia/rabatul acordat Marii Britanii	477.824,5	453.029,4	425.646,0	450.120,0	450.120,0
55.03.06	Contributii din resursa VNB	4.489.441,2	5.108.971,9	4.786.418,0	5.000.160,0	5.000.160,0
55.03.10	Contributii pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos și Suediei	0,0	0,0	49.106,2	48.884,0	48.884,0
	Total contributii din resurse proprii	6.230.040,0	6.885.991,8	6.533.887,1	6.791.642,0	6.791.642,0
55.03.07	Contributii suplimentare si neprevazute ²⁾	395.935,0	182.720,0	387.634,0	390.720,0	390.720,0
	²⁾ rezerve pentru acoperirea diferentelor calculate la soldurile TVA si VNB	395.935,0	182.720,0	387.634,0	390.720,0	390.720,0
55.03	Contributia Romaniei la bugetul UE	6.625.975,0	7.068.711,8	6.921.521,1	7.182.362,0	7.182.362,0
	Produsul Intern Brut ³⁾	704.500.000,0	746.600.000,0	795.300.000,0	848.700.000,0	905.700.000,0
	Contributia Romaniei privind resursele proprii la bugetul UE, ca pondere in PIB (%), inclusiv contributii suplimentare si neprevazute	0,94	0,95	0,87	0,85	0,79

Estimarea contribuției României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2016 și perspective pentru perioada 2017 – 2019

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000.

În acest context, din 2011, România contribuie la cel de-al 10-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 10).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2016, precum și proiecția acesteia pe perioada 2017-2019:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2015 și estimarea pentru anii 2016-2019

mii LEI						
Cod	Denumirea	2015	2016	2017	2018	2019
55.02.0 5	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	59.274,0	81.311,9	116.157,6	116.265,6	116.265,6
55.02	Transferuri curente în strainatate (către organizații internaționale)	59.274,0	81.311,9	116.157,6	116.265,6	116.265,6

Aceste sume pot suferi modificări în funcție de deciziile luate la nivel comunitar, cu privire la necesarul de fonduri pentru plățile către statele ACP .

Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Pentru a determina poziția netă națională în relația cu bugetul comunitar, fiecare stat membru folosește instrumentul denumit „*Balanța financiară netă*”. Încă din primul an de la aderare, România a fost beneficiar net în relația financiară cu UE, înregistrând un sold pozitiv, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană

(BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ)

La 31.10.2015

CFM 2007-2013

mil. euro

Denumire	Realizat 2007-2014	Realizat 2015 (execuția la 31.10.2015)	Realizat 2007-2015 (execuția la 31.10.2015)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	27.018,99	4.662,42	31.681,41
A. Fonduri de pre-aderare	2.678,63	29,33	2.707,96
B. Fonduri post-aderare, din care:	24.340,36	4.633,09	28.973,45
<i>i)</i> Avansuri	4.021,97	117,41	4.139,37
<i>ii)</i> Rambursări (inclusiv FEAGA)	20.318,39	4.515,68	24.834,08
B1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	10.923,22	2.091,48	13.014,69
a) Avansuri din FSC	2.125,81	0,00	2.125,81
b) Rambursări din FSC	8.797,41	2.091,48	10.888,88
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEF), din care:	5.964,39	1.000,02	6.964,41
a) Avansuri (FEADR+FEF)	600,99	0,00	600,99
b) Rambursări (FEADR+FEF)	5.363,39	1.000,02	6.363,41
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	5.969,24	1.413,95	7.383,19
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.483,51	127,65	1.611,16
<i>a)</i> Avansuri	1.295,16	117,41	1.412,57
<i>b)</i> Rambursări	188,35	10,24	198,59
II. SUME PLĂTITE CĂTRE BUGETUL UE (C+D)	10.821,83	1.186,55	12.008,38
C. Contribuția României la bugetul UE	10.515,19	1.175,97	11.691,17
D. Alte contribuții	306,64	10,57	317,21
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	16.197,16	3.475,87	19.673,03

CFM 2014-2020

mil. euro

Denumire PO	Realizat 2014	Realizat 2015 (execuția la 31.10.2015)	Realizat 2014-2015 (execuția la 31.10.2015)
1. Avansuri din Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR), din care:	0,00	302,48	302,48
PO Competitivitate (PO C) - FEDR	0,00	37,45	37,45
PO Asistența Tehnică (PO AT) - FEDR	0,00	6,38	6,38
PO Regional (PO R) - FEDR	0,00	188,70	188,70
PO Infrastructura Mare (PO IM) - FEDR	0,00	69,94	69,94
2. Avansuri din Fondul Social European (FSE), din care:	0,00	168,21	168,21
PO Capital Uman (PO CU) - FSE	0,00	152,61	152,61
PO Capacitate Administrativă (PO CA) - FSE	0,00	15,60	15,60
3. Avansuri din Fondul de Coeziune (FC), din care:	48,51	195,57	244,08
PO Infrastructura Mare (PO IM) - FC	0,00	195,57	195,57
PO Ajutarea Persoanelor Defavorizate (PO AD) - FC	48,51	0,00	48,51
Total avansuri FSC (1+2+3)	48,51	666,25	714,76
Avansuri din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR)	0,00	243,84	243,84
Programul Cadru ORIZONT 2020 pentru Cercetare și Inovare	0,00	30,27	30,27
TOTAL SUME PRIMITE DIN CFM 2014-2020	48,51	940,36	988,88

CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

mil. euro

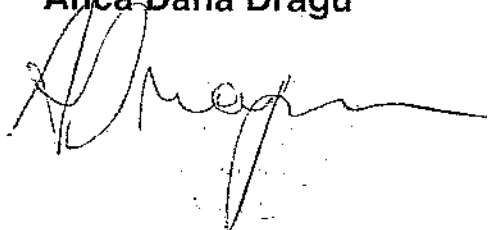
Denumire	Realizat 2007-2014	Realizat 2015 (execuția la 31.10.2015)	Realizat 2007-2015 (execuția la 31.10.2015)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	27.067,50	5.602,78	32.670,28
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	27.018,99	4.662,42	31.681,41
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	48,51	940,36	988,88
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	10.821,83	1.186,55	12.008,38
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	16.245,67	4.416,24	20.661,90

*) Cadrul financiar multianual

Stimularea creșterii economice, accesarea fondurilor comunitare și accelerarea ritmului de absorbție al acestora, măsuri ferme de combatere a risipei în utilizarea banului public, asigurarea eforturilor de menținere a sustenabilității finanțelor publice prin menținerea deficitului bugetar sub valoarea de 3% din PIB prevăzută de Tratatul de la Maastricht, asigurarea securității sociale reprezintă priorități ale construcției bugetare pe anul 2016 și perspectiva 2017-2019.

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

Anca Dana Dragu

AVIZĂM FAVORABIL,

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Raluca Alexandra Prună

